

**DIAGNÒSTIC
PARTICIPATIU
DE GÈNERE DEL
MUNICIPI DE
SANT JOSEP DE
SA TALAIA**

2020

Elaboració
Itziar Arratibel Ostolaza
Consultora especialista en gènere i participació

Referent tècnica
Belén García Madrigal
Educatora social i coordinadora del I Pla d'igualtat
d'oportunitats de dones i homes 2016-2020

Correcció i traducció
Vicent Tur

Febrer 2021
v.1.

Regidoria d'Igualtat de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia

Ajuntament de
Sant Josep de sa Talaia

ÍNDIX GENERAL

1.	INTRODUCCIÓ	5
2.	METODOLOGIA DE LA FASE DE DIAGNÒSTIC	6
3.	CONTEXT SOCIODEMOGRÀFIC	10
3.1.	Estructura demogràfica	10
3.1.1.	Distribució de la població segons parròquies	11
3.1.2.	Distribució de la població segons sexe i edat	12
3.1.3.	Diversitat de la població segons origen	16
3.2.	Creixement poblacional i fluxos migratoris	21
3.2.1.	Evolució de la població del municipi de Sant Josep	21
3.2.2.	Movimientos migratorios	22
3.3.	Otros indicadores demográficos	27
3.3.1.	Características de los hogares	27
3.3.2.	Natalidad y fecundidad	28
3.4.	Síntesis del apartado	32
4.	MERCAT LABORAL	34
4.1.	Principals indicadors ocupacionals a l'àmbit balear	35
4.2.	Atur	37
4.3.	Afiliació a la SS	42
4.4.	Contractacions	45
4.5.	L'Agència d'Ocupació i Desenvolupament Local de Sant Josep	50
4.6.	Corresponsabilitat i conciliació	53
4.7.	Síntesis del apartado	59
5.	EDUCACIÓ I COEDUCACIÓ	61
5.1.	Elecció d'estudis	63
5.2.	Síntesis del apartado	66
6.	ATENCIÓ SOCIAL	67
6.1.	Atenció primària	67
6.2.	Diversitats i exclusió social	69
6.3.	Síntesis del apartado	72
7.	VIOLÈNCIA MASCLISTA	73
7.1.	La prostitució en el municipi de Sant Josep	78
7.2.	Expressions de la violència masclista a l'adolescència	79
7.3.	L'espai urbà	80
7.4.	Síntesis del apartado	82
8.	TEIXIT ASSOCIATIU I ESPORTIU	84
8.1.	L'àmbit esportiu	85
8.2.	Síntesis del apartado	87
9.	LA IGUALTAT DE GÈNERE A LAS POLÍTQUES DE L'AJUNTAMENT DE SANT JOSEP	88
9.1.	Transversalització de l'enfocament de gènere a les polítiques públiques	90
9.2.	Comunicació i imatge	93
9.3.	Percepció de la ciutadania sobre grau d'igualtat (enquesta)	94
9.4.	Síntesis del apartado	96
10.	REFERÈNCIES	97

ÍNDEX DE TAULES

Tabla 1. Distribució de la població per parròquies i sexe. 2019.	12
Tabla 2. Distribució de la població segon grups d'edat i sexe	13
Tabla 3. Distribució de la població segons parròquies, grups d'edat i sexe. 2019.....	15
Taula 4. Indicadors demogràfics de Sant Josep i de les Illes Balears segons sexe. 2019.	16
Tabla 5. Taula comparativa de nacionalitats per sexe residents a Sant Josep amb l'illa d'Eivissa i les Illes Balears. 2019.....	18
Tabla 6. Principals nacionalitats estrangeres del municipi.	19
Tabla 7. Distribució de nacionalitats no espanyoles per parròquies. 1999.	19
Tabla 8. Població de nacionalitat estrangera del municipi de Sant Josep per sexe, edat i parròquia.	20
Taula 9. Evolució de la població del municipi de Sant Josep de sa Talaia 2004-2019.....	22
Taula 10. Saldo migratori del municipi de Sant Josep per àrea de procedència i destinació i sexe. 2004-2019.	23
Taula 11. Immigració per zona de procedència i sexe. 2004-2018.....	24
Taula 12. Evolució de l'emigració segons zona de destinació i sexe. 2004-2019.	25
Taula 13. Evolució de l'emigració (exclosa la interior) amb destinació exterior segons grup d'edat i sexe. 2004-2019.	26
Taula 14. Nombre de llars per grandària. Cens de població 2011.	27
Taula 15. Tipus de nuclis familiars. Cens de població 2011.	28
Taula 16 i Gràfica 15. Evolució de dones en edat fèrtil per territoris. 2004-2019.	28
Taula 17. Naixements amb vida i taxa bruta de natalitat (TNB). 2003-2018.	30
Taula 18 i gràfica 18. Evolució de la taxa de fecunditat general (TFG). 2003-2018.	31
Taula 19. Evolució del creixement vegetatiu al municipi de Sant Josep. 2003-2018.....	31
Taula 20. Persones inactives per període, sexe i situació d'inactivitat a les Illes Balears.	35
Taula 21. Població aturada per sexe i edat en el municipi de Sant Josep. Mitjanes 2020*.....	39
Taula 22. Atur registrat per sexe i sector d'activitat. Mitjana 2020*.....	41
Taula 23. Atur registrat per sexe i nivell de formació. Mitjana 2020*.....	41
Taula 24. Afiliacions a la Seguretat Social per règim d'afiliació a Sant Josep. 2015-2020*.....	43
Taula 25. Afiliacions a la Seguretat Social per règim d'afiliació i sexe a l'illa d'Eivissa i les Illes Balears. 2019.	44
Taula 26. Contractes de treball registrats per sexe i per tipus de contracte a Sant Josep.	45
Taula 27. Ocupacions amb major nombre de contractacions durant 2020 a les Pitiüses.	49
Taula 28. Programes de polítiques actives d'ocupació implementades per l'AODL des de 2017.	51
Taula 29. Excedències per cura de fills i filles a l'àmbit estatal.	53
Taula 30. Excedències per cura de familiars a l'àmbit estatal.	54
Taula 31. Resultats de la pregunta sobre usos del temps en l'enquesta a la ciutadania.....	56
Taula 32. Persones ocupades a temps parcial per cura de menors o adults malalts,	57
Taula 33. Nombre de places requerides per a l'atenció de l'etapa 0-3 en educació.....	59
Taula 34. Oferta educativa de l'Ajuntament de Sant Josep als centres educatius del municipi.....	62
Taula 35. Centres educatius en el municipi de Sant Josep de sa Talaia.....	63
Taula 36. Resum de sol·licituds rebudes i aprovades de la convocatòria d'ajudes	64
Taula 37. Dades de matriculació del curs 2020-2021 segons tipus d'etapa. Sant Josep.	64
Taula 38. Dades de matriculació de cicles formatius del municipi de Sant Josep.	65
Taula 39. Nombre de serveis i atencions dins el Pla de prestacions bàsiques de l'Ajuntament de Sant Josep. 2020.	68
Taula 40. Evolució dels casos atesos per l'Oficina de la Dona segons programes implementats.....	74
Taula 41. Evolució de casos segons el tipus de violència sofrida.....	74
Taula 42. Evolució de casos de violència de gènere atesos segons lloc de naixement.....	75
Taula 43. Llistat d'entitats esportives del municipi de Sant Josep.....	85
Taula 44. Evolució d'inscripcions a l'oferta d'activitats de les escoles municipal esportives de l'Ajuntament de Sant Josep.....	86
Tabla 44. Acciones realizadas en el marco de la ejecución de l Plan de igualdad de oportunidades 2016-2020.	88

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1. Mapa de Sant Josep de sa Talaia	10
Figura 2. Mapa de les parròquies del municipi de Sant Josep	11
Figura 3. Captura d'imatge del lloc web de l'Ajuntament	93

ÍNDEX DE GRÀFIQUES

Gràfica 1. Distribució poblacional segons sexe. Sant Josep.....	10
Gràfica 2. Índex de feminització segons edats de Sant Josep i de les Illes Balears. 2019.....	14
Gràfica 3. Estructura demogràfica de Sant Josep.	14
Gràfica 4. Estructura demogràfica de las Illes Balears.....	14
Gràfica 5. Distribució de grans grups d'edat per parròquies i sexe. 2019	15
Gràfica 6. Població del municipi segons lloc de naixement i sexe. 2019.....	17
Gràfica 7. Àrees de nacionalitat de la població estrangera. Sant Josep, Eivissa i Illes Balears. 2019.	17
Gràfica 8. Distribució de nacionalitats no espanyoles del municipi per sexe. 1999	18
Gràfica 9. Concentració de persones estrangeres en parròquies per grans grups d'edat i sexe. 2019.	20
Gràfica 10. Composició de la població estrangera del municipi per grups d'edat i sexe. 1999.....	21
Gràfica 11. Evolució de la població del municipi de Sant Josep de sa Talaia 2004-2019.....	22
Gràfica 12. Evolució del flux d'immigració segons sexe. 2004-2019.....	24
Gràfica 13. Evolució del flux d'immigració per origen. 2004-2019.....	25
Gràfica 14. Evolució del flux d'emigració per sexe. 2004-2019.	26
Gràfica 15. Evolució de dones en edat fèrtil per territoris. 2004-2019.	28
Gràfica 16. Evolució de l'índex de concentració de dones en edat fèrtil. 2004-2019.....	29
Gràfica 17. Evolució de la taxa bruta de natalitat (TBN).....	30
Gràfica 18. Evolució de la taxa de fecunditat general (TFG). 2003-2018.....	31
Gràfica 19. Evolució de la taxa de creixement vegetatiu de Sant Josep. 2003-2018.....	32
Gràfica 20. Evolució de la bretxa de gènere segons les situacions d'inactivitat. Illes Balears.	36
Gràfica 21. Evolució de la bretxa salarial a les Illes Balears i a l'àmbit nacional. 2010-2018.....	37
Gràfica 22. Evolució de la població aturada per sexe a Sant Josep. 2015-2020*	38
Gràfica 23. Comparativa de l'evolució de l'índex de feminització a Sant Josep i les Illes Balears. 2015-2020*	39
Gràfica 24. Bretxa de gènere de registre a l'atur per franges d'edat. 2020*	40
Gràfica 25. Evolució de les persones afiliades a la Seguretat Social per sexe a Sant Josep. 2015-2020.....	42
Gràfica 26. Evolució de la distribució de l'afiliació per sexe i per trimestre a Sant Josep. Bretxa de gènere a Sant Josep i les Balears. 2015-2020.	43
Gràfica 27. Índexs de concentració dels contractes registrats el 2020 segons la durada del contracte i sexe.....	46
Gràfica 28. Evolució dels contractes registrats per trimestre, sexe i nivell de formació a Sant Josep.....	47
Gràfica 29. Evolució de contractes per sexe i sector d'activitat a Sant Josep. Mitjanes anuals 2015-2020.	48
Gràfica 30. Dades de l'evolució del total de casos atesos a l'Oficina de la Dona.	73

1. INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia, en el compromís cap a la construcció d'un municipi igualitari i lliure de violències, ha iniciat el camí per a la definició participativa del II Pla municipal d'igualtat de gènere 2021-2024. L'àmbit local té el potencial de poder identificar d'una manera més directa les necessitats i els interessos de les persones que habiten els municipis, de manera que els ajuntaments es converteixen en agents clau per al desenvolupament de polítiques d'igualtat de gènere.

Aquesta primera etapa del procés de treball s'ha centrat en l'elaboració de la diagnosi de gènere municipal, eina estratègica necessària perquè les decisions sobre els objectius, les estratègies i les accions del II Pla puguin sustentar-se en un coneixement detallat de la realitat del municipi i donin valor tant a la informació provinent d'estudis i fonts d'informació estadística com a les veus i experiències de vida de les persones que habiten i conviuen en aquest municipi.

Realitzar un diagnòstic de gènere des d'un enfocament participatiu és una aposta de transparència i de bon govern, que estableixi les bases de la definició d'un Pla que respongui a una mirada diversa i consensuada de les vivències de dones, homes i altres identitats de gènere en el municipi. El diagnòstic, per tant, té com a objectiu recaptar la màxima informació possible sobre les desigualtats de gènere en diferents àmbits de competència i actuació de l'Ajuntament, de manera que la següent fase de definició del pla estratègic d'actuació compti amb la informació necessària per a integrar les diferents realitats i problemàtiques del municipi.

S'ha de destacar que les propostes d'actuació identificades en el procés d'elaboració de la diagnosi i d'escolta als agents que han participat en les diferents activitats serviran per a la segona fase del procés participatiu, en què de manera col·lectiva es construirà la bateria d'actuacions a dissenyar dins el II Pla municipal d'igualtat de gènere de Sant Josep.

Des d'aquest espai, volem expressar un sincer agraïment a totes les persones que han participat en les diferents accions realitzades i que han posat el temps, coneixement, experiències vitals i reflexions al servei dels objectius d'igualtat i justícia social al municipi.

2. METODOLOGIA DE LA FASE DE DIAGNÒSTIC

El procés d'elaboració de la diagnosi de gènere per al II Pla municipal d'igualtat de gènere de Sant Josep, que s'ha desenvolupat entre octubre i desembre de 2020, ha tengut dos estratègies metodològiques que han guiat tot el procés del disseny i elaboració.

- D'una banda, **l'enfocament participatiu de la diagnosi**. Assegurar que les veus dels diferents agents socials, econòmics, laborals... així com de la ciutadania en el conjunt tinguin l'espai i reconeixement en la definició de les problemàtiques de gènere i del municipi, d'allò que afecta directament les seues vides. Les fonts primàries dissenyades i implementades en el procés han servit per a sostenir i portar a terme aquest enfocament.
- Per una altra, **la triangulació com a tècnica d'investigació i diagnòstic**. La triangulació és una tècnica en què es fan servir perspectives diferents, ja sigui de fonts de dades, de mètodes d'obtenció de les dades, d'observadors, d'informants, els quals poden ser qualitius o quantitius de manera indistinta. La utilització de la triangulació en ciències socials permet donar més fiabilitat als resultats finals, sota la premissa que com més gran sigui la varietat de metodologies, dades i informants emprats en l'anàlisi d'un problema específic, més gran serà la fiabilitat dels resultats i més petit el biaix d'algunes de les eines utilitzades. En aquest diagnòstic s'ha realitzat la triangulació de dades, la triangulació de mètodes i la triangulació d'informants.

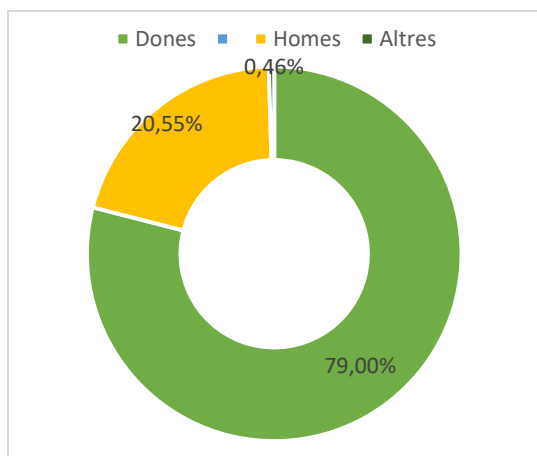
La informació qualitativa i quantitativa s'ha extret de les següents fonts:

- *Fonts secundàries*. S'han utilitzat dades provinents de fonts estadístiques oficials, com l'Institut Nacional d'Estadística (INE), l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), l'Observatori del Treball de les Illes Balears i l'Institut de la Dona del Govern estatal. Per a l'accés a cert tipus de dades no reflectits en les fonts estadístiques oficials, s'han utilitzat estudis i investigacions rigoroses, com l'*Anuari d'educació* de la Fundació Guillem Cifre de Colònia. Aquesta informació es troba recollida a l'apartat de webgrafia a la fi de el document. Les dades aportades pel mateix Ajuntament de Sant Josep també han estat un element necessari per a l'anàlisi de certs apartats.
- *Fonts primàries*. Les tècniques desenvolupades han pretès implementar l'enfocament participatiu i generar espais de diàleg, anàlisi i reflexió individuals i col·lectius per a obtenir informació directa sobre el coneixement i les experiències de vida de les persones del municipi en matèria d'igualtat.
 - a. **Entrevistes en profunditat**. S'han desenvolupat vuit entrevistes en profunditat a persones representants de diferents instàncies i entitats:
 - a. Regidoria d'Igualtat de l'Ajuntament de Sant Josep
 - b. Regidoria d'Educació, Joventut, Treball i Formació, Família i Infància
 - c. Regidoria de Benestar Social i Esports
 - d. Regidoria de Contractació i Règim Intern
 - e. Oficina de la Dona del Consell Insular d'Eivissa
 - f. Comissió de Violència de Gènere i Protecció de Menors de l'Àrea de Salut d'Eivissa i Formentera
 - g. Associació de Dones de Cala de Bou (entrevista grupal)

- b. **Grups de discussió temàtics o sectorials.** El grup de discussió és una tècnica que utilitza l'entrevista grupal per a recopilar informació rellevant sobre el problema d'investigació, en què diverses persones responen simultàniament a un qüestionari sistemàtic. S'han fet en total set grups de discussió temàtics o sectorials, amb la participació dels següents agents:

Grup de discussió sobre violències masclistes (4 persones: 3 dones i 1 home)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regidoria de Benestar Social de l'Ajuntament de Sant Josep ▪ Policia Local de Sant Josep ▪ Dones Progressistes Eivissa ▪ Metges del Món Eivissa
Grup de discussió sobre educació formal i no formal (8 persones: 6 dones, 1 home i 1 persona no binària)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Federació d'Associacions de Mares i Pares (FAPA) d'Eivissa ▪ CEIP Can Raspalls ▪ CEIP Sant Jordi ▪ IES Sant Agustí ▪ Programa de suport escolar de l'Ajuntament de Sant Josep ▪ APIMA del CEIP Urgell ▪ El Xiringuito Teatre ▪ Emprendada Feminista
Grup de discussió d'espais feministes (7 dones)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emprendada Feminista ▪ Dones Progressistes ▪ Figa de Pic ▪ El Xiringuito Teatre ▪ 1 dona de manera individual
Grup de discussió sobre l'àmbit esportiu (9 persones: 7 dones i 2 homes)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regidoria d'Esports de l'Ajuntament de Sant Josep ▪ Club de Natació Sant Josep ▪ Trideporte ▪ Cric ses Salines ▪ Club de Tir amb Arc es Cubells ▪ Penya Esportiva Sant Jordi
Grup de discussió sobre l'àmbit laboral (6 dones)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Agència d'Ocupació i Desenvolupament Local de Sant Josep ▪ Associació de Restauració de la PIMEEF ▪ Fundació Deixalles ▪ CCOO Illes Balears ▪ Associació de Pagesos de Sant Josep
Grup de discussió de joves (6 persones: 4 al·lots i 2 al·lots)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 6 joves residents en el municipi, d'entre 18 i 28 anys
Grup de discussió sobre el teixit associatiu (4 persones: 3 dones i 1 home)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Associació de Vesins de Sant Agustí ▪ Grup de Teatre de Sant Agustí ▪ Associació de Vesins de Sant Jordi ▪ Colla de Sant Jordi

- c. **Enquesta adreçada a la ciutadania del municipi.** S'ha dissenyat una enquesta per a mesurar la percepció que tenen tant dones com homes i altres identitats de gènere sobre el grau d'igualtat de

gènere en el municipi. Aquesta enquesta ha estat accessible *on-line* i s'hi ha pogut accedir des del lloc web de l'Ajuntament, així com mitjançant els canals de distribució i difusió utilitzats. En total s'han rebut 219 respostes: un 79% respostes de dones, un 20,5% d'homes i un 0,46% que correspon a la resposta d'una persona no binària.

La participació dels homes és, per tant, considerablement menor que la de les dones, la qual cosa pot plantejar la hipòtesi que la igualtat de gènere continua considerant-se una qüestió que incumbeix més les dones que els homes.

c.1. Limitacions d'abast de l'enquesta .

Aquesta enquesta es basa en una mostra aleatòria de persones del municipi de Sant Josep d'entre els 16 i els 79 anys. La població total corresponent a aquesta franja d'edat és de 22.841 persones, de manera que si establim un nivell de confiança del 95% (probabilitat que la mostra reflecteixi de manera precisa les actituds i creences de la població), i tenint en compte el nombre de persones que han respost al qüestionari, el marge d'error global d'aquesta enquesta és d'un 6,59%.

Però l'interès d'aquesta enquesta recau en una anàlisi per submostres, és a dir, les respostes que ofereixen dones i homes de manera diferenciada. El nombre de dones d'entre 16 i 79 anys del municipi és de 10.788, per la qual cosa, tenint en compte que són 173 les que responen al qüestionari, el marge d'error per a un nivell de confiança del 95% és d'un 7,4%. Aquest percentatge és dins els marges acceptats, però no s'ha aconseguit el nombre de respostes necessàries per a assolir un marge d'error del 5%.

En el cas dels homes, responen 45 'un espectre d'11.693 en la franja d'edat seleccionada, per la qual cosa el marge d'error per a un nivell de confiança del 95% és d'un 14,6%. Aquest marge d'error és massa alt, per la qual cosa la mostra aconseguida no és suficient i no es pot extrapol·lar a l'àmbit municipal. Les respostes obtingudes en el cas dels homes no són representatives de les actituds, opinions i creences dels homes del municipi de la franja d'edat assenyalada. Per tant, la informació que s'extreu d'aquest qüestionari es reflecteix com a opinió dels homes que la contesten, i no com a dada extrapolable a la resta d'homes d'aquesta franja d'edat del municipi. En aquells casos en què es realitzi una comparació entre les respostes donades per les dones i pels homes, aquesta no és precisa ni extrapolable, i es remet únicament a la postura que han compartit les persones que han respost a l'enquesta.

Quant a la persona no binària que respon a l'enquesta, el nombre no és estadísticament representatiu, per la qual cosa no es té en compte a l'hora de la descripció quantitativa dels resultats. Les seues respostes es tractaran des d'un enfocament qualitatiu per a poder contrastar la vivència i experiència d'una persona no binària del municipi respecte a diferents eixos de discriminació.

- d. **Enquesta adreçada al personal de l'Ajuntament.** S'ha dissenyat una enquesta adreçada al personal de l'Ajuntament de Sant Josep per a conèixer la seua percepció sobre el grau de transversalització de l'enfocament de gènere en les polítiques públiques del consistori. El total de la plantilla de l'Ajuntament, comptant el personal funcionari i el personal laboral, ascendeix a 275 persones, de les quals un 39% són homes i un 61% dones. Únicament han estat 30 persones (21 dones i 9 homes) les que han respost al qüestionari, de manera que per a mantenir un 95% per cent de nivell de confiança estàndard dels resultats, el marge d'error ascendeix a un 16,92%, gens acceptable. Per tant, la informació que es comparteix sobre els resultats d'aquest qüestionari tendran un objectiu merament informatiu i de generació de reflexió sobre la necessitat d'aprofundir més sobre les problemàtiques definides i d'entendre per on poden anar les tendències en les posicions i experiències amb el personal de l'Ajuntament. Però no es pot entendre com una mostra representativa del total de la plantilla, ni de les submostres de dones i homes, per ser el marge d'error massa alt.

El reduït nombre d'enquestes recollides entre el personal de l'Ajuntament, un 10,9% de la plantilla, també pot generar la hipòtesi d'un escàs interès respecte a l'acció de l'Ajuntament en matèria d'igualtat. I, igual que en el cas de l'enquesta dirigida a la ciutadania, la diferència en el nombre d'enquestes per sexe pot parlar de l'interès escàs que genera l'àmbit de la igualtat de gènere en els homes.

És important aclarir en aquest punt que el diagnòstic utilitza de manera constant certs indicadors de gènere que permeten analitzar les diferents realitats i problemàtiques des d'un enfocament relacional. Amb l'objectiu de facilitar-ne la compressió, en aquest punt se n'aporten les definicions:

- **Índex de distribució:** assenya la representació percentual d'un sexe respecte a l'altre (intersexe) en la variable analitzada. Es considera que una representació és equilibrada quan el percentatge que indica la presència de cada sexe social és entre el 40% i el 60% del total.
- **Índex de concentració:** indica el percentatge en relació amb un determinat grup sexual (intrasexe) que ocupa les diferents categories en el conjunt d'una variable, prenent com a referència cada sexe per separat.
- **Índex de feminització:** representació de les dones en relació amb els homes per a qualsevol variable. És a dir, la quantitat de dones per cada home. Hi ha una infrarepresentació si el valor és menor que 1 i una sobrerepresentació si el valor és major que 1.
- **Bretxa de gènere:** distància existent entre dones i homes per la seua posició social de gènere en l'accés, el gaudi, la participació i el control dels recursos, serveis, oportunitats o beneficis socials. Es mostra com la diferència entre el percentatge o taxa femenina o masculina i serem més prop de la igualtat com més prop la bretxa de gènere sigui de 0. Els valors positius es refereixen al fet que la taxa o el percentatge és més gran que el dels homes i els negatius mostren la situació contrària.

El diagnòstic s'articula mitjançant diferents eixos d'estudi i anàlisi, en què s'intercalen les dades i l'anàlisi des de la tècnica de la triangulació, com s'ha recollit anteriorment. Per a una diferenciació visual de la informació, els resultats i l'anàlisi del que es recull en els grups de discussió i a les entrevistes en profunditat es mostra en color blau, de manera que es diferencia en la triangulació de la resta de mètodes i fonts.

3. CONTEXT SOCIODEMOGRÀFIC

Situat al sud-oest de l'illa, **Sant Josep de sa Talaia** és el municipi amb major extensió de l'illa d'Eivissa, amb una superfície de 159,38 km², i limita amb el municipi de Sant Antoni de Portmany i amb el d'Eivissa. En aquesta superfície, Sant Josep de sa Talaia acull un total de 32 platges i 80 km de costa plena de penya-segats i illots, així com una sèrie d'espais protegits d'importància rellevant, entre els quals destaca el Parc Natural de ses Salines, així com les Reserves Naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent.

Figura 1. Mapa de Sant Josep de sa Talaia

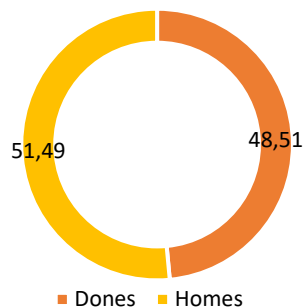
Font: lloc web de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia. <https://www.santjosep.org/es/>

3.1. Estructura demogràfica

En aquest apartat es presenten els indicadors d'estructura de la població, els quals fan referència a les característiques i composició d'una població.

El **nombre oficial de la població** del municipi de Sant Josep de sa Talaia, a data 1 de gener de 2019 (última informació estadística) és de **27.413 persones**, nombre que suposa un 2,38% del total de la població de les Illes Balears. La distribució per sexe es manté de manera equilibrada, amb **14.114 homes i 13.299 dones**, i amb percentatges similars a la resta de municipis i illes de la Comunitat Autònoma. En total, en el municipi de Sant Josep hi resideixen 815 més homes que dones.

Gràfica 1. Distribució poblacional segons sexe. Sant Josep.

Font: elaboració pròpia a partir del padró continu de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

3.1.1. Distribució de la població segons parròquies

Històricament, a l'illa d'Eivissa hi havia un únic nucli urbà, anomenat Vila, i la resta era una zona rural dispersa organitzada en vendes, que és l'organització territorial tradicional de les Pitiüses. A dia d'avui, l'organització territorial s'articula en quatre nivells: el casament (casa rural familiar), la venda (que vendria a ser com una comunitat de veïns), la parròquia (divisió superior, formada per almenys tres vendes, on s'anaren construint les noves esglésies parroquials, nucli al voltant del qual s'anaren formant els pobles, deixant a les illes una toponímia característica, a partir del santoral) i el municipi (creat posteriorment per l'agrupació de parròquies).

El municipi de Sant Josep està conformat per cinc parròquies: la parròquia de Sant Josep, on es localitza la capçalera municipal i l'Ajuntament del municipi, Sant Agustí, es Cubells, Sant Jordi i Sant Francesc.

Figura 2. Mapa de les parròquies del municipi de Sant Josep.

Font: lloc web de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia. <https://www.santjosep.org/es/>

Tal com s'ha esmentat anteriorment, el municipi de Sant Josep és el més extens de l'illa, amb una superfície de 159,38 km², però amb una baixa densitat de població de 172 persones per km². Així mateix, la concentració de la població té una variació depenent de la parròquia i dels diferents nuclis poblacionals, com es pot observar a la següent taula.

Tabla 1. Distribució de la població per parròquies i sexe. 2019.

	Hombres	Mujeres
es Cubells*	420	442
Sant Francesc de s'Estany*	809	700
Sant Agustí des Vedrà	5.972	5.493
Sant Jordi de ses Salines	5.394	5.229
Sant Josep de Sa Talaia	1.519	1.435
Població en disseminat	4.026	3.871

*El 100% de la població viu en disseminat.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Un 41,82% de la població del municipi resideix a Sant Agustí des Vedrà, i es concentra un 75,53% de les persones residents en aquesta parròquia a Cala de Bou, nucli poblacional confrontant amb el municipi de Sant Antoni de Portmany i una de les zones amb major densitat poblacional del municipi. Nucli amb una alta afluència de turistes per l'oferta hotelera i platges accessibles, un 31,59% de les persones residents en el municipi conviuen en aquesta zona. Sant Jordi de ses Salines és la segona parròquia més poblada del municipi, amb un 38,75% de la població residint en aquesta zona. Un 10,77% de la població resideix en el terme de Sant Josep de sa Talaia, un 5,50% a la parròquia de Sant Francesc i, finalment, un 3,14% viu a la parròquia des Cubells.

Una de les dades més importants que ens dona l'anàlisi de la distribució de la població segons parròquies i sexe és l'alt percentatge de persones que resideixen en **disseminat**, concretament **un 28,81% de la població total, del qual un 49,02% són dones**. Aquesta dada, juntament amb la informació de la dispersió de la població a diferents nuclis geogràficament distants, és molt rellevant a l'hora del disseny de les polítiques socials, urbanístiques i d'altra índole, així com a l'hora de la definició de les accions que preveu aquest II Pla d'igualtat.

En aquest sentit, la informació qualitativa recollida mitjançant els grups de discussió reflecteix les dificultats d'articulació i trobada entre dones i entre persones amb inquietuds i interessos organitzatius i de mobilització social d'àmbit municipal com a possible conseqüència d'aquesta estructura poblacional. La dispersió dels nuclis poblacionals (juntament amb altres factors afegits com el transport, valorat com escàs) i la quasi nul·la existència d'espais físics públics que facilitin la trobada, són considerats com un factor negatiu per a l'organització i l'acció social en general, i l'organització i articulació de les dones en particular.

3.1.2. Distribució de la població segons sexe i edat

L'estructura de la població de Sant Josep segons el sexe i l'edat no presenta grans diferències entre els diferents trams d'edat. Tal com es pot apreciar a la taula 2, la distribució per sexe és força equilibrada dins cada franja d'edat, però el percentatge de dones augmenta 10 punts en el tram dels 75 anys, per ser l'esperança de vida més alta en el cas de les dones. És interessant observar que el percentatge de dones comença a ser major a les Illes Balears en la franja d'edat de 60 anys, no així a Sant Josep, on el percentatge de dones supera el dels homes després dels 75 anys.

Els percentatges més elevats de població segons edat es concentren en les franges de 30 a 44 anys, amb uns percentatges més elevats que els que es reflecteixen en el total de les Illes Balears. Aquesta dada pot estar relacionada amb el nombre de persones en edat productiva que arriben i s'estableixen en el municipi atretes per l'oferta de feina del sector turístic. Pel que fa a la distribució per sexe, els percentatges fluctuen per les diferents franges sense més diferències excepte en dos moments: d'una banda, a les franges de 40 a 44 i de 45 a 49 (persones nascudes entre els anys 1970 i 1979), en què el percentatge de dones descendeix 4 punts des de la franja anterior i es manté en un 45%, fluctuació que no es dona en el cas de les Illes Balears; de l'altra, a la franja de persones de 75 anys, en què el percentatge de dones augmenta en 7 punts respecte a la franja anterior.

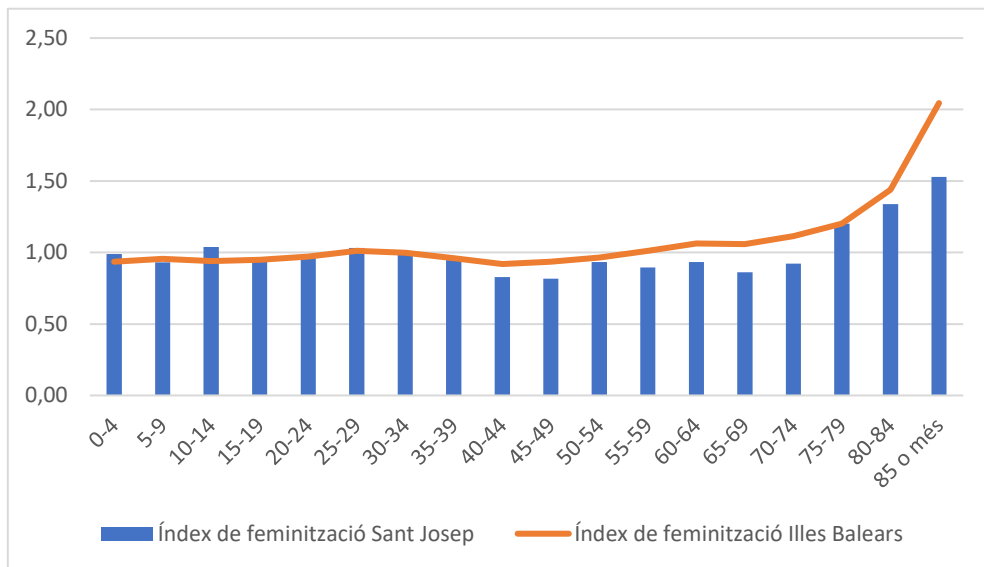
Tabla 2. Distribució de la població segon grups d'edat i sexe

Edad	SANT JOSEP DE SA TALAIA						ILLES BALEARS					
	Total	%	Homes	%	Dones	%	Total	%	Homes	%	Dones	%
0-4	1.351	5%	679	50%	671	50%	53.524	5%	27.666	52%	25.857	48%
5-9	1.341	5%	694	52%	646	48%	58.931	5%	30.120	51%	28.810	49%
10-14	1.300	5%	638	49%	662	51%	61.045	5%	31.477	52%	29.567	48%
15-19	1.093	4%	563	52%	529	48%	56.965	5%	29.230	51%	27.734	49%
20-24	1.226	4%	624	51%	601	49%	60.048	5%	30.476	51%	29.571	49%
25-29	1.980	7%	974	49%	1.006	51%	74.088	6%	36.842	50%	37.246	50%
30-34	2.699	10%	1.358	50%	1.340	50%	84.298	7%	42.172	50%	42.125	50%
35-39	3.214	12%	1.651	51%	1.562	49%	97.751	9%	49.861	51%	47.889	49%
40-44	2.892	11%	1.582	55%	1.309	45%	104.848	9%	54.629	52%	50.218	48%
45-49	2.266	8%	1.246	55%	1.019	45%	97.023	8%	50.127	52%	46.895	48%
50-54	1.986	7%	1.027	52%	958	48%	86.530	8%	44.033	51%	42.496	49%
55-59	1.691	6%	892	53%	798	47%	73.979	6%	36.777	50%	37.202	50%
60-64	1.321	5%	683	52%	637	48%	61.796	5%	29.958	48%	31.838	52%
65-69	1.101	4%	591	54%	509	46%	52.081	5%	25.300	49%	26.781	51%
70-74	774	3%	402	52%	371	48%	45.363	4%	21.448	47%	23.915	53%
75-79	467	2%	212	45%	255	55%	31.892	3%	14.483	45%	17.409	55%
80-84	360	1%	154	43%	206	57%	24.038	2%	9.859	41%	14.179	59%
85 o más	364	1%	144	40%	220	60%	25.270	2%	8.299	33%	16.971	67%

Fuente: elaboración propia a partir de datos del Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

El càlcul de l'índex de feminització segons franges d'edat de Sant Josep i de les Illes Balears visualitza de manera més gràfica les diferències entre tots dos territoris i les particularitats de la distribució de la població per sexe del municipi de Sant Josep. La representació de tots dos sexes és força equilibrada a la majoria de les franges (prop del valor 1) però s'observa un descens de l'índex dels 40 als 49 anys, i dels 65 als 69 anys. Després d'aquesta última franja, l'índex comença a pujar i supera el punt d'equilibri després de la franja dels 75 anys. En canvi, en el cas de les Illes Balears, l'índex es manté més equilibrat i paritari fins que arriba a la franja dels 55 anys i comença a pujar (a diferència del cas de Sant Josep, que baixa). A la població de més edat l'índex arriba fins a 2 punts.

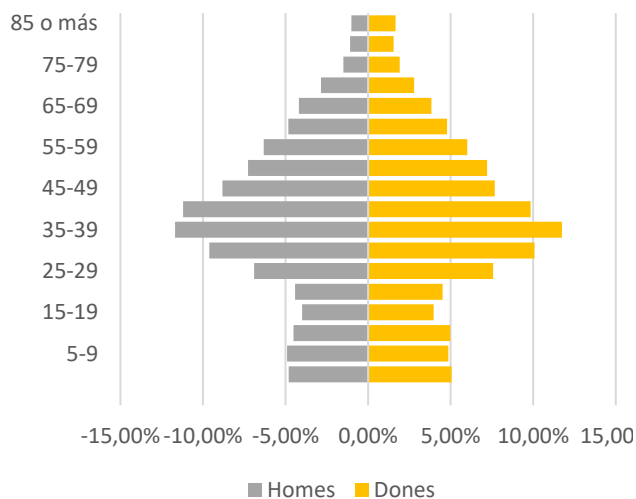
Gràfica 2. Índex de feminització segons edats de Sant Josep i de les Illes Balears. 2019.

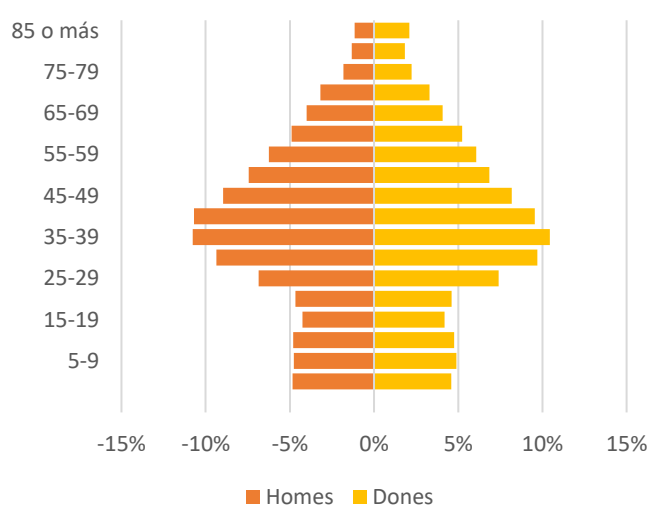
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Els següents gràfics comparen les piràmides de població del municipi de Sant Josep i de les Illes Balears, totes dos de tipus regressiu, amb menys població a la base que en els trams intermedis i un nombre important de persones al cim. Observen característiques similars a les piràmides dels països enriquits, en què la natalitat ha baixat ràpidament i, no obstant això, la taxa de mortalitat fa temps que està controlada, i l'esperança de vida és cada vegada més gran. Són poblacions que viuen un procés d'envelliment, en les quals el relleu generacional està poc garantit.

Gràfica 3. Estructura demogràfica de Sant Josep.

Gràfica 4. Estructura demogràfica de las Illes Balears

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Tal com s'ha recollit anteriorment, el municipi de Sant Josep es caracteritza per la distribució de la població en diferents nuclis allunyats entre si, per la qual cosa es considera necessari analitzar la distribució etària i per sexe de la població d'aquests emplaçaments. La població menor de 16 anys configura un 15,44% de la població del municipi i es concentra sobretot a la parròquia de Sant Agustí (un 42,29%) i a la parròquia de Sant Jordi (38,65%). No s'observen diferències per sexe entre la parròquia de residència de la població menor de 16 anys. El que sí que s'ha de destacar és que un 27,33% de la població menor de 16 anys viu en disseminat, un 49,78% són dones.

La franja d'edat considerada com productiva, de 16 a 64 anys, conforma un 73,38% de la població i es concentra majoritàriament a Sant Agustí (43,31%) i a Sant Jordi (38,17%). La població en disseminat d'aquesta franja d'edat arriba a un 27,14%, un 48,36% són dones. Les persones majors de 65 anys són un 11,18% de la població i, igual que la resta de franges, resideixen sobretot a Sant Agustí (31,43%) i a Sant Jordi (42,69%), però el major percentatge resideix a habitatges en disseminat, un 41,81%, percentatge bastant elevat. Un 50,95% de les persones majors de 65 anys són dones i, d'elles, un 42% viuen a cases en disseminat (el mateix percentatge d'homes que viuen en disseminat).

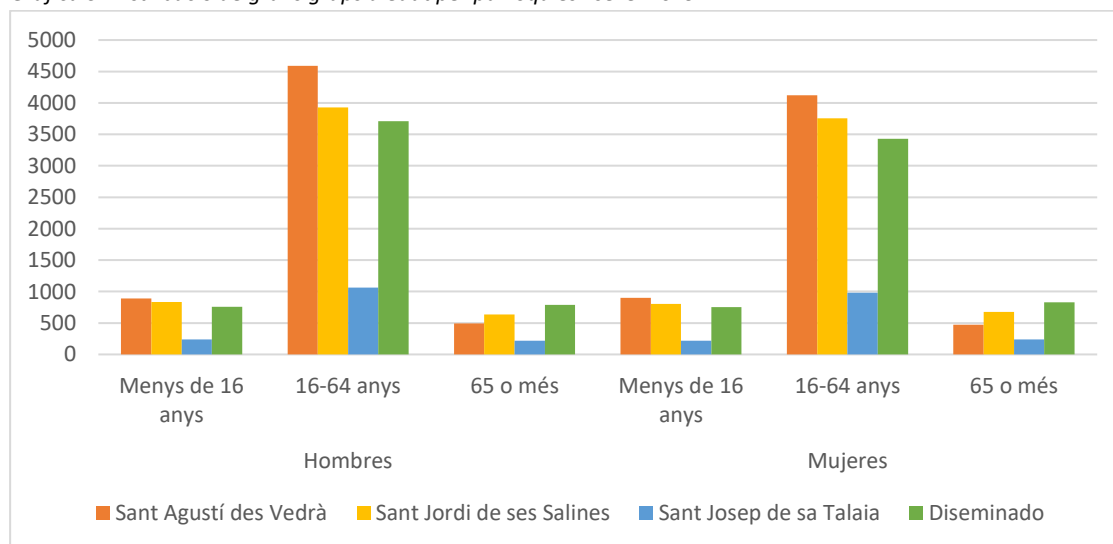
Tabla 3. Distribució de la població segons parròquies, grups d'edat i sexe. 2019

Llistat de parròquies	Homes			Dones		
	Menys de 16 anys	16-64 anys	65 o més	Menys de 16 anys	16-64 anys	65 o més
Es Cubells *	67	288	65	67	299	76
Sant Agustí des Vedrà	891	4.589	492	899	4.123	471
Sant Francesc de s'Estany*	109	604	96	109	491	100
Sant Jordi de Ses Salines	835	3.926	633	801	3.753	675
Sant Josep de Sa Talaia	238	1.064	217	217	979	239
Població en disseminat	581	2.819	626	576	2.640	655

*El 100% de la població viu en disseminat.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 5. Distribució de grans grups d'edat per parròquies i sexe. 2019

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

A la següent taula es recullen altres indicadors d'estructura d'edat, amb dades comparatives entre el municipi de Sant Josep i les Illes Balears.

Taula 4. Indicadors demogràfics de Sant Josep i de les Illes Balears segons sexe. 2019.

Serie d'indicadore	Sant Josep de Sa Talaia			Illes Balears		
	Tots dos sexes	Dones	Homes	Tots dos sexes	Dones	Homes
Índex de reemplaçament de persones en edat potencialment activa % població de 15 a 24 anys sobre total de persones de 55 a 64 anys	77%	79%	75%	86%	83%	89%
Índex d'estructura de persones en edat potencialment activa % població de 15 a 39 anys sobre total de persones de 40 a 64 anys	101%	107%	95%	88%	86%	87%
Índex d'infància % població de 0 a 14 anys sobre població total	15%	15%	14%	15%	15%	16%
Índex de joventut % població de 15 a 29 sobre població total	16%	16%	15%	17%	16%	17%
Índex d'envelliment Població major de 64 anys sobre població menor de 16 anys	63%	65%	61%	82%	93%	70%
Taxa de dependència % població major de 64 i menor de 16 anys respecte de la població entre 16 i 64 anys	41%	42%	39%	53%	55%	50%

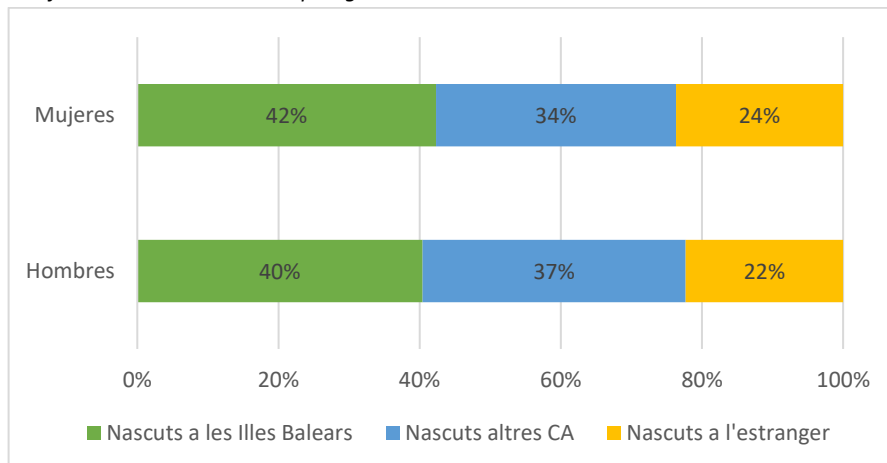
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

3.1.3. Diversitat de la població segons origen

La revisió del padró estableix que a 1 de gener de 2019 (últimes dades disponibles) la **població estrangera del municipi** suposa un 19% del total d'habitants (2.619 dones i 2.656 homes), dada similar a la de les Illes Balears, on la població estrangera és un 18% del total d'habitants. L'**índex de feminització** en el municipi de Sant Josep és d'un 99%, i d'un 100,01% a la Comunitat Autònoma, dades que mostren paritat pel que fa al sexe de la població estrangera.

Només un 11% de la població ha nascut en el municipi de Sant Josep, cosa que mostra el fort component migratori en la població, tant intern com extern. Concretament, un 29% de la població ha nascut a altres municipis de l'illa d'Eivissa, un 1% en altres municipis de les Balears, un 36% ha nascut en altres comunitats de l'Estat espanyol i, finalment, un 23% ha nascut a l'estranger. Tal com mostra la gràfica 7, no s'observen diferències significatives pel que fa al lloc de naixement de dones i homes del municipi de Sant Josep, que manté uns patrons molt similars.

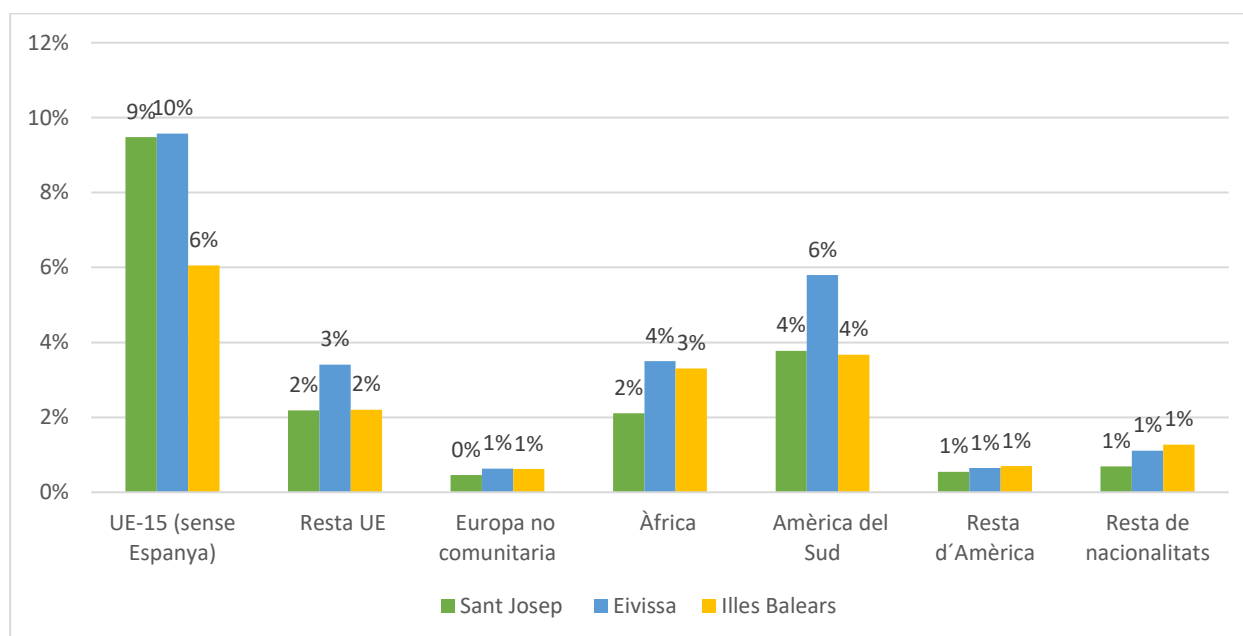
Gràfica 6. Població del municipi segons lloc de naixement i sexe. 2019

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Pel que fa a la **nacionalitat de la població del municipi de Sant Josep**, el 81% té nacionalitat espanyola, davant el 75% de l'illa d'Eivissa i el 82% de les Illes Balears. La resta de nacionalitats es configuren com es reflecteix a la següent gràfica: un 11% té nacionalitat d'algun dels estats que integren la Unió Europea, un 4% d'Amèrica del Sud, un altre 1% d'altres països del continent americà, un 2% prové d'algun país de l'Àfrica i hi ha un 1% provinent d'altres nacionalitats.

Gràfica 7. Àrees de nacionalitat de la població estrangera. Sant Josep, Eivissa i Illes Balears. 2019.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

De la població amb nacionalitat espanyola del municipi, un 48,24% són dones i un 51,76% són homes. En el cas del nucli majoritari de persones d'altres nacionalitats al municipi, persones de la resta de la UE-15¹, els percentatges es mantenen molt similars: són els homes que conformen el grup un 52% i les dones un 48%. En el cas del tercer grup majoritari de nacionalitats, aquelles que pertanyen a Amèrica de Sud, els percentatges varien i les dones arriben a un 54,01%. El mateix passa amb les nacionalitats de la resta de la UE, de la resta d'Amèrica i de les nacionalitats de l'Europa no comunitària, on les dones arriben a ser un 55,26%, un 54,01% i un 51,58% respectivament. El fet de trobar majors percentatges de dones d'aquestes nacionalitats pot estar relacionat amb les cadenes globals de cura i de com són elles les que migren des d'aquestes regions per realitzar feines de cura en els nostres contextos.

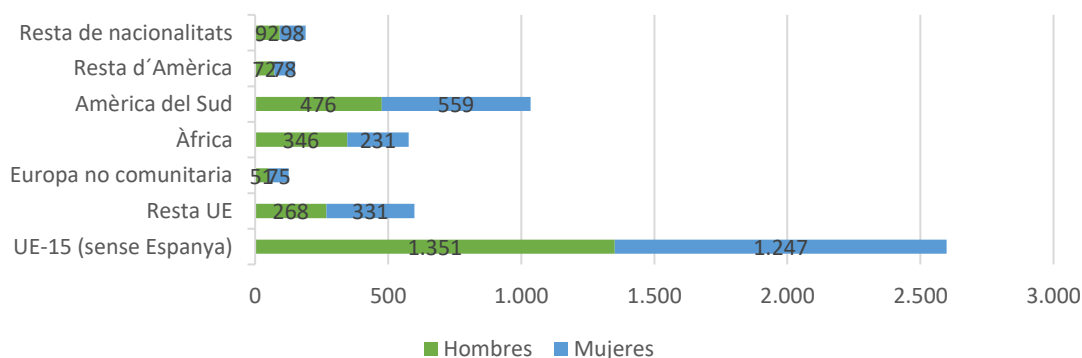
En el cas de les nacionalitats africanes, que ocupen el quart lloc en el grup de nacionalitats no espanyoles, els nombres canvien i trobam un 40,03% de dones davant un 59,97% d'homes. Al contrari dels països llatinoamericans o certs països europeus, són els homes els que, majoritàriament, migren des dels països africans al continent europeu. En el cas concret del municipi de Sant Josep, la taula 6 permet observar que són el Marroc (78%) i el Senegal (14%) els que conformen gairebé el 100% del grup de nacionalitats del continent africà.

Tabla 5. Taula comparativa de nacionalitats per sexe residents a Sant Josep amb l'illa d'Eivissa i les Illes Balears. 2019

	Sant Josep		Eivissa		ILLES BALEARS	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Espanya	11.458	10.680	56.853	54.570	469.551	474.922
Resta de la UE-15	1.351	1.247	7.449	6.709	34.621	34.977
Resta de la UE	268	331	2.433	2.611	11.644	13.717
Europa no comunitària	51	75	397	539	2.874	4.255
Àfrica	346	231	3.108	2.074	22.560	15.449
Amèrica del Sud	476	559	3.983	4.597	19.733	22.492
Resta d'Amèrica	72	78	435	519	3.464	4.604
Resta de nacionalitats	92	98	811	826	8.310	6.287

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 8. Distribució de nacionalitats no espanyoles del municipi per sexe. 2019

Fuente: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

1 UE-15: Alemanya, Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Països Baixos, Portugal, Regne Unit i Suècia.

A la següent taula es recullen les principals nacionalitats estrangeres residents en el municipi de Sant Josep. Les principals nacionalitats europees són Itàlia, el Regne Unit, Romania, Alemanya, França, els Països Baixos i Polònia. El Marroc i el Senegal conformen el grup majoritari de països africans, tal com s'ha descrit en el paràgraf anterior. L'Argentina, el Brasil, el Paraguai, Colòmbia, Equador i l'Uruguai serien les principals nacionalitats d'Amèrica de Sud i, finalment, trobam les Filipines com a principal nacionalitat del continent asiàtic. L'IBESTAT no ofereix dades desagregades per sexe del desglossament de les principals nacionalitats estrangeres, per la qual cosa s'ha recollit la dada general.

Tabla 6. Principals nacionalitats estrangeres del municipi.

País	Nombre de persones	País	Nombre de persones
Itàlia	1.011	Països Baixos	155
Regne Unit	544	Paraguai	141
Marroc	451	Colòmbia	137
Romania	412	Equador	118
Alemanya	357	Senegal	78
França	316	Uruguai	75
Argentina	278	Filipines	74
Brasil	185	Polònia	65

Fuente: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Les persones estrangeres residents a Sant Josep es distribueixen en les diferents parròquies que conformen el municipi, tal com es mostra a la taula 7. Amb diferència, la parròquia de Sant Agustí és la zona amb major població estrangera, que arriba a un 48,51% del total de les 5.275 persones de nacionalitats diferents de l'espanyola. A Sant Jordi hi resideix un 29,55% de la població estrangera, al nucli de Sant Josep un 12,87%, a Sant Francesc un 5,59% i, finalment, a la parròquia des Cubells hi resideix un 3,47%.

Tabla 7. Distribució de nacionalitats no espanyoles per parròquies. 1999.

Nacionalitats	es Cubells	Sant Agustí des Vedrà	Sant Francesc de s'Estany	Sant Jordi de ses Salines	Sant Josep de sa Talaia
Resta de la UE-15	93	1265	161	647	432
Resta de la UE-25	3	83	2	33	16
Resta UE-27 i UE-28	11	218	29	176	28
Resta d'Europa	4	48	9	43	22
Àfrica	14	357	7	122	77
Amèrica del Nord	0	27	5	21	5
Amèrica Central	0	41	5	39	7
Amèrica del Sud	36	430	72	424	73
Àsia	22	84	5	50	15
Oceania	0	6	0	3	4
No consta i apàtrides	0	0	0	1	0
Total	183	2559	295	1559	679

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

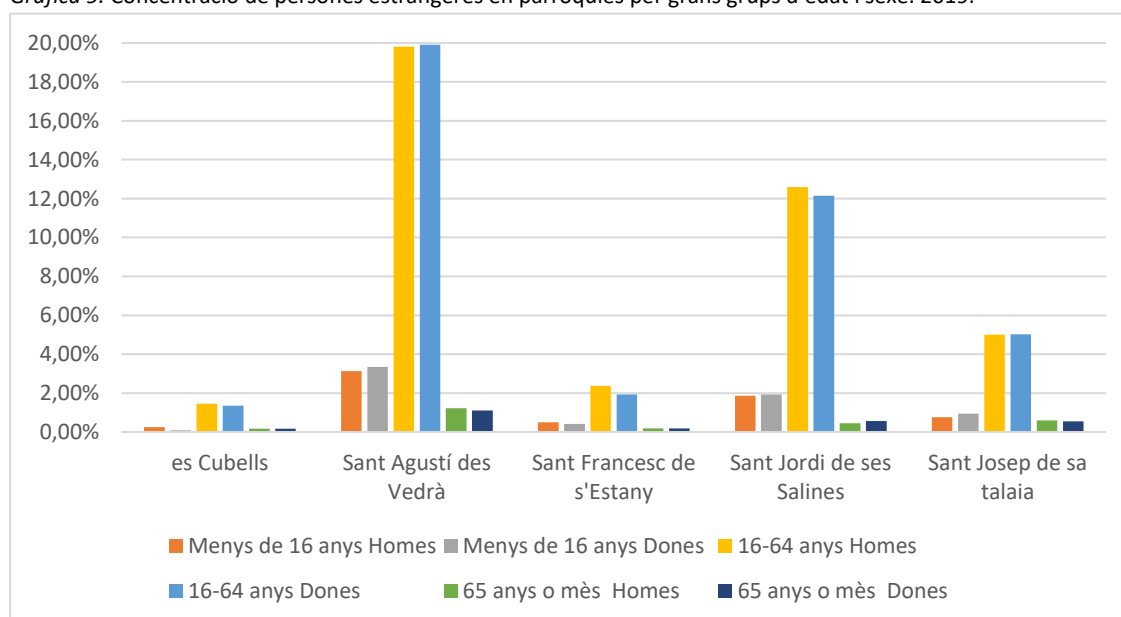
Si tenim en compte la **variable edat a l'hora d'analitzar la població estrangera** del municipi, podem observar que un 81,59% es situa a l'interval de 16 a 64 anys, considerat com potencialment actiu. La distribució per sexe dins aquest percentatge és paritària, les dones són un 49,47% i els homes un 50,53%. El percentatge de persones majors de 65 anys és d'un 5,21%, valor menor que el de menors de 16 anys, 13,19%. La distribució per sexe dins aquests dos grans grups d'edat també és paritària.

Tabla 8. Població de nacionalitat estrangera del municipi de Sant Josep per sexe, edat i parròquia.

Parròquies	Menys de 16 anys		16-64 anys		65 anys o més	
	Homes	Dones	Homes	Homes	Homes	Dones
es Cubells	13	4	77	71	9	9
Sant Agustí des Vedrà	165	176	1045	1050	65	58
Sant Francesc de s'Estany	26	22	125	102	10	10
Sant Jordi de ses Salines	98	102	664	641	24	30
Sant Josep de sa Talaia	40	50	264	265	31	29
Total	342	354	2175	2129	139	136

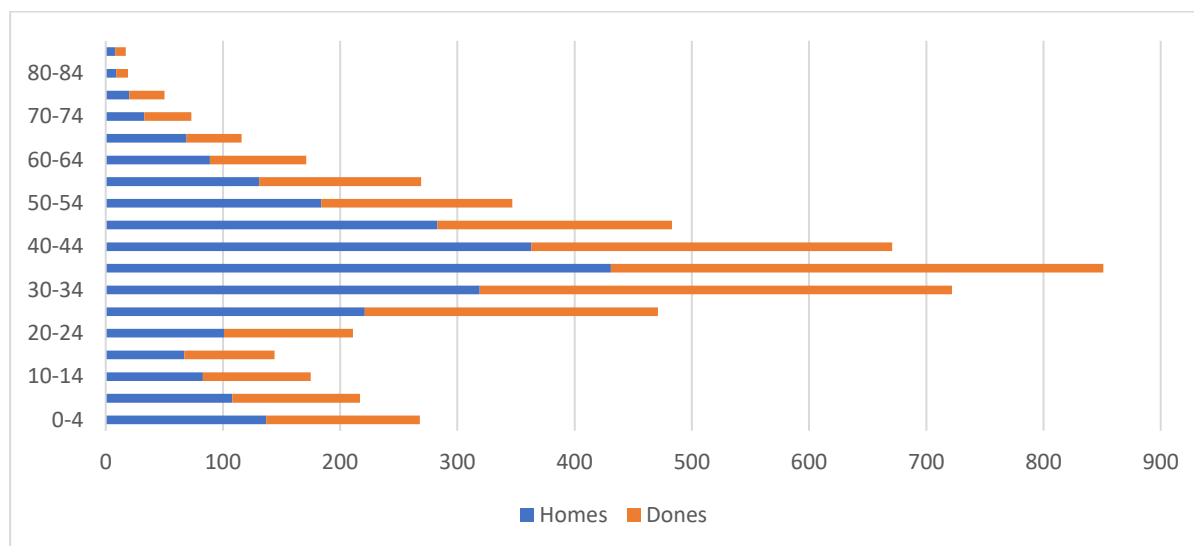
Fuente: elaboració pròpia a partir de dades del Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 9. Concentració de persones estrangeres en parròquies per grans grups d'edat i sexe. 2019.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 10. Composició de la població estrangera del municipi per grups d'edat i sexe. 1999.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

3.2. Creixement poblacional i fluxos migratoris

En aquest apartat es recullen els indicadors de creixement de la població, que fan referència a les variacions en la grandària d'una població en períodes concrets.

3.2.1. Evolució de la població del municipi de Sant Josep

En el següent quadre es pot apreciar l'**evolució de la població del municipi de l'any 2004 al 2019**, juntament amb les dades de l'illa d'Eivissa i de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per comptar amb valors comparatius. El municipi ha viscut un procés de creixement poblacional considerable, en arribar a tenir més de 10.000 persones empadronades en aquest període, nombre considerable per a un municipi poblacionalment petit. S'ha de destacar que la taxa de creixement poblacional del municipi, de 0,57 per al període 2004-2019, és considerablement major que les taxes de l'illa d'Eivissa (+0,18 punts) i de la Comunitat Autònoma de les Balears (+0,37 punts), cosa que dona peu a deduir l'acceleració en el procés de creixement del municipi.

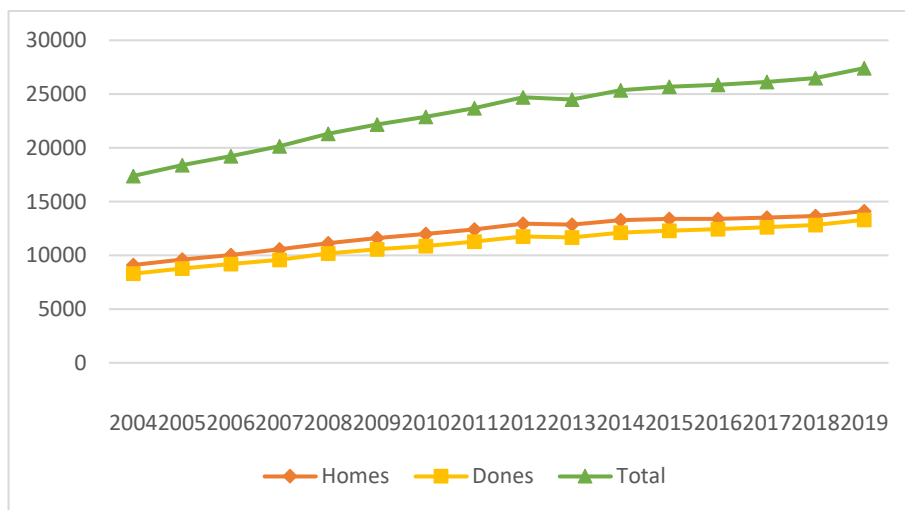
Pel que fa a l'**evolució del creixement poblacional** per sexe, la diferència percentual és relativament més gran que la que es pot apreciar a l'illa d'Eivissa o a les Balears: a Sant Josep, el percentatge de creixement poblacional de les dones és 5,39 punts més alt que el dels homes, quan a l'illa d'Eivissa és d'un 2,18 i a les Balears és d'un 1,09.

Taula 9. Evolució de la població del municipi de Sant Josep de sa Talaia 2004-2019.

	Sant Josep de sa Talaia	Eivissa	Illes Balears
2004 (total)	17.385	106.220	955.045
Dones	8.286	51.608	476.999
Homes	9.099	54.612	478.046
2009 (total)	22.171	129.562	1.095.426
Dones	10.576	62.379	544.347
Homes	11.595	67.183	551.079
2014 (total)	25.362	140.271	1.103.442
Dones	12.102	68.263	553.641
Homes	13.260	72.008	549.801
2019 (total)	27.413	147.914	1.149.460
Dones	13.299	72.445	576.703
Homes	14.114	75.469	572.757
Increment poblacional total	10.028	41.694	194.415
Taxa de creixement	0,57	0,39	0,20
% increment mitjà anual	3,84	2,62	1,36
% increment poblacional: dones	60,50	40,37	20,90
% increment poblacional: homes	55,11	38,19	19,81

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 11. Evolució de la població del municipi de Sant Josep de sa Talaia 2004-2019.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

3.2.2. Movimientos migratorios

La població d'un territori pot augmentar o disminuir, a més dels moviments naturals, pels moviments migratoris que consisteixen en el desplaçament de llarga durada de persones d'un lloc a un altre de destinació.

El **saldo migratori**, o migració neta, és la diferència entre les entrades per migració i les sortides pel mateix motiu d'un àmbit geogràfic i temporal definit. Quan el saldo migratori és positiu, la població augmenta i hi ha més

immigrants que emigrants; quan és negatiu, la població disminueix per haver-hi més emigrants que immigrants. En el cas del municipi de Sant Josep, el saldo migratori dels últims 15 anys reflecteix que el nombre de persones immigrants és sempre major que el de les persones que es desplacen a altres destinacions, i ha superat la franja de les 1.000 persones en diversos anys consecutius.

Excepte l'any 2012, l'arribada o sortida de persones de procedència o destinació a països estrangers és substancialment major que la resta de moviments, la qual cosa afecta el fet de comptar amb saldos positius. Pel que fa a la distribució per sexe del saldo migratori total, el percentatge d'homes supera cada any el de dones, exceptuant els anys 2014, 2015 i 2016, en què la distribució de dones en el saldo total ascendeix a un 52,85%, 55,27% i 51,81, respectivament. A la resta d'anys, el percentatge dels moviments migratoris realitzats per homes supera un 51% i arriba en dos ocasions (2006 i 2009) a un 58%. És interessant observar el dràstic descens del saldo migratori de l'any 2019, gairebé un 40% de l'any anterior, i l'augment del percentatge masculí de la distribució, que arriba a un 68,88% del total.

Taula 10. Saldo migratori del municipi de Sant Josep per àrea de procedència i destinació i sexe. 2004-2019.

Any	Total saldo	Homes				Dones			
		Total	Illes Balears	Una altra CA	Estranger	Total	Illes Balears	Una altra CA	Estranger
2004	921	501	115	148	238	420	110	94	216
2005	1.146	607	161	152	294	539	145	163	231
2006	1.019	594	77	221	296	425	39	148	238
2007	1.321	677	110	199	368	644	142	161	341
2008	887	469	110	143	216	418	110	139	169
2009	641	376	108	139	129	265	101	15	149
2010	835	447	111	186	150	388	102	114	172
2011	916	479	99	191	189	437	117	106	214
2012	1.227	701	140	343	218	526	94	227	205
2013	1.140	593	62	336	195	547	57	304	186
2014	719	339	-6	149	196	380	-7	170	217
2015	588	263	-12	66	209	325	21	97	207
2016	608	293	27	82	184	315	14	76	225
2017	779	409	97	42	270	370	79	16	275
2018	1.097	551	92	121	338	546	124	115	307
2019	437	301	-67	51	317	136	-79	-35	250

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Tal com es pot observar a la taula 11 i a la gràfica 13, la principal zona de procedència del municipi de Sant Josep són les altres comunitats autònomes d'Espanya, seguides de manera molt propera per les persones que arriben d'altres municipis i illes de les Balears. Des del 2004, cada any arriben al municipi més de 2.000 persones, i superaren les 3.000 l'any 2012 i gairebé el 2013 i 2018. La distribució per sexe de la seqüència d'anys reflecteix que la immigració masculina és sempre superior a la femenina, i supera en tots els casos un 52% del total d'immigrants per any. Els índexs de distribució varien cada any, amb majors o menors diferències, però es destaca la tendència observada des de 2016, en què la diferència en la distribució augmenta gairebé un punt percentual anual en el grup dels homes.

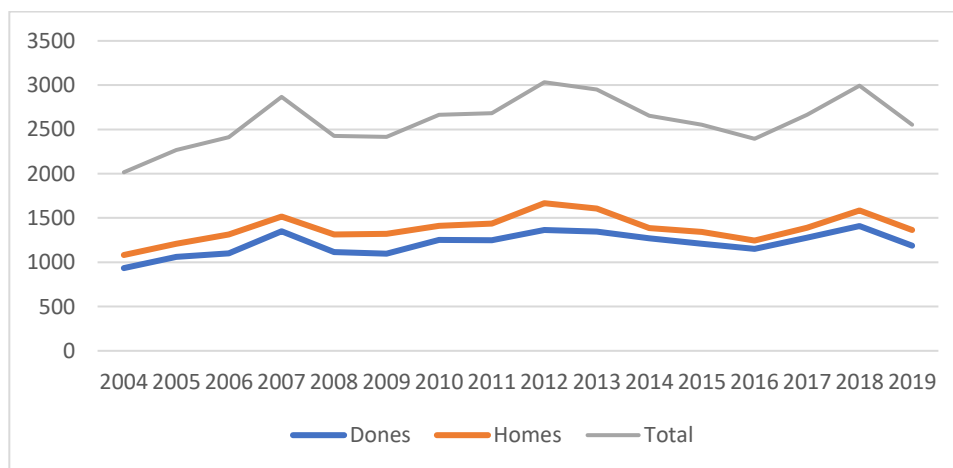
Cala de Bou és un dels nuclis urbans amb major concentració de població immigrant, tant interna com externa. La seua història està relacionada amb els fluxos migratoris procedents de la península, sobretot d'Andalusia, en els anys de l'auge del sector turístic i la necessitat de mà d'obra per a donar resposta a la demanda cada vegada més gran del sector. Avui en dia, és un espai on conflueixen diferents orígens, tant de persones de procedència nacional com d'altres països com el Marroc, el Senegal i Itàlia.

Taula 11. Immigració per zona de procedència i sexe. 2004-2018.

Any	TOTAL	Illes Balears			Una altra CA			Estranger		
		Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2004	2.016	810	425	385	734	410	324	472	247	225
2005	2.267	916	480	436	814	429	385	537	299	238
2006	2.413	926	489	437	938	521	417	549	303	246
2007	2.867	1.030	534	496	1.109	607	502	728	376	352
2008	2.428	961	503	458	1.060	583	477	407	226	181
2009	2.417	1.091	570	521	1.013	602	411	313	148	165
2010	2.666	1.128	584	544	1.188	662	526	350	167	183
2011	2.685	1.017	530	487	1.233	696	537	435	211	224
2012	3.033	1.028	548	480	1.542	877	665	463	242	221
2013	2.951	1.035	551	484	1.493	831	662	423	223	200
2014	2.656	868	437	431	1.327	724	603	461	225	236
2015	2.552	874	438	436	1.203	661	542	475	244	231
2016	2.394	843	432	411	1.029	555	474	522	257	265
2017	2.667	991	508	483	1.029	549	480	647	332	315
2018	2.995	1.050	539	511	1.233	668	565	712	379	333
2019	2.552	873	439	434	1.022	565	457	657	361	296

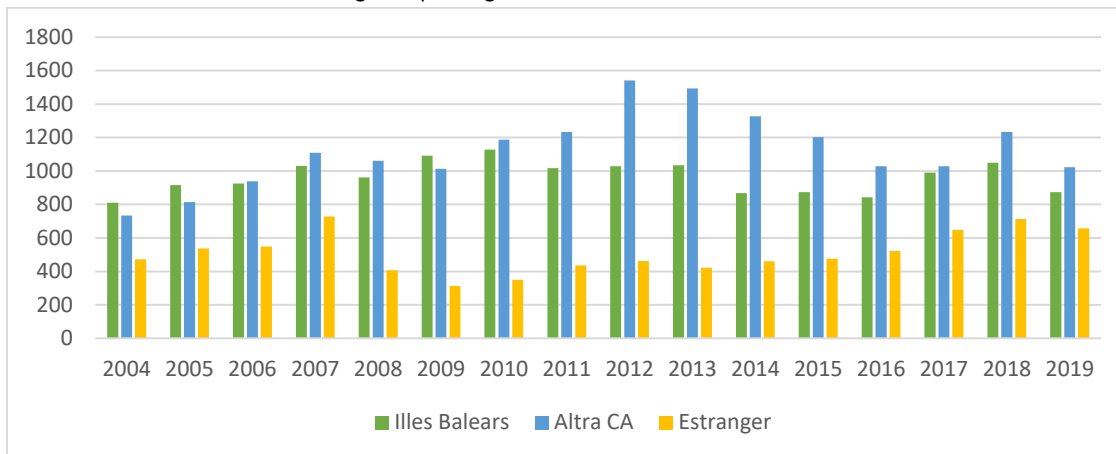
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 12. Evolució del flux d'immigració segons sexe. 2004-2019.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 13. Evolució del flux d'immigració per origen. 2004-2019.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Pel que fa a les persones que abandonen el municipi per establir-se en altres zones de l'arxipèlag, de l'Estat o de l'estranger, els nombres reflecteixen un continu augment de persones que emigren, sobretot a altres municipis de l'arxipèlag i a altres comunitats de l'Estat, i en menor mesura a països de l'estranger. El 2015 és l'any amb la dada més elevada, després del qual el nombre de persones que emigren es redueix en un 9%, per a tornar a reprendre la tendència ascendent fins a arribar al màxim de persones l'any 2019, més del doble que l'any 2004.

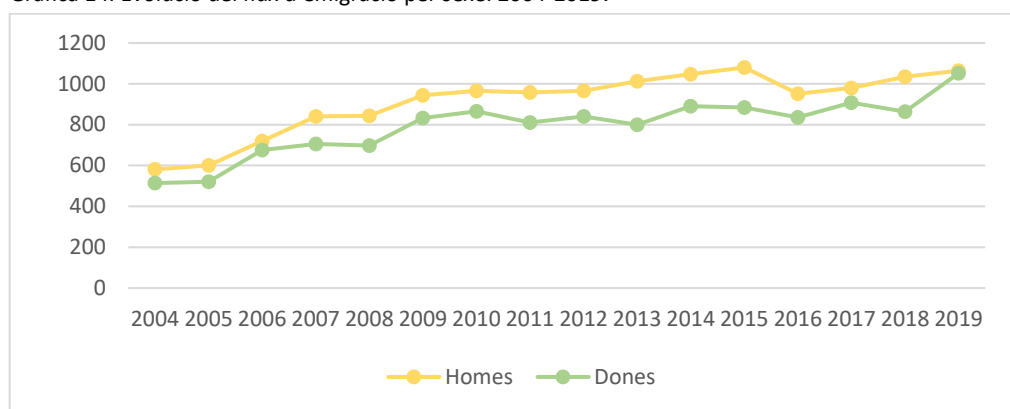
L'evolució de l'emigració per sexe mostra que són en major mesura els homes del municipi els qui prenen la decisió d'emigrar. L'índex de feminitat més baix el trobam l'any 2015, amb un 0,82, i el més alt, en què assoleix nivells paritaris, l'any 2019.

Taula 12. Evolució de l'emigració segons zona de destinació i sexe. 2004-2019.

	Total	Homes	Dones	Illes Balears		Una altra CA		Estranger	
				Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
2004	1.095	581	514	310	275	262	230	9	9
2005	1.121	601	520	319	291	277	222	5	7
2006	1.394	719	675	412	398	300	269	7	8
2007	1.546	840	706	424	354	408	341	8	11
2008	1.541	843	698	393	348	440	338	10	12
2009	1.776	944	832	462	420	463	396	19	16
2010	1.831	966	865	473	442	476	412	17	11
2011	1.769	958	811	431	370	505	431	22	10
2012	1.806	966	840	408	386	534	438	24	16
2013	1.811	1.012	799	489	427	495	358	28	14
2014	1.937	1.047	890	443	438	575	433	29	19
2015	1.964	1.080	884	450	415	595	445	35	24
2016	1.786	951	835	405	397	473	398	73	40
2017	1.888	980	908	411	404	507	464	62	40
2018	1.898	1.035	863	447	387	547	450	41	26
2019	2.115	1.064	1.051	506	513	514	492	44	46

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 14. Evolució del flux d'emigració per sexe. 2004-2019.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Pel que fa a l'edat de les persones que emigren des del municipi de Sant Josep, les dades estadístiques que mostra l'IBESTAT agrupen la població en grans grups d'edat, cosa que impossibilita una anàlisi detallada sobre franges d'edat més acotades i la possible motivació per a l'emigració: estudis, raons laborals... Com a dada general, el 2019, any amb major percentatge de persones que emigren, un 42% són dones i un 43% homes d'entre 16 i 64 anys, un 5% dones i un 6% homes menors de 16 anys, i un 2% tant de dones com d'homes tenen més de 65 anys. Els percentatges de distribució de persones entre grans grups d'edat són molt similars a la resta d'anys de la sèrie, no així la distribució per sexe relativa a la franja d'edat potencialment activa (16 a 64 anys): el nombre de dones emigrants és menor a tota la sèrie, i oscil·la entre 5 i 17 punts percentuals menys, excepte l'any 2019, en què els percentatges de distribució són paritaris.

Taula 13. Evolució de l'emigració (exclosa la interior) amb destinació exterior segons grup d'edat i sexe. 2004-2019.

	Total			Dones			Homes		
	>16	16-64	65 o més	>16	16-64	65 o més	>16	16-64	65 o més
2004	87	411	12	37	193	9	50	218	3
2005	76	421	14	34	188	7	42	233	7
2006	68	502	14	31	240	6	37	262	8
2007	107	644	17	47	296	9	60	348	8
2008	94	681	25	41	297	12	53	384	13
2009	92	775	27	47	351	14	45	424	13
2010	95	805	16	53	363	7	42	442	9
2011	102	830	36	51	368	22	51	462	14
2012	107	858	47	53	378	23	54	480	24
2013	82	778	35	41	314	17	41	464	18
2014	110	914	32	62	376	14	48	538	18
2015	112	946	41	59	393	17	53	553	24
2016	104	835	45	53	363	22	51	472	23
2017	162	865	46	85	391	28	77	474	18
2018	127	891	46	60	394	22	67	497	24
2019	118	929	49	55	458	25	63	471	24

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

3.3. Otros indicadores demográficos

Per a l'elaboració de la diagnosi participativa de gènere del municipi de Sant Josep s'han utilitzat una sèrie d'indicadors que permeten fer una radiografia del territori. En aquest apartat es recullen sobretot indicadors relacionats amb l'àmbit reproductiu, els quals permeten realitzar una prospecció de futures necessitats de planificació de serveis de cures, conciliació i altres aspectes relatius a la igualtat de gènere.

3.3.1. Características de los hogares

Com a element aclaridor, l'Institut Nacional d'Estadística (INE) considera llar el conjunt de persones que resideixen habitualment en el mateix habitatge. Seguint amb aquesta mateixa font, les diferències entre llar i família són:

- La llar pot ser unipersonal, mentre que la família ha d'estar integrada almenys per dos persones.
- Les persones membre d'una llar multipersonal no han d'estar necessàriament emparentades, mentre que les d'una família sí.

Segons l'últim cens de població i habitatges de 2011² elaborat per l'INE, el municipi de Sant Josep compta amb **9.371 llars**. El grup més nombrós el conformen les llars integrades per dos persones, concretament amb un 35% del total. Aquest percentatge és molt similar per a l'illa d'Eivissa i les Illes Balears. El segon grup està compost per llars de tres persones, amb un 22% del total. Tampoc no s'aprecien diferències significatives en els percentatges amb els altres territoris comparatius.

Taula 14. Nombre de llars per grandària. Cens de població 2011.

	Sant Josep	%	Eivissa	%	Illes Balears	%
1 persona	1.916	20%	12.389	23%	99.607	23%
2 persones	3.282	35%	17.808	34%	135.473	32%
3 persones	2.041	22%	10.509	20%	90.758	21%
4 persones	1.318	14%	8.589	16%	75.541	18%
5 o més persones	814	9%	3.675	7%	28.358	7%
Total	9.371	100%	52.970	100%	429.737	100%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Quant als **nuclis familiars del municipi i la composició**, el percentatge més alt el representa el model de família tradicional de parelles amb fills/es, que arriben a un 47% del total dels nuclis familiars. L'illa d'Eivissa compta amb el mateix percentatge per a aquest tipus de nucli familiar i, en el cas de les Illes Balears, el percentatge s'apuja dos punts i arriba gairebé a la meitat del tipus de nuclis familiars. El percentatge de nuclis conformats per parelles sense fills/es és bastant més elevat en comparació amb les dades d'Eivissa i la Comunitat Autònoma.

El cens no comptabilitza la dada sobre nuclis monoparentals en considerar-la imprecisa o de baixa qualitat, però no reflecteix el mateix problema amb la dada sobre nuclis familiars monomarentals, que arriba a ser un 12% del

² Es fa referència a aquest cens per no haver-hi dades més actualitzades. L'enquesta contínua de llars únicament recull informació desagregada per comunitats autònomes i províncies.

total, percentatge similar al que recull Eivissa i la Comunitat Autònoma. En aquests dos casos, les famílies monomarentals tripliquen les monoparentals.

Taula 15. Tipus de nuclis familiars. Cens de població 2011.

	Sant Josep	%	Eivissa	%	Illes Balears	%
Parella sense filles/es	2.898	41%	14.712	38%	109.839	34%
Parella amb fills/es	3.351	47%	18.466	47%	157.658	49%
Pare amb fills/es	...		1.592	4%	12.573	4%
Mare amb fills/es	841	12%	4.393	11%	41.014	13%
Total	7.090		39.163		321.084	

(...) Dada oculta per imprecisa o de baixa qualitat.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

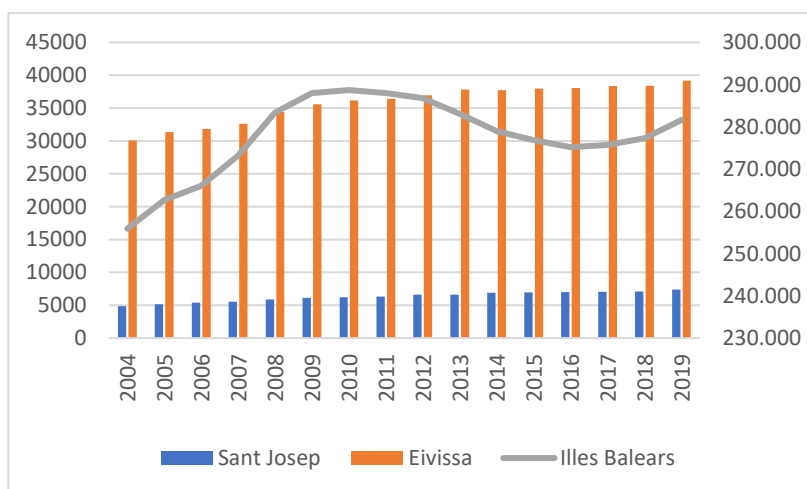
3.3.2. Natalidad y fecundidad

En aquest apartat es desenvolupen indicadors relacionats amb la natalitat i la fecunditat en el municipi de Sant Josep. Les dades en què es basen les anàlisis arriben fins al 2018, per no haver-hi registres estadístics sobre naixements i defuncions posteriors a aquesta data.

Observam l'evolució del **percentatge de dones en edat fèrtil** al municipi. Es considera edat fèrtil el període en què una dona és capaç de procrear. Estadísticament, aquest període es concentra entre els 15 i els 49 anys. Tot i que la població total de dones del municipi de Sant Josep augmenta un 60% des de 2004, i les dones en edat fèrtil també augmenten un 52%, l'índex de concentració de dones en edat fèrtil respecte del total de dones del municipi passa d'un 59% el 2004 a un 55% el 2019. Aquesta situació és conseqüència directa de l'envelliment de la població femenina i del fet que el nombre de dones joves no arriba a ser suficient per a reemplaçar aquelles que surten de l'edat fèrtil. Tanmateix, i com a comparatiu, el percentatge de dones en edat fèrtil el 2019 és lleugerament més gran que el percentatge de l'illa d'Eivissa, el 54%, i de les Illes Balears, el 49%.

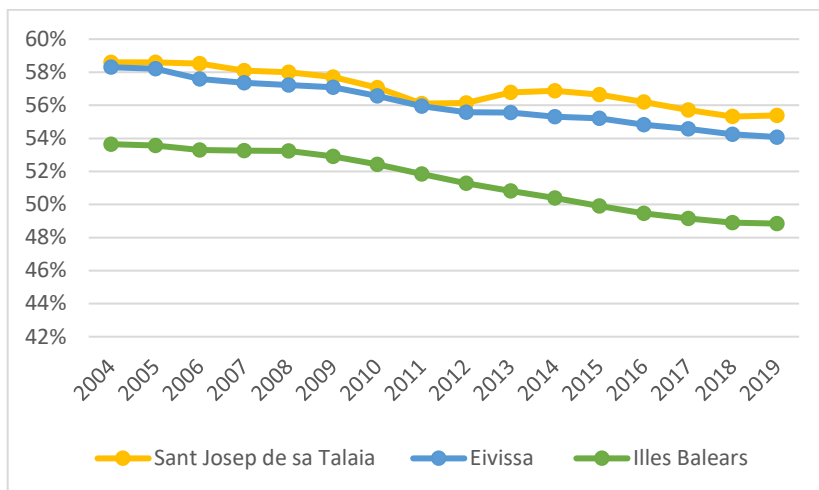
Taula 16 i Gràfica 15. Evolució de dones en edat fèrtil per territoris. 2004-2019.

Any	Sant Josep	Eivissa	Illes Balears
2004	4.855	30.087	255.898
2005	5.134	31.342	262.703
2006	5.380	31.826	266.054
2007	5.556	32.610	273.272
2008	5.895	34.418	283.419
2009	6.104	35.610	288.032
2010	6.204	36.190	288.722
2011	6.325	36.401	288.016
2012	6.594	36.930	286.832
2013	6.619	37.852	283.115
2014	6.882	37.749	279.031
2015	6.964	37.959	276.854
2016	6.996	38.092	275.227
2017	7.035	38.382	275.728
2018	7.099	38.415	277.332
2019	7.366	39.177	281.678

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 16. Evolució de l'índex de concentració de dones en edat fèrtil. 2004-2019.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

La **taxa bruta de natalitat (TBN)** és la relació entre el nombre de nascuts vius durant un any donat i la població mitjana d'aquest any. Les dades reflectides a la següent taula recullen una sèrie de 15 anys fins al 2008, últim any en el qual podem trobar dades relacionades amb naixements. En el cas de Sant Josep, i encara que amb fluctuacions en diversos anys, el nombre de naixements amb vida ha anat en augment, i la dada de 2018 és un 65% superior a la de 2003. Per tant, i si es segueix mantenint el percentatge d'increment mitjà anual d'un 3,84 reflectit a la taula 9, la revisió i adequació dels recursos necessaris per a l'atenció i la cura de menors hauria de ser una qüestió a tenir en compte en la planificació de polítiques públiques del municipi, col·locar la vida en el centre i propiciar la conciliació i la corresponsabilitat.

La variació de naixements amb vida no es reflecteix de la mateixa manera a l'illa d'Eivissa, on durant aquests 15 anys han augmentat un 19%. Per al cas de les dades totals de la Comunitat Autònoma, la tendència ha estat negativa, en haver disminuït en un 3% la quantitat de naixements entre 2003 i 2018 i apreciar-se una tendència clara al descens des de l'any 2008.

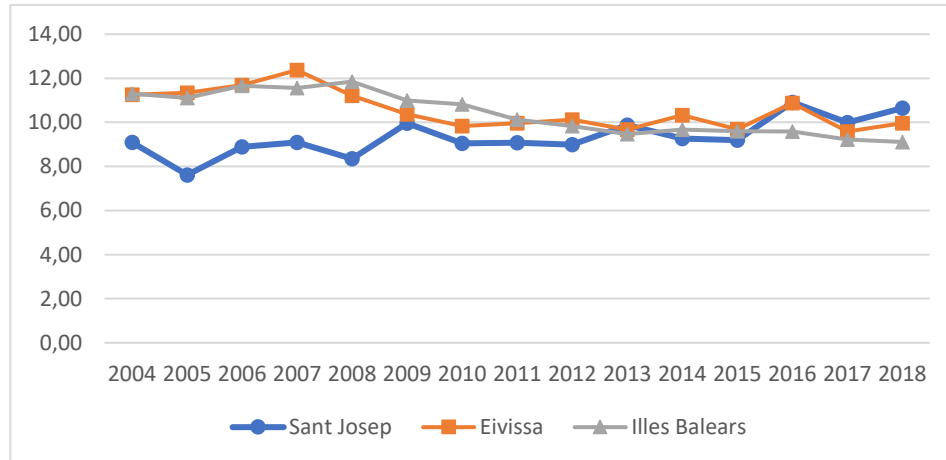
La taxa bruta de natalitat a la franja d'anys presentada a la taula 17 reflecteix una sèrie d'alts i baixos que acaben amb un saldo positiu el 2018: el 2003 varen néixer 10 nadons per cada 1.000 habitants, i el 2018 arribaren a ser 10,64 per 1.000 habitants. La taxa més baixa la trobam el 2005, amb 7,62 naixements per 1.000 habitants, però s'apuja el següent any i no arriba de nou a un nombre inferior a 8 en tota la sèrie. En canvi, les dades de l'illa d'Eivissa, on la taxa es redueix en 1,57 punts, i sobretot les del conjunt de l'arxipèlag, on trobam el valor més baix i amb una reducció de 2,14 punts, són més descoratjadors.

Taula 17. Naixements amb vida i taxa bruta de natalitat (TNB). 2003-2018.

Anys	Sant Josep de sa Talaia		Eivissa		Illes Balears	
	Naixements vius	TBN	Naixements vius	TBN	Naixements vius	TBN
2003	171	10,01	1.213	11,54	10.665	11,25
2004	158	9,09	1.196	11,26	10.792	11,30
2005	140	7,62	1.260	11,34	10.926	11,11
2006	171	8,90	1.331	11,68	11.675	11,66
2007	183	9,09	1.456	12,37	11.918	11,56
2008	178	8,36	1.402	11,21	12.713	11,85
2009	221	9,97	1.344	10,37	12.044	10,99
2010	207	9,05	1.305	9,84	11.967	10,82
2011	215	9,08	1.340	9,97	11.265	10,12
2012	222	8,99	1.391	10,13	11.002	9,83
2013	242	9,88	1.358	9,68	10.532	9,47
2014	235	9,27	1.449	10,33	10.673	9,67
2015	236	9,19	1.366	9,69	10.597	9,59
2016	282	10,91	1.546	10,88	10.616	9,59
2017	261	9,99	1.379	9,59	10.288	9,22
2018	282	10,64	1.442	9,97	10.285	9,11

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 17. Evolució de la taxa bruta de natalitat (TBN)

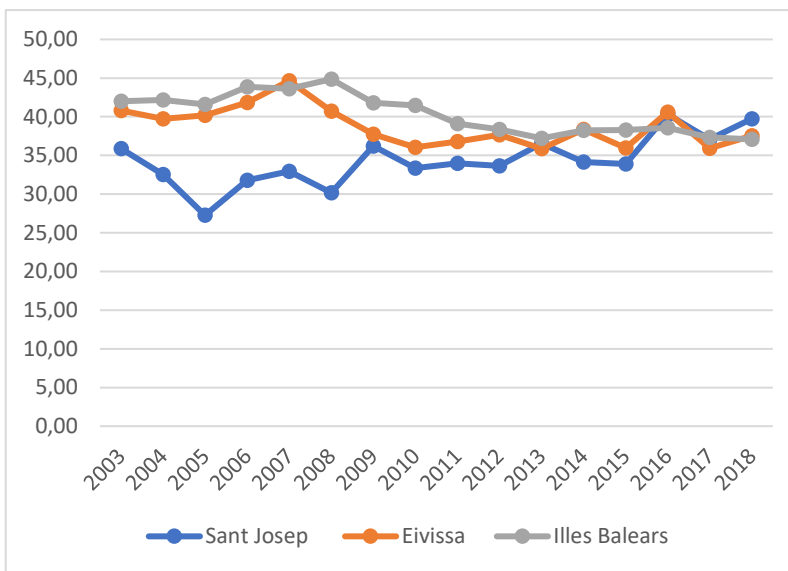

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

La **taxa de fecunditat general o global (TFG)** indica la freqüència dels naixements en el si de la població femenina en edat fèrtil o reproductiva (estadísticament, de 15 a 49 anys) i s'expressa amb el nombre de naixements per cada mil dones en edat fèrtil. La variació d'aquesta variable afecta la comparació dels nivells de fecunditat. En el cas del municipi de Sant Josep, la TFG ha augmentat 3,82 punts, cosa que no succeeix a l'illa d'Eivissa, on es redueix en 3,27 punts. És més gran el descens a les Illes Balears, amb una reducció de 4,91 punts.

Taula 18 i gràfica 18. Evolució de la taxa de fecunditat general (TFG). 2003-2018.

Anys	Sant Josep	Eivissa	Illes Balears
2003	35,90	40,81	41,99
2004	32,54	39,75	42,17
2005	27,27	40,20	41,59
2006	31,78	41,82	43,88
2007	32,94	44,65	43,61
2008	30,20	40,73	44,86
2009	36,21	37,74	41,81
2010	33,37	36,06	41,45
2011	33,99	36,81	39,11
2012	33,67	37,67	38,36
2013	36,56	35,88	37,20
2014	34,15	38,39	38,25
2015	33,89	35,99	38,28
2016	40,31	40,59	38,57
2017	37,10	35,93	37,31
2018	39,72	37,54	37,09

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

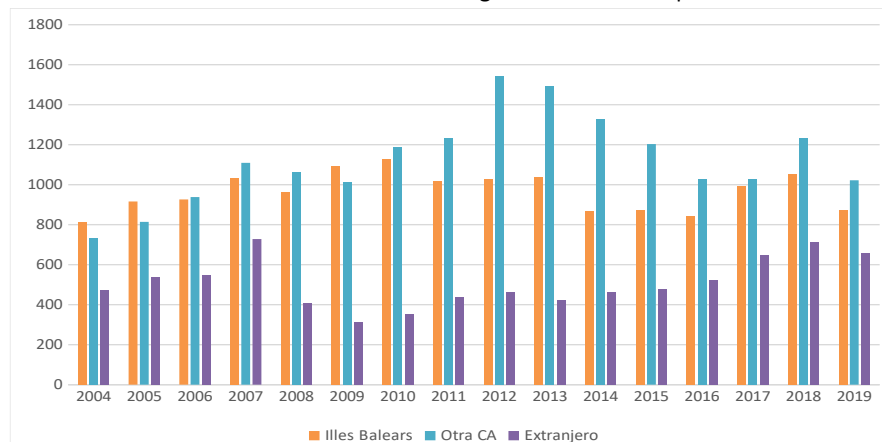
El creixement vegetatiu de la població és la diferència entre el nombre de naixements i el nombre de defuncions en un determinat període. En el cas del municipi de Sant Josep i per a la sèrie analitzada, el saldo és sempre positiu i ha anat en augment, encara que amb bastants fluctuacions. Concretament, el creixement vegetatiu ha augmentat un 91% des de 2003 i la taxa de creixement vegetatiu (diferència entre la taxa de natalitat i la taxa de defuncions per 1.000 habitants) passa de ser un 5,15 el 2003 a un 6,34 per cada 1.000 habitants el 2018.

Taula 19. Evolució del creixement vegetatiu al municipi de Sant Josep. 2003-2018.

Anys	Naixements	Defuncions	Creixement vegetatiu
2003	171	83	88
2004	158	95	63
2005	140	96	44
2006	171	94	77
2007	183	105	78
2008	178	86	92
2009	221	72	149
2010	207	106	101
2011	215	97	118
2012	222	138	84
2013	242	125	117
2014	235	101	134
2015	236	124	112
2016	282	104	178
2017	261	112	149
2018	282	114	168

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

Gràfica 19. Evolució de la **taxa de creixement vegetatiu** de Sant Josep. 2003-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT).

3.4. Síntesis del apartado

- ✚ El municipi es caracteritza per l'organització en **diferents unitats poblacionals distanciades** entre si. Aquest aspecte pot influir en la dificultat de comptar amb espais de trobada per a l'acció social i l'articulació de les dones al voltant d'objectius d'igualtat.
- ✚ Un nombre considerable de persones (28,8%) viu en **disseminat**, amb percentatges paritaris de distribució per sexe. Dins aquesta franja, hi ha un alt percentatge de persones majors de 65 anys: gairebé la meitat, tant de les dones com dels homes majors de 65 anys, viuen en disseminat. Aquesta qüestió planteja necessitats específiques de cura per a aquesta part de la població.
- ✚ La **taxa de creixement poblacional** és més alta que la d'Eivissa i la de les Illes Balears. En 15 anys la població ha augmentat un 57,7%, i ha arribat l'1 de gener de 2019 a un total de 27.413 persones (48,51% dones i 51,59% homes).
- ✚ És un municipi caracteritzat per un **fort component migratori** en la demografia: un 89% de la població ha nascut fora del municipi i un 60% fora de l'illa d'Eivissa. En el cas de les persones de procedència estatal i de països de la UE-15, el percentatge d'homes és major que el de dones. Però, en canvi, les dones assoleixen majors percentatges quan provenen d'Amèrica Llatina i de països de fora de la UE-15 (Romania, Polònia, etc.). Aquesta circumstància pot estar directament lligada a les cadenes globals de cures i al fet que són les dones les que, en moltes ocasions, inicien els projectes migratoris per realitzar tasques de cura en el nostre entorn.
- ✚ En el cas de la immigració africana la situació canvia. El percentatge d'homes arriba a gairebé un 60%, i els principals països d'origen són el Marroc i el Senegal.
- ✚ La parròquia de Sant Agustí, i concretament la zona de Cala de Bou, és el nucli urbà amb més concentració de població immigrant, tant interna com externa.

-
- ✚ L'**evolució de l'emigració** té una tendència ascendent tant en el cas dels homes com en el de les dones. En major mesura, són els homes del municipi els qui prenen la decisió d'emigrar, però l'any 2019 aquesta tendència pareix trencar-se i trobam nombres molt similars en l'emigració d'homes i dones.
 - ✚ Tant la **taxa bruta de natalitat** com la **taxa de fecunditat general** tenen **trajectòries ascendents**, cosa que implica la necessitat d'una revisió dels recursos destinats a l'atenció i la cura de menors, i propiciar la conciliació i la corresponsabilitat.

4. MERCAT LABORAL

El **mercat de laboral**, o **mercat de treball**, reflecteix les oportunitats d'ocupació i el conjunt de recursos humans disponible en una regió en concret, tant per a les activitats privades com per a les públiques. És la unió de l'oferta i demanda d'ocupació, i l'equilibri marca el nivell de l'ocupació i d'atur en un país o regió. A menys demanda de feina, més atur, amb el consegüent efecte nociu a la renda i la cohesió social. Es pot dir que el creixement, l'optimització dels recursos i la cohesió social depenen, en bona mesura, del funcionament correcte del mercat de treball. En aquest sentit, i tenint en compte que el diagnòstic de gènere es realitza a final de 2020, les dades reflecteixen clarament l'impacte de la pandèmia de la COVID-19 en el mercat laboral i en totes i cada una de les variables analitzades, qüestió que trenca amb qualsevol tendència que es podia venir observant pel que fa als avenços i retrocessos en les situacions de desigualtat de gènere a l'àmbit laboral.

Les dades de l'atur es poden conèixer de dos formes, mitjançant el servei públic d'ocupació (a l'àmbit balear, el Servei d'Ocupació de les Illes Balears, SOIB) i l'enquesta de població activa (EPA). El primer reflecteix el nombre de persones inscrites que intenten buscar un lloc de feina, dades que s'actualitzen mensualment. L'EPA, en canvi, no és un registre sinó una enquesta que informa sobre la població total en relació amb el mercat de treball: persones ocupades, actives, parades i inactives. L'EPA mostra dades trimestrals i els nombres no sempre coincideixen amb les de les persones aturades del servei públic d'ocupació. De fet, aquests últims anys sol ser més gran.

Pel que fa a aquest diagnòstic, es recullen indicadors directament relacionats amb la informació mostrada per l'EPA a l'àmbit autonòmic, en no generar-se informació a l'àmbit municipal. L'afiliació a la Seguretat Social i les dades sobre contractacions, sobre l'atur i sobre la demanda d'ocupació sí que es detallen a l'àmbit municipal, amb dades procedents de l'INE en la majoria dels casos. S'ha de recalcar que les dades d'afiliació a la Seguretat Social no es poden assimilar sense més com a dades d'ocupació, ja que hi ha diferències en el càlcul de cada un³, però s'acosten bastant.

La majoria de les dades de l'àmbit municipal es presenten en comparació amb les de les Illes Balears, amb la finalitat d'analitzar més en detall l'especificitat de les possibles desigualtats de gènere en l'accés i la permanència en el mercat de treball en el municipi de Sant Josep.

3 Les persones pluriempleadas, per exemple, es computen més d'una vegada a la Seguretat Social, perquè registra el nombre d'afiliacions, no de persones afiliades. Les afiliacions exclouen els funcionaris adscrits a sistemes especials, així com els treballadors que no tenen obligació d'afiliar-se ni de cotitzar, com en el cas d'algunes ajudes familiars, que han d'estar afiliats a la Seguretat Social només quan treballen de manera "personal", "habitual" i "directa", i inclou cotitzants que no són ocupats. Entre aquests últims hi hauria les persones que perden la feina però que segueixen cotitzant temporalment i els treballadors eventuais agraris subsidiaris (règim especial agrari) que estan inclosos, independentment que el mes en qüestió treballin o no. Finalment, en estar referida l'estadística d'afiliacions a l'últim dia del mes corresponent, pot haver-hi persones que havent treballat i estant afiliades a la Seguretat Social algun o alguns dies del mes i, per tant, compleixen els requisits de l'EPA per a considerar-se ocupats, no figurin aquest mes com a afiliats en aquesta estadística. Això fa que en alguns territoris el nombre d'afiliats/des sigui superior a la d'ocupats/des i que en altres passi el contrari.

4.1. Principals indicadors ocupacionals a l'àmbit balear

Les dades de l'enquesta de població activa reflecteixen que la **població activa** de les Illes Balears el 2019 va ser de 647.150 persones, de les quals un 54% eren homes i un 46% dones.

La *població activa* es refereix a les persones de 16 anys i més que tenen ocupació o estan disponibles i fan gestions per a incorporar-se al mercat laboral. Segons les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, la **taxa d'activitat de les dones** (quocient entre la població activa i la població en edat de treballar o major de 16 anys) en el tercer trimestre del 2020 a l'àmbit balear és d'un 60,70%, 8,19 punts percentuals per sobre de la taxa d'activitat estatal (52,53%) i 7,95 punts per davall de la taxa d'activitat dels homes a la Comunitat (68,67). Les Balears va ser el 2019 la quarta regió amb la taxa d'activitat femenina més alta de l'Estat, qüestió molt destacable. Així i tot, la taxa d'activitat ha disminuït en 2,11 punts en comparació amb les dades del tercer trimestre del 2019. La reducció de la taxa d'activitat masculina en comparació amb el tercer trimestre del 2019 es dona en valors similars, un 2,39%.

La **població inactiva** es refereix a les persones de 16 anys o més que no han treballat i/o que no busquen feina, o no estan disponibles per a treballar. Tal com es pot apreciar a la taula 20, la quantitat de persones inactives és sempre més gran en el cas de les dones, amb una bretxa de gènere que oscil·la entre 14,88 punts de l'any 2019 (menys valor) i 17,63 punts de l'any 2017 (més valor).

La primera causa d'inactivitat a les Balears per al cas de les dones són les denominades feines de la llar. L'any 2019, del total de les 357.600 persones en situació d'inactivitat, un 19,91% són dones dedicades a l'àmbit domèstic i de cures no remunerat, davant un 3,83% dels homes en la mateixa situació. Això vol dir que hi ha una bretxa de gènere en la dedicació a les feines de la llar com a activitat principal i registrada de 16,08 punts. Si calculam la situació de l'any 2015, observam que la bretxa de gènere era menor, de 14,66 punts concretament: a les Balears, el nombre d'homes inactius per feines de la llar ha descendit en els últims cinc anys, però el nombre de dones en aquesta situació d'inactivitat ha ascendit. Aquesta situació pot comportar per a les dones una reducció en els drets econòmics i en l'accés a pensions retributives, juntament amb més dificultats per a un accés a l'ocupació a mitjà-llarg termini.

Taula 20. Persones inactives per període, sexe i situació d'inactivitat a les Illes Balears.

Situació d'inactivitat	2015		2016		2017		2018		2019	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Estudiant	25,3	26,3	24,1	31,6	25,2	29,2	27,7	31,1	29,6	31,7
Jubilació o prejubilació	73,8	55,8	77,4	54,5	78,0	53,3	82,7	57,3	83,5	59,6
Feines de la llar	16,1	63,1	14,9	68,6	13,6	77,1	11,9	76,5	13,7	71,2
Incapacitat permanent	9,3	7,1	10,0	8,0	10,6	10,3	9,9	7,9	11,8	12,5
Percepció de pensió diferent de jubilació	4,5	27,5	5,8	24,4	4,6	26,2	4,9	21,1	3,8	22,7
Altres	6,2	5,7	6,2	3,3	9,6	6,1	9,9	8,9	9,8	7,7
Total	135,2	185,5	138,4	190,4	141,6	202,2	147	202,8	152,2	205,4

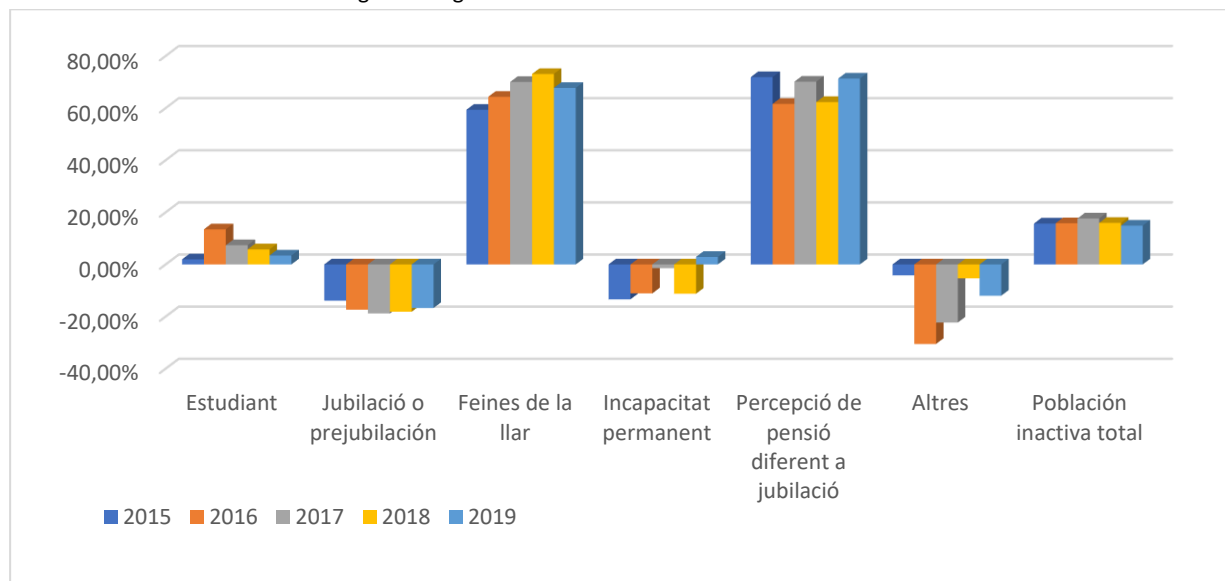
Unitat de mesura: milers de persones

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades de l'INE.

La primera causa d'inactivitat en el cas dels homes és la situació de jubilació o prejubilació, que és la segona causa en el cas de les dones. La bretxa de gènere és substancial també en aquest cas, d'un valor màxim de -18,81 punts

el 2017 i un valor mínim de -13,89 el 2015. Aquesta situació es deu, en gran mesura, a la dificultat d'incorporació de les dones al mercat laboral i la pèrdua de drets de rebre la prestació de jubilació contributiva. Una altra de les situacions d'inactivitat en què s'observa una bretxa de gènere considerable és dins el títol "percepció de pensió diferent de jubilació", en què estarien les pensions de viduïtat i les pensions no contributives de jubilació, entre altres. La bretxa oscil·la en saldos positius, és a dir, hi ha més dones que homes en situació d'inactivitat per rebre aquest tipus de prestacions, amb 71,88 punts de diferència en el 2015 (com a major valor) i 61,59 punts el 2016 (com a menor valor).

Gràfica 20. Evolució de la bretxa de gènere segons les situacions d'inactivitat. Illes Balears.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades de l'INE.

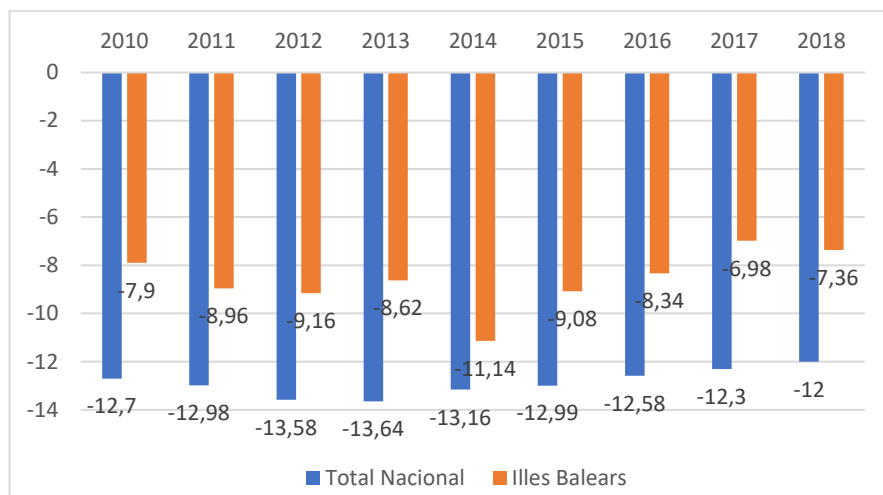
Continuant amb les dades de l'INE, la **taxa d'ocupació** (nombre de persones ocupades entre 16-64 anys i la població total en aquesta franja d'edat) de les dones a l'àmbit balear per al tercer trimestre del 2020 és d'un 53,06%, 6,8 punts per davall de la taxa d'ocupació dels homes per al mateix període. En tots dos casos s'ha registrat una reducció en la taxa d'ocupació des del tercer trimestre de 2019, que és major en el cas dels homes: la taxa d'ocupació femenina es redueix 4,5 punts, i la masculina 6,42 punts. Amb tot i això, la magnitud de la bretxa de gènere entre les dos taxes per al tercer trimestre del 2020 és de -6,08 punts.

En relació amb la **taxa d'atur** (quocient entre persones desocupades i població activa), les dades del tercer trimestre del 2020 reflecteixen un 12,62% per al cas de les dones, 6,11 punts menys que les dades de l'àmbit estatal. La taxa d'atur masculina arriba a un 13,88%, únicament 0,51 punts menys que l'estatal. La bretxa de gènere sobre la taxa d'atur ha variat de 2019 a 2020, que passa d'una bretxa gairebé inexistente d'un 0,39 el 2019 a un -1,26 el 2020.

Les Illes Balears es situen en una posició intermèdia entre les autonomies amb major taxa de temporalitat el 2019. La **taxa de temporalitat femenina** (proporció de contractes temporals sobre total de contractacions) de les Illes arriba a un 28,2% i és superior tant a la masculina, d'un 26%, com a l'estatal, d'un 27,2%. Pel que fa a la **taxa de parcialitat** (percentatge de població ocupada a temps parcial sobre el total de l'ocupació) en les contractacions de dones a les Illes Balears, arriba a un 19,5%, amb una bretxa de gènere en aquesta variable de 12,5 punts. Per tant, la temporalitat i la parcialitat són característiques de la contractació de dones en aquesta Comunitat.

El 2018, últimes dades accessibles de l'INE, el salari mitjà anual a les Illes Balears per als homes és de 24.437,58 €, davant els 21.085,74 € de mitjana per al cas de les dones, que vol dir una **bretxa salarial** de -7,36 punts, la més baixa de l'àmbit estatal. Tal com s'aprecia en el gràfic, la bretxa salarial a les Illes Balears és constantment menor que l'estatal i, encara que el 2014 va reflectir un augment de 3,24 punts, les dades de 2017 i 2018 poden reflectir una tendència a la reducció de la bretxa.

Gràfica 21. Evolució de la bretxa salarial a les Illes Balears i a l'àmbit nacional. 2010-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

4.2. Atur

En aquest punt es desenvolupa la informació corresponent a les dades de l'atur per al municipi de Sant Josep. S'ha d'aclarir que les dades fan referència a les persones aturades registrades que notifiquen la seua situació al Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) i que renoven periòdicament la targeta de demanda d'ocupació. Per tant, totes aquelles persones que es troben sense feina, però que no estan registrades en el SOIB, no queden reflectides en aquestes dades.

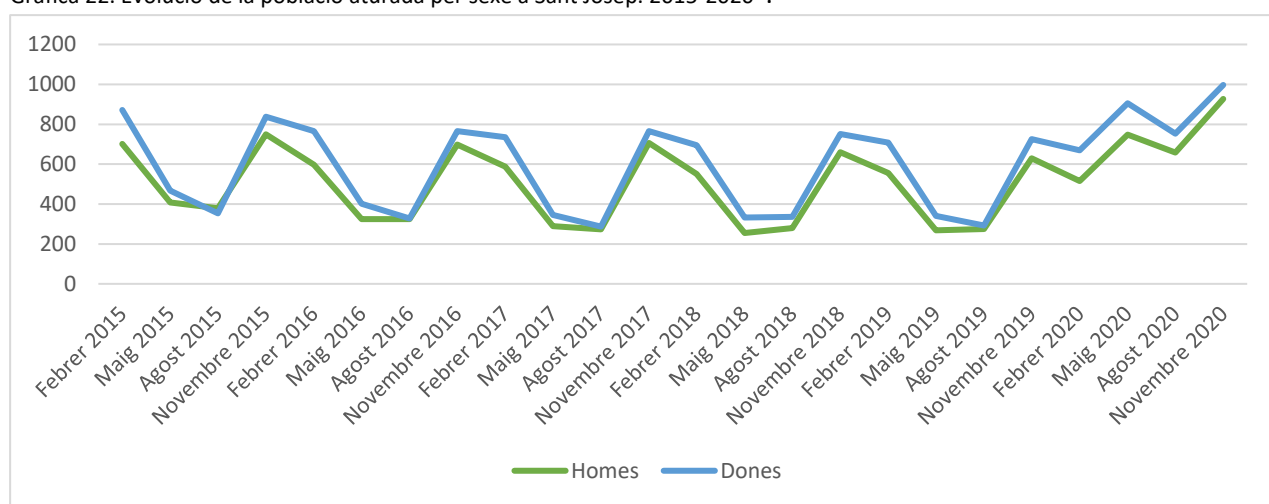
La mitjana de la població aturada durant l'any 2019 va ser de 939 persones, amb la distribució d'un 54% de dones i un 46% d'homes. L'any 2020, i encara sense comptar amb les dades del mes de desembre, la mitjana anual és de 1.528 persones, amb un increment de gairebé el 63% respecte a l'any anterior. Tal com s'ha reflectit a l'inici d'aquest apartat, totes les dades relacionades amb l'accés i la permanència a l'ocupació el 2020 estan afectades per la crisi econòmica i laboral derivada de les restriccions establertes per afrontar la pandèmia de la COVID-19. En el cas de Sant Josep i de l'illa d'Eivissa, en ser economies estacionals dependents del turisme nacional i internacional, les dades en reflecteixen les conseqüències, i s'haurà d'observar si es perpetuen o agreugen situacions de desigualtat de gènere en el mercat laboral a causa d'aquesta crisi. En el cas de la població mitjana aturada per sexe per al 2020, els percentatges es mantenen en un 46% d'homes i un 54% de dones, encara que es considera que les dades de desembre seran decisives per a valorar si s'han generat canvis.

Pel que fa a l'evolució de la població aturada per sexe en el municipi, tal com podem observar a la següent gràfica, les dades reflecteixen l'impacte de l'estacionalitat turística com a motor econòmic principal en l'accés a l'ocupació: l'atur inicia bruscament el descens durant els mesos de primavera i arriba al punt mínim l'agost de cada any, i inicia l'ascens abrupte des de setembre. S'observa al seu torn que el descens de la situació d'atur és diferent per

a homes i dones, ja que la corba de descens és més accentuada i s'inicia abans en el cas dels homes que en el de les dones. Per exemple, el percentatge de reducció d'homes en atur de novembre de 2017 a febrer de 2018 és d'un 22%, però en el cas de les dones es queda en un 9%. És en el mes d'agost que tots dos percentatges arriben a tenir valors paritaris, i en l'apujada torna a generar-se un augment del percentatge de les dones en situació d'atur. Per exemple, el novembre de 2017 el percentatge d'homes en situació d'atur s'apuja un 159% respecte a l'agost del mateix any, i el de dones, un 167%.

Per a l'any 2020, la tendència canvia completament i l'atur augmenta des del mes de maig per a tots dos sexes fins a arribar a dades no registrades en el període d'estudi: l'agost de 2020 el percentatge d'homes en atur augmenta un 139% respecte al mateix mes de 2019 i, en el cas de les dones, l'augment és 18 punts percentuals més gran, concretament d'un 157%.

Gràfica 22. Evolució de la població aturada per sexe a Sant Josep. 2015-2020*.

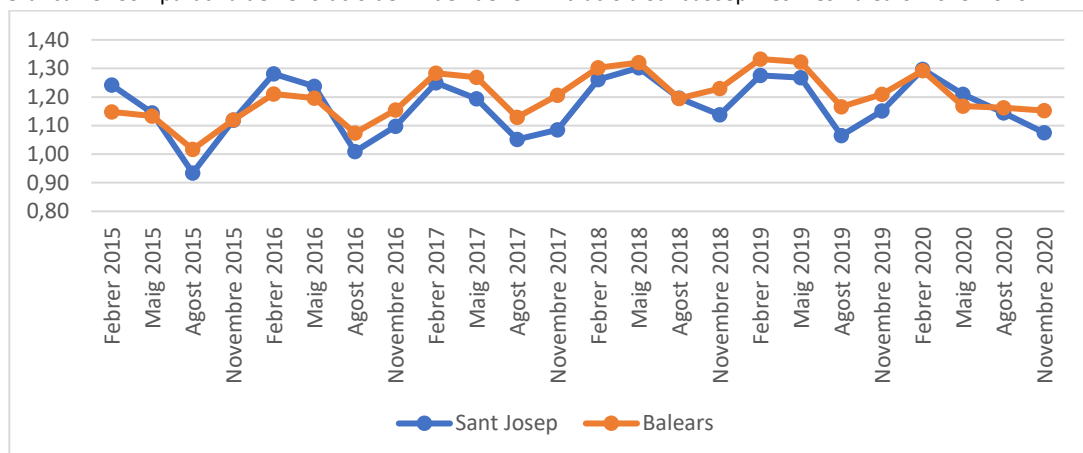

*Dades disponibles fins al mes de novembre de 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades del SOIB.

L'índex de feminització de la població en atur ens permet observar de manera més adequada les diferències de gènere en l'evolució de les dades de l'atur, de manera comparada amb les Illes Balears. En el cas de Sant Josep, l'índex de feminització més paritari (valor 1) el trobam en els valors del mes d'agost (excepte per al cas de l'any 2017), en què la demanda d'ocupació és la més alta de tot l'any. L'índex s'accentua per als mesos de febrer i arriba a un 1,30 al mes de febrer de 2020. Durant aquest any, l'índex ha anat reduint-se en haver augmentat l'atur masculí en una major proporció que el femení; concretament, l'atur masculí augmenta un 80% de febrer a novembre i el femení un 49%, i arriba a valors absoluts força similars. A les Illes Balears, l'índex és constantment major a 1 i supera els valors del municipi de Sant Josep des d'agost de 2016, per la qual cosa la relació de dones en atur és superior a la dels homes en comparació amb la realitat de Sant Josep.

Gràfica 23. Comparativa de l'evolució de l'índex de feminització a Sant Josep i les Illes Balears. 2015-2020*.

*Dades disponibles fins al mes de novembre de 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades del SOIB.

Pel que fa a les dades de la població aturada per sexe i edat, la mitjana per a l'any 2020 (sense comptar el mes de desembre) reflecteix que el major percentatge de persones aturades es concentra a la franja d'edat de 35 a 39 anys, en un 15,30%⁴. Dins aquesta franja d'edat, les dones aturades arriben a un 56,51% i els homes a un 43,49%, però la bretxa de gènere entre els percentatges és més gran a la franja d'edat de 40 a 44, amb 20,23 punts percentuals. Les dades reflecteixen al seu torn que les franges d'edat que tenen un major pes tant sobre el total de dones aturades com sobre el total d'homes aturats són entre els 25 i els 49 anys, període en què també se sol concretar una major proporció de població activa.

Taula 21. Població aturada per sexe i edat en el municipi de Sant Josep. Mitjanes 2020*.

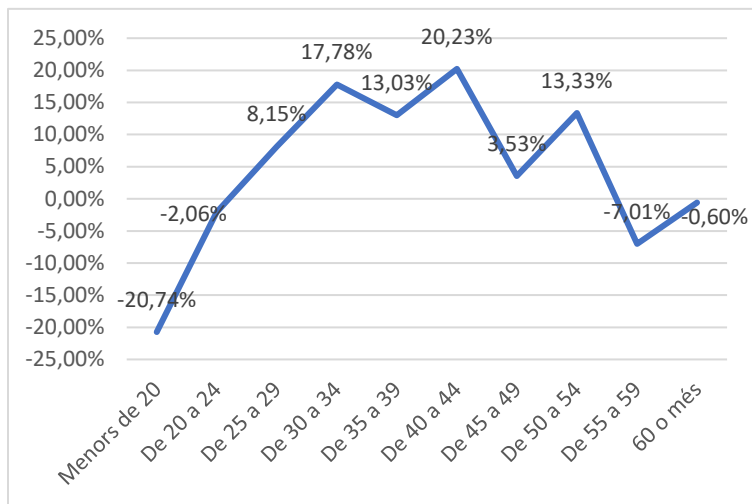
Edat	Total	% total persones	Homes	% sobre total d'homes	% sobre franja edat	Dones	% sobre total de dones	% sobre franja edat
Menors de 20	39	2,58%	24	3,40%	60,37%	16	1,89%	39,63%
De 20 a 24	124	8,09%	63	9,02%	51,03%	61	7,31%	48,97%
De 25 a 29	174	11,39%	80	11,42%	45,92%	94	11,36%	54,08%
De 30 a 34	216	14,13%	89	12,68%	41,11%	127	15,35%	58,89%
De 35 a 39	234	15,30%	102	14,53%	43,49%	132	15,95%	56,51%
De 40 a 44	209	13,71%	84	11,94%	39,89%	126	15,20%	60,11%
De 45 a 49	165	10,80%	80	11,37%	48,24%	85	10,31%	51,76%
De 50 a 54	128	8,39%	56	7,94%	43,33%	73	8,77%	56,67%
De 55 a 59	118	7,73%	63	9,03%	53,50%	55	6,63%	46,50%
60 o més	120	7,88%	61	8,65%	50,30%	60	7,22%	49,70%
Total persones	1.528	100%	700	100%		828	100,00%	

*Dades disponibles fins al mes de novembre de 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball de les Illes Balears, a partir de dades del SOIB.

⁴ Per a la interpretació de les dades s'ha de tenir en compte que la població activa pot variar considerablement depenent del grup d'edat i que això influeix directament en el pes que té cada un dels grups d'edat sobre el total de dones i homes en situació d'atur.

Gràfica 24. Bretxa de gènere de registre a l'atur per franges d'edat. 2020*.

La gràfica de la bretxa de gènere per edats segons la situació d'atur de l'any 2020 visibilitza una major desigualtat de gènere en l'accés a l'ocupació en la franja d'edat dels 30 als 44 anys, franja d'activitat laboral molt rellevant però també de criança i de cures. La bretxa de gènere reflecteix valors negatius a la franja d'edat de menors de 20 anys i majors de 65, aspecte que pot estar directament relacionat amb la menor presència de dones en aquestes franges dins la població activa.

*Dades disponibles fins al mes de novembre de 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball de les Illes Balears, a partir de dades del SOIB.

La taula 22 reflecteix la distribució de l'atur per sectors d'actuació i la segregació ocupacional horitzontal en el municipi (aspecte que es tractarà amb més detall en els següents apartats d'afiliació i contractacions). S'ha d'aclarir que, tal com s'ha recollit a l'inici d'aquest punt, la mitjana de la població aturada per al 2020 (sense comptar el mes de desembre) és de 1.528 persones (828 dones i 700 homes), però en el cas de les dades per sector activitat hi ha una diferència significativa en el total de persones aturades a causa del fet que moltes empreses desenvolupen més d'una activitat econòmica i, com a conseqüència, una persona pot provenir de diferents activitats econòmiques tot i haver treballat en una sola empresa.

Gairebé la meitat de les persones aturades del municipi provenen del sector de serveis, un 45,71%. Dins aquest sector, un 39,61% de persones aturades són homes i un 60,39% dones. En aquest any 2020, el sector de serveis és el que més homes envia a l'atur, un 42,10%, dada molt similar a la mitjana extreta per a 2019 (42,01%). És aquest mateix sector el que més atur genera entre les dones, un 48,44% el 2020 i un 48% el 2019.

S'aprecia un biaix de gènere en l'accés al sector d'activitat, qüestió que es podrà corroborar a l'apartat d'afiliacions i contractacions. Així mateix, s'observa que en aquells sectors relacionats amb ocupacions tradicionalment i estereotipadament masculines (construcció, indústria, transport...) la presència d'homes en atur és considerablement més gran, i la distribució de l'atur dins el sector té percentatges més alts. El mateix succeeix en el cas d'ocupacions tradicionalment i estereotipadament femenines (comerç, serveis, hostaleria...), en què el nombre de dones aturades és més gran i el pes percentual de l'atur dins el sector també és més elevat.

Taula 22. Atur registrat per sexe i sector d'activitat. Mitjana 2020*.

Sector d'activitat	Total	% total persones	Homes	% sobre total d'homes	% sobre sector	Dones	% sobre total de dones	% sobre sector
Agricultura i pesca	8	0,28%	8	0,66%	100,00%	0	0,00%	0,00%
Indústria	32	1,14%	22	1,82%	68,75%	10	0,62%	31,25%
Construcció	157	5,59%	140	11,58%	89,17%	17	1,06%	10,83%
Serveis	1.285	45,71%	509	42,10%	39,61%	776	48,44%	60,39%
Comerç	213	7,58%	80	6,62%	37,56%	133	8,30%	62,44%
Transport	102	3,63%	67	5,54%	65,69%	35	2,18%	34,31%
Hostaleria	536	19,07%	202	16,71%	37,69%	334	20,85%	62,31%
Resta de serveis	434	15,44%	160	13,23%	36,87%	274	17,10%	63,13%
Sense ocupació anterior	44	1,57%	21	1,74%	47,73%	23	1,44%	52,27%
Total	2.811	100,00%	1.209	100,00%		1.602	100,00%	

*Dades disponibles fins al mes de novembre de 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades del SOIB.

Com a últim aspecte dins aquest apartat, s'analitza el nivell de formació de les persones en situació d'atur en el municipi. La bretxa de gènere a l'atur registrat s'apuja 5,77 punts percentuals en el cas del nivell primari o sense estudis, 5,52 punts en el cas d'estudis secundaris, però, sobretot, trobam una major bretxa en els nivells d'estudis superiors, en què arriba a 33,82 punts percentuals. Si comparam aquestes dades amb les que s'extreuen de la situació a la Comunitat Autònoma, la diferència entre dones i homes en relació amb les dades de l'atur per nivell de formació és mínimament major en els nivells primaris (6,83 punts) i secundaris (5,67 punts), i amb una major diferència en el nivell d'estudis postsecundaris (30,29). Es pot concloure que en el municipi de Sant Josep les dones amb estudis postsecundaris tenen més dificultats d'accés a l'ocupació respecte als homes, i en comparació amb la mitjana de dones de la Comunitat balear.

Taula 23. Atur registrat per sexe i nivell de formació. Mitjana 2020*.

Nivell de formació	Sant Josep		Illes Balears	
	Dones	Homes	Dones	Homes
Estudis primaris o sense estudis	218	194	13.051	11.383
Estudis secundaris	504	451	21.438	19.139
Estudis postsecundaris	106	54	4.563	2.442

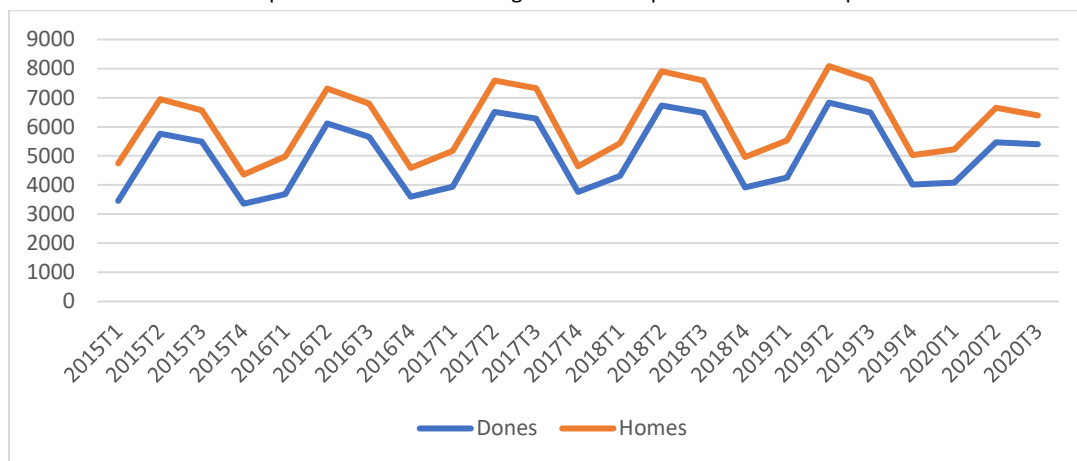
*Dades disponibles fins al mes de novembre de 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades del SOIB.

4.3. Afiliació a la SS

La població afiliada a la Seguretat Social a Sant Josep, igual que la resta de variables relacionades amb el mercat laboral, mostra l'impacte de l'estacionalitat a les altes i baixes de la Seguretat Social. L'evolució del cicle és positiva tant per a homes com per a dones, i genera grans altes cada any a l'inici de l'època turística; és l'any 2020 el que trenca aquesta dinàmica i reflecteix un descens de les afiliacions respecte als valors d'anys anteriors. Concretament, en comparació amb els valors de 2019, l'afiliació s'abaixa en el segon trimestre un 18% en el cas dels homes i un 20% en el de les dones, i en el tercer trimestre un 17% en els homes i un 16% en les dones.

Gràfica 25. Evolució de les persones afiliades a la Seguretat Social per sexe a Sant Josep. 2015-2020.

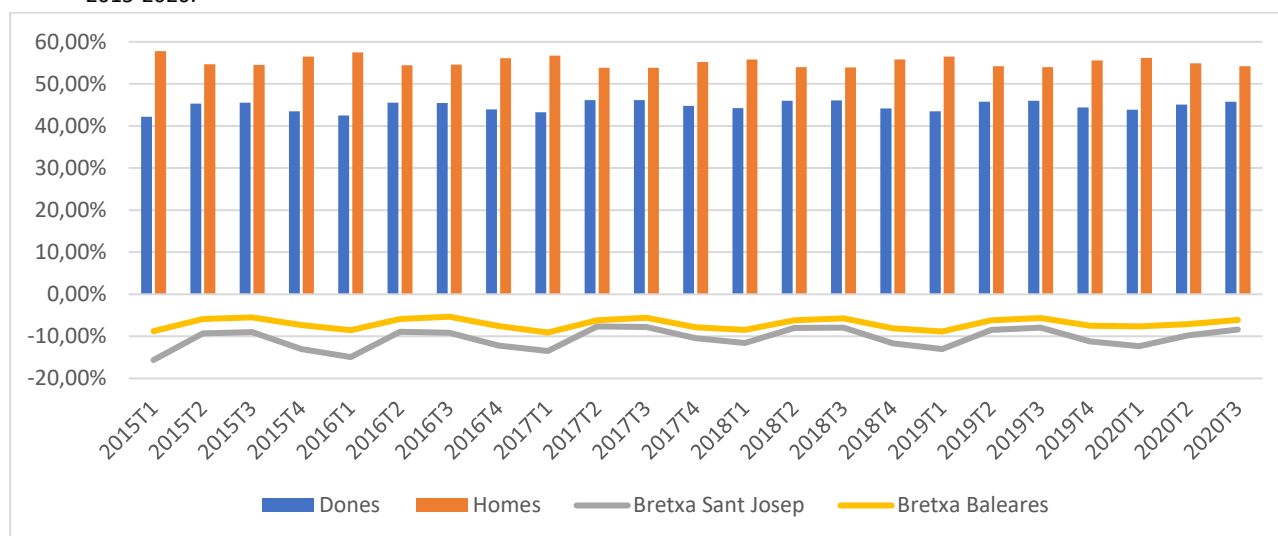

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social.

A la gràfica 26 es pot observar la distribució del total de l'afiliació per sexe a Sant Josep, així com la bretxa de gènere existent en aquesta distribució en comparació amb la de les Illes Balears. La bretxa de gènere és negativa (major percentatge d'homes afiliats) en tots els períodes recollits i reflecteix el cicle d'altres i baixes generat per l'estacionalitat del sector econòmic principal del municipi: descendeix en el segon i tercer trimestres i augmenta en el quart, i sobretot en el primer trimestre de cada any. Els períodes en què la bretxa es redueix al menor valor de tota la sèrie (-7,64 punts en el segon trimestre de 2017) són cada tercer trimestre des de l'any 2017, dinàmica que queda interrompuda per la crisi generada per la COVID-19. En el tercer trimestre del 2020, la bretxa de gènere augmenta 0,46 punts en comparació amb el mateix període de 2019.

Les dades de la bretxa de gènere en l'afiliació a la Seguretat Social del municipi de Sant Josep són menys favorables que els que s'assoleixen com a mitjana en tota la Comunitat de les Balears. La distància inicial de 6,85 punts del primer trimestre del 2015 es va reduint de mica en mica fins al segon trimestre del 2017, en què es redueix a 1,45 punts, però en els següents trimestres torna a augmentar (seguint els cicles de contractació temporal) fins a arribar a una diferència de 2,32 punts en el tercer trimestre del 2020. Per tant, la desigualtat de gènere en l'accés a l'afiliació a la Seguretat Social és constantment major en el municipi de Sant Josep que a la mitjana de la Comunitat Autònoma.

Gràfica 26. Evolució de la distribució de l'afiliació per sexe i per trimestre a Sant Josep. Bretxa de gènere a Sant Josep i les Balears. 2015-2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social.

Pel que fa al tipus de règim d'afiliació majoritari en el municipi, no hi ha dades disponibles desagregades per sexe, pel la qual cosa se'n presenten les dades generals, així com les dades en els àmbits d'illa i de la Comunitat, que sí que estan desagregades per sexe i que poden oferir un acostament a la realitat del municipi. Com es pot observar a la taula 24, la majoria de les persones estan afiliades en el règim general, amb una quasi inexistent variació dins la distribució per any: l'any 2015 constituïen un 74,56% de les persones i l'any 2019 eren un 74,78%, amb un augment d'un 17,99% de persones afiliades des de 2015. No es realitza la comparativa amb l'any 2020 en no comptar amb les dades del quart trimestre i no poder tenir el total anual. El següent grup en rellevància és el règim especial d'autònoms, amb un 22,05% del total de persones afiliades el 2015 i un 22,07% el 2019, i amb un augment d'un 17,71% de l'any 2015 al 2019. El sistema especial d'empleades de la llar ocupa un 2,42% el 2015 i un 2,10% el 2019, i amb un increment d'un 2,34% des de l'any 2015.

Les afiliacions vinculades al sector primari són molt reduïdes, no arriben a l'1% en cap any ni en cap dels dos tipus de règim. En el cas del règim especial agrari, el nombre de persones afiliades augmenta un 24% des de 2015-2019, i en el règim especial de la mar, l'augment és d'un 27,91%.

Taula 24. Afiliacions a la Seguretat Social per règim d'afiliació a Sant Josep. 2015-2020*.

Règim d'afiliació	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Règim general exclosos el sistema especial agrari i el sistema especial d'empleades/ats de la llar	7.582	7.953	8.508	8.899	8.946	8.223
Règim general, sistema especial agrari	13	12	12	16	16	14
Règim general, sistema especial d'empleades/ats de la llar	246	261	273	267	252	247
Règim especial d'autònoms	2.243	2.363	2.418	2.545	2.640	2.493
Règim especial de la mar	86	96	97	107	110	95

*Excepte l'últim trimestre de l'any.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social.

Si observam les dades desagregades per sexe de l'illa d'Eivissa i de les Illes Balears, s'aprecien diferents punts de desigualtat en el tipus d'afiliació. El percentatge de dones inscrites en el règim especial d'autònoms és menor en tots dos casos, un 7,29% del total de persones afiliades a Eivissa i un 6,40% a la Comunitat, en comparació amb un 12,97% d'afiliació d'homes en aquest règim respecte al total de persones a Eivissa i un 11,79% a la Comunitat Autònoma. Per tant, la bretxa de gènere, és a dir, la diferència entre dones i homes en el règim especial d'autònoms en totes dos regions, és prop de -8 punts (-7,88 per a Eivissa i -7,91 per a les Balears), cosa que pot reflectir possibles dificultats per a les dones a l'hora de generar iniciatives (ja sigui per una percepció de pèrdua de drets, de dificultats en la conciliació...). Per tant, l'opció principal d'afiliació de les dones és el règim general, amb una bretxa de gènere en franges similars a les d'autònoms: 6,9 punts en el cas d'Eivissa i 8,29 punts a les Illes Balears (el saldo de la bretxa és positiu per la major presència de dones en aquesta situació).

El grup de discussió sobre el mercat laboral a Sant Josep recalca que en el municipi de Sant Josep s'observa una bretxa de gènere pel que fa a l'emprenedoria de les dones i el nombre de dones autònomes que desenvolupen l'activitat econòmica com a empresàries. Consideren que pot ser conseqüència d'una infravaloració deguda a la socialització de gènere basada en estereotips, elles no són educades per a ser el subjecte econòmic. Així mateix, plantegen com a factor rellevant la imatge d'empresa que difícilment facilita la conciliació, de manera que les dones podrien optar a feines per compte d'altri amb horaris estructurats i drets laborals per a la conciliació.

Les dades reflecteixen que el règim especial de l'ocupació de la llar està conformat majoritàriament per dones, un 70,63% de dones i un 29,37% d'homes l'any 2019 a Eivissa i un 85,85% de dones i un 14,15% d'homes a les Illes Balears. L'índex de feminització a Eivissa arriba a un 2,41, cosa que significa que hi ha 2,4 dones afiliades al sistema especial d'ocupació de la llar per cada home afiliat, que és més alt a l'àmbit balear, amb sis dones afiliades per cada home afiliat. Encara que dins els percentatges d'afiliació de les dones el règim de la llar no representi un valor alt (3,11% en el cas d'Eivissa i 3,64% a les Balears el 2019), l'índex de feminització reflecteix una clara segregació ocupacional horitzontal en un àmbit considerat com femení pel rol reproductiu i de cures a què està lligat.

Taula 25. Afiliacions a la Seguretat Social per règim d'afiliació i sexe a l'illa d'Eivissa i les Illes Balears. 2019.

Règim d'afiliació	Eivissa		Illes Balears	
	Dones	Homes	Dones	Homes
Règim general (exclosos el sistema especial agrari i el sistema especial d'empleades/ats de la llar)	24.000	26.124	195.524	206.570
Règim general, sistema especial agrari	32	117	375	2.199
Règim general, sistema especial d'empleades/ats de la llar	927	386	8.670	1.429
Règim especial d'autònoms	4.766	8.480	33.139	61.073
Règim especial de la mar	102	439	402	8.535

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades de la Seguretat Social.

4.4. Contractacions

Durant l'any 2020 s'han realitzat un total de 5.786 contractacions registrades en el municipi de Sant Josep, amb un índex de distribució d'un 66,32% per al cas dels homes i un 31,51% per a les dones, de manera que la bretxa de gènere és considerablement alta tenint en compte el nombre de contractacions durant aquest any, -34,81 punts percentuals, concretament. L'impacte de les restriccions derivades de la gestió de la pandèmia de la COVID-19 en el municipi ha generat una reducció dràstica del nombre de contractacions, ja que, si comparem les dades de 2020 amb les de 2019, el total de contractacions realitzades varen ser un 152% més que el 2020 (13.830, concretament). El descens en el nombre de contractacions de 2019 a 2020 ha generat una major desigualtat de gènere en l'accés a l'ocupació i la contractació ja que la bretxa de gènere o diferència entre l'abaixada del percentatge de dones contractades respecte a la dels homes és de 13,33 punts.

La prevalença dels contractes temporals és indiscutible, amb un 80,06% de contractes temporals realitzats en el transcurs de l'any 2020. Dins aquest tipus de contracte, la contractació ha estat majoritàriament masculina, amb un 68,89% davant un 31,11% de contractes temporals realitzats a dones. L'alta bretxa de gènere en les contractacions de 2020 fa que els índexs de distribució siguin més grans per als homes en tots els tipus de contracte. Pel que fa als contractes indefinits, els índexs de distribució varien, amb un 54,11% d'homes que aconseguen un contracte indefinit, davant un 33,30% de dones en la mateixa situació. La distribució dels contractes convertits (aquells que passen de temporal a indefinit) també mostren una distribució no equitativa, amb un 62,26% de contractes convertits d'homes, per un 32,45% de contractes convertits en el cas de les dones. Tant en els contractes indefinits com en els convertits, no hi ha dades desagregades per sexe dels mesos d'abril i maig, per la qual cosa hi ha una variació final entre els percentatges que no es pot reflectir.

Taula 26. Contractes de treball registrats per sexe i per tipus de contracte a Sant Josep.

Tipus de contracte	Total	% total persones	Homes	% sobre total d'homes	% sobre tipus de contracte	Dones	% sobre total de dones	% sobre tipus de contracte
Indefinits*	889	15,36%	481	12,54%	54,11%	296	16,24%	33,30%
Temporals	4.632	80,06%	3.191	83,16%	68,89%	1.441	79,05%	31,11%
Convertits*	265	4,58%	165	4,30%	62,26%	86	4,72%	32,45%
Total	5.786		3.837			1.823		

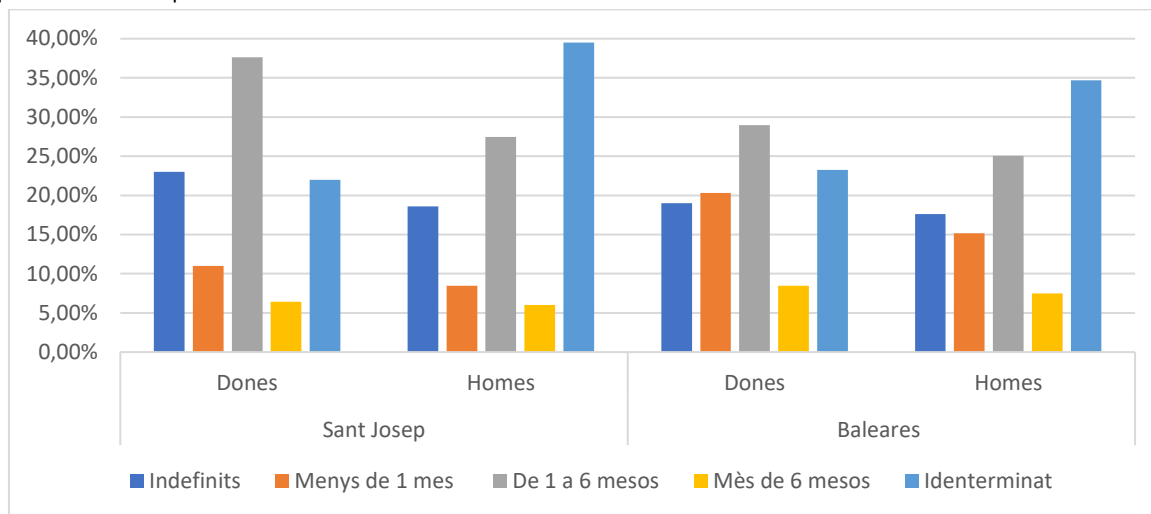
* Per als contractes indefinits i convertits, la font no reflecteix les dades desagregades per sexe dels mesos d'abril i maig, però sí que recull el total dels dos sexes. Això genera que els percentatges sobre tipus de contracte d'aquestes dos variables no concordin amb el 100% del total de persones.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball de les Illes Balears, a partir de dades del SOIB.

Per a tenir un major detall del tipus de contractació segons la temporalitat, s'aporta la gràfica sobre els contractes registrats durant el 2020 segons la durada del contracte. Les dades reflecteixen que hi ha diferències de gènere en els índexs de concentració: en el cas de les dones, un 22,99% són contractes indefinits, davant un 18,58% dels homes, dada que afavoreix les dones i únic aspecte positiu en aquesta seqüència de dades; per als contractes de menys d'un mes, la bretxa de gènere és de 2,52 punts, i en aquells d'una durada d'entre un i sis mesos, la bretxa és de 10,19 punts. Les dades relacionades amb els contractes de més de sis mesos són molt paritaris, amb un 6,41% per a les dones i un 6,01 per al cas dels homes, però en el cas de la contractació indeterminada, la bretxa torna a ascendir fins a arribar a -17,52 punts.

Aquesta situació està mitjanament allunyada de la mitjana balear, en què la bretxa de gènere és menor en tots els tipus de contracte excepte en els contractes de menys d'un mes, en els quals els contractes realitzats a dones són 5,18 punts percentuals més que els realitzats als homes. A la Comunitat Autònoma, la diferència en l'accés als contractes indefinits és també major per a les dones, però en menor mesura, amb una diferència d'1,40 punts percentuals.

Gràfica 27. Índexs de concentració dels contractes registrats el 2020 segons la durada del contracte i sexe. Comparativa Sant Josep i Illes Balears.

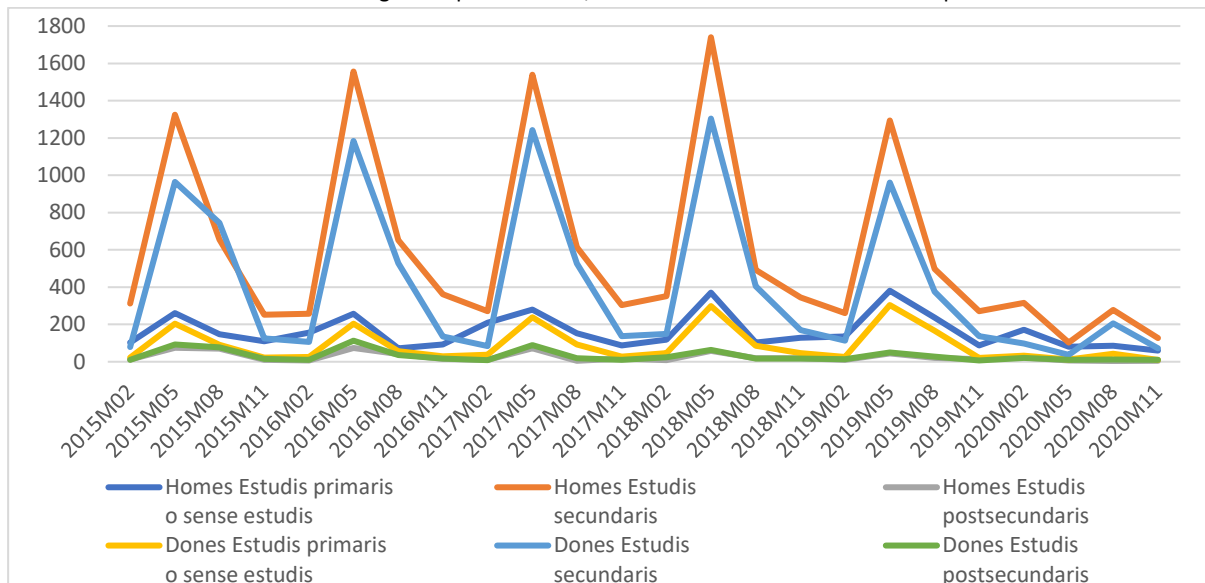

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades del SOIB.

Les característiques del mercat laboral i les posicions de gènere desiguals que genera ha estat un eix de debat en la majoria dels grups de discussió, no únicament en l'específic sobre la feina. Les entrevistes en profunditat també reflecteixen la preocupació per la precarietat laboral de les dones i la bretxa salarial. Tal com reflecteixen les dades exposades, les persones participants defineixen el mercat laboral del municipi de Sant Josep com altament estacional i amb un alt grau de contractes parcials als quals accedeixen les dones. Per tant, consideren que una extrema temporalitat i taxa més altes de parcialitat són característiques que defineixen la contractació de dones i que comporta una major precarietat laboral i una major feminització de la pobresa.

L'evolució dels contractes registrats segons el nivell de formació en el municipi de Sant Josep reflecteix diferents aspectes: d'una banda, el cicle de contractacions estacional pel motor econòmic turístic i de serveis del municipi; de l'altra, el descens del nombre de contractacions que hi ha hagut de l'any 2018 al 2019, tant per a dones com per a homes amb estudis secundaris, i el dràstic descens del 2019 al 2020 en tots els nivells de formació. Reflecteix també la demanda de personal del municipi de persones amb estudis secundaris i la prevalença de la contractació d'homes amb aquest nivell d'estudis. La contractació tant de dones com d'homes amb estudis postsecundaris és per davall de la contractació de dones i d'homes amb estudis primaris o sense estudis.

Gràfica 28. Evolució dels contractes registrats per trimestre, sexe i nivell de formació a Sant Josep.

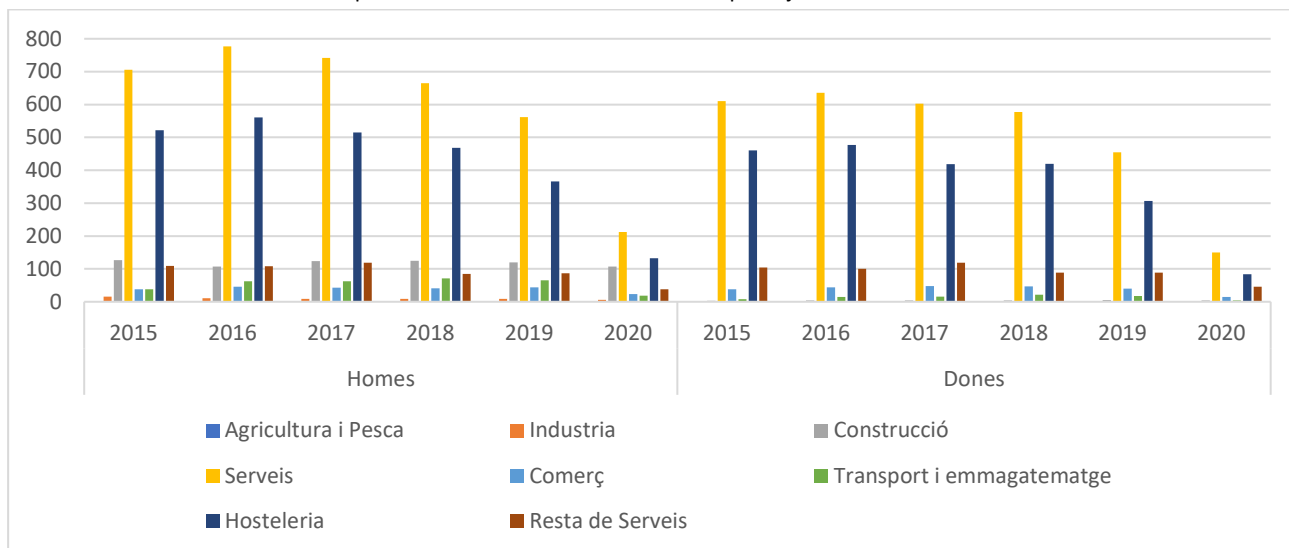

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades del SOIB.

Els sectors d'activitat que major nombre de contractes realitzen en el municipi de Sant Josep són el de serveis i el d'hostaleria. Els valors de contractació de la resta de sectors escassament arriben a una mitjana de 100 contractacions per any. A la gràfica 29 s'observa com el nombre de contractacions es redueix progressivament des de 2016, sobretot en els principals sectors de serveis i hostaleria. De fet, entre el 2016 i el 2019, el nombre de contractacions realitzades a dones descendeix en un 28%, el mateix percentatge de descens que en el cas dels homes. En el sector d'hostaleria, el descens arriba a un 35% per al cas dels homes i un 36% en el de les dones. Els sectors de la construcció, del transport i emmagatzematge i de la indústria estan totalment masculinitzats. El pes del sector industrial en el municipi és mínim, amb un total de 17 contractacions mitjanes anuals el 2015 i 9 el 2019.

Els índexs de concentració sectorial de les dones per a l'any 2019 (anterior a la crisi) són els següents (tenint en compte les mitjanes anuals): un 49,78% dels contractes realitzats a dones es concentra en el sector de serveis, un 33,59% en el d'hostaleria, un 9,74% en el títol denominat *altres serveis*, un 4,38% del contractes en el sector del comerç, un 1,97% en el de transport i emmagatzematge i un 0,55% en el sector industrial. En el cas de les contractacions realitzades a homes els percentatges són similars per als serveis i l'hostaleria, però varien a la resta de sectors: un 44,85% ha tingut contractes dins el sector de serveis i un 29,21% en el de hostaleria, un 9,58% del contractes s'han donat en el sector de la construcció, un 5,19% en el de transport i emmagatzematge, un 3,51% en el comerç i un 0,71% en el sector industrial.

Gràfica 29. Evolució de contractes per sexe i sector d'activitat a Sant Josep. Mitjanes anuals 2015-2020.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), a partir de dades del SOIB.

La indústria de l'oci engloba i mou sobretot els sectors de serveis i hosteleria. L'illa d'Eivissa és un referent de l'oci nocturn a l'àmbit internacional i el municipi de Sant Josep és un dels epicentres d'aquest model d'oci. Segons l'informe *Eivissa com a marca mundial: el lideratge en l'economia de l'oci (1990-2018)*, impulsat per l'Associació Oci d'Eivissa (AOI), aquesta indústria genera un 35% de l'oci a l'illa d'Eivissa (no es compta amb dades desagregades).

Pel que fa al primer sector, les representants de l'àmbit agrari que han participat en els grups de discussió confirmen la seua debilitat quant a nombre de persones contractades i actives dins el sector, però reflecteixen també un reduït però gradual augment d'explotacions agràries els titulars de les quals són dones. Informen que el municipi de Sant Josep és una excepció en el nombre de dones titulars d'explotacions i professionals del sector, sobretot en finques d'agricultura ecològica, i que cada vegada la figura de les dones camperoles com a principals productores i propietàries és més visible i reconeguda.

No es disposa de dades dels àmbits municipal ni insular per a analitzar el tipus d'ocupacions dins els principals sectors, de manera que s'opta per analitzar les dades de les principals ocupacions de l'àmbit pitius per a tenir una orientació general. A la següent taula es recullen les 15 ocupacions amb majors nombres de contractació per a l'any 2020, amb la variació del nombre de contractacions respecte al 2019. A l'escenari de contractacions de les illes Pitiüses s'observa una forta segregació ocupacional horitzontal, amb un marcat accés a llocs de feina segons els sectors suposadament masculins i femenins, definits d'acord amb els rols i estereotips de gènere imperants. S'observen també ocupacions feminitzades i masculinitzades, com és el cas de les empleades de la llar i de les empleades administratives en el cas de les dones i de picapedrers, peons de construcció i conductors en el cas dels homes.

Taula 27. Ocupacions amb major nombre de contractacions durant 2020 a les Pitiüses.

Dones				Homes			
	Ocupació	Contractes acumulats 2020	Variació anual		Ocupació	Contractes acumulats 2020	Variació anual
1	Cambreres assalariades	3.115	-69,12%	1	Picapedrers	4.179	-20,88%
2	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	2.478	-58,76%	2	Cambrers assalariats	3.089	-69,63%
3	Venedores de botigues i magatzems	1.936	-55,99%	3	Peons de la construcció d'edificis	2.390	-19,17%
4	Empleades administratives amb feines d'atenció al públic no classificades en altres apartats	849	-54,31%	4	Cuiners assalariats	1.402	-58,42%
5	Monitores d'activitats recreatives i d'entreteniment	581	-20,41%	5	Ajudants de cuina	877	-62,63%
6	Ajudants de cuina	559	-62,68%	6	Venedors de botigues i magatzems	662	-51,54%
7	Cuineres assalariades	548	-54,33%	7	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	634	-63,01%
8	Empleades domèstiques	493	-1,60%	8	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	603	-68,87%
9	Infermeres no especialitzades	332	-26,22%	9	Pintors i empaperadors	531	-7,01%
10	Empleades administratives sense feines d'atenció al públic no classificades en altres apartats	292	-42,18%	10	Conductors assalariats de camions	521	-33,97%
11	Altres tipus de personal de neteja no classificat en altres apartats	285	-59,75%	11	Peons del transport de mercaderies i descarregadors	439	-52,07%
12	Auxiliars d'infermeria hospitalària	283	-29,43%	12	Treballadors de manteniment d'edificis	413	-42,88%
13	Auxiliars d'infermeria d'atenció primària	197	53,91%	13	Peons de les indústries manufactureres	366	-43,34%
14	Recepcionistes d'hotels	196	-75,44%	14	Encofradors i operaris de la posada en obra del formigó	320	-13,75%
15	Recepcionistes (excepte d'hotels)	186	-59,21%	15	Electricistes de la construcció i similars	305	-23,75%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori de Treball de les Illes Balears, a partir de dades del SOIB.

Segons les experiències d'acompanyament a persones en situació de vulnerabilitat de les organitzacions dedicades a la inserció sociolaboral que han participat en els grups de discussió, les ofertes d'ocupació que reben solen tenir la "categoria sexe" definida: busquen dones o homes, depenent de si l'ocupació és considerada "femenina" o "masculina". És a dir, aquelles ocupacions relacionades amb les cures, amb l'atenció a clients i a persones, etc., sol·liciten una dona per a ocupar el lloc; en canvi, en aquelles que tenen a veure amb l'àmbit tecnològic, mecànic, serveis generals, de la construcció, es requereixen homes per a ocupar el lloc. Afegeixen a més que, en la majoria de les ocasions, són les dones les que recorren a aquests serveis per a accedir a l'ocupació, ja sigui pel fet de ser caps de família monomarentals, o per assumir la representació de la unitat familiar davant les diferents instàncies, en coherència amb el paper de cuidadora que se li pot assignar. Per a elles, hi ha certs factors de context que els genera més dificultats en l'accés a l'ocupació: la cura de menors i persones dependents i l'escassa xarxa de

escoles i altres serveis per a l'atenció de la infància, l'elevat preu de les escoles i la incompatibilitat amb els horaris laborals, i la xarxa de transport públic que no permet el desplaçament als llocs de feina per a moltes dones sense vehicle.

En totes les reflexions generades en els diferents grups, es parla sobre les conseqüències d'accedir a llocs inicialment masculinitzats, en què la no-acceptació o les actituds sexistes poden ser una pràctica habitual. Es considera també que les dones són vistes com "menys disponibles" a l'hora d'optar a un lloc de feina, en associar-se la categoria dona a la maternitat, a les cures, i la menor disponibilitat per a majors necessitats horàries del lloc de feina. Tot i que el procés de transformació cap a pràctiques de contractació més equitatives és una realitat, les persones participants consideren que aquest tipus de discriminació encara preval.

Un altre aspecte d'interès que es recull dels grups de discussió i de les entrevistes en profunditat realitzades és la desigualtat salarial en l'ocupació de llocs de la mateixa categoria. Concretament, es fa referència al sector de la neteja, en què hi ha una segregació horitzontal dins la categoria d'ocupació i una forta bretxa salarial que afavoreix els homes: les dones són contractades per a la neteja d'interiors, activitat més mal remunerada que la neteja de exteriors, llocs ocupats per homes de manera majoritària. Es destaca que en el municipi de Sant Josep hi ha una gran quantitat de dones que treballen com a Kellys i que estan mobilitzades per la defensa dels drets laborals.

Les dones racialitzades participants en el procés també plantegen situacions de discriminació específiques a la seua posició social, sense importar el tipus d'ocupació a què optin, com el qüestionament de l'ús del vel, majors situacions d'assetjament sexual dependent de l'origen i el grau de sexualització, etc.

La formació ocupacional i el reciclatge per a la millora de l'ocupabilitat són dos aspectes que s'analitzen en diversos grups de discussió. Es planteja l'escassa oferta formativa vinculada a la millora de competències laborals a l'àmbit insular, sobretot l'adreçada a la millora de l'ocupabilitat de les persones amb més dificultats d'accés a l'ocupació. Hi ha una gran demanda, ocasionada també per la gran estacionalitat i precarietat de les condicions laborals, però no es cobreix la necessitat existent. Es mostra molta preocupació en analitzar l'escenari actual generada per la COVID-19, en què les taxes d'atur han augmentat de manera significativa i han reduït sobretot els contractes a dones.

4.5. L'Agència d'Ocupació i Desenvolupament Local de Sant Josep

L'Agència d'Ocupació i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Sant Josep és l'organisme responsable del disseny i execució dels programes de polítiques actives d'ocupació, juntament amb les accions formatives que adreça al teixit empresarial i a les persones emprenedores. Gestiona certificats de professionalitat i impulsa programes actius de formació propis, així com els que implementa en estreta col·laboració amb el SOIB. Segons la informació obtinguda d'aquesta Agència, en els últims quatre anys es desenvolupen els següents programes de polítiques actives d'ocupació:

Taula 28. Programes de polítiques actives d'ocupació implementades per l'AODL des de 2017.

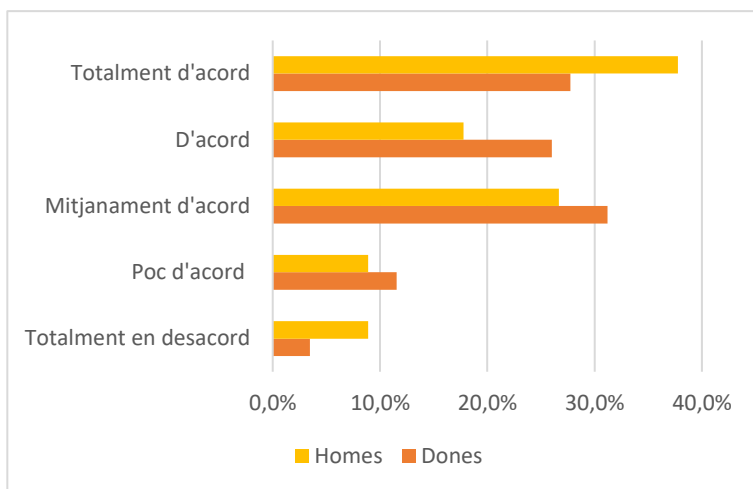
Programa	Any d'execució	Total de participants	Dones	Homes
"T'atenem Sant Josep". Programa de garantia juvenil del SOIB Jove Formació i Ocupació, adreçat a persones desocupades entre 16 i 30 anys. Certificat de professionalitat en operacions auxiliars de serveis administratius i generals	2020-2021	10	8	2
	2019	10	8	2
	2018	11	7	4
"Sant Josep t'informa". Programa del SOIB 30, adreçat a persones desocupades majors de 30 anys	2020-2021	11	11	0
"Sant Josep recicla". Programa del SOIB 30 que combina formació teòrica i experiència pràctica a l'àmbit mediambiental	2019	11	9	2
SOIB Visibles. Programa per a la contractació de persones aturades de llarga durada més grans de 35 anys	2019	10	6	4
	2018	15	7	8
Formació dual en sectors estratègics (sector nàutic)	2019	16	1	15
	2018	7	0	7
	2017	15	0	15
SOIB Dona. Programa d'inserció laboral de dones víctimes de violència masclista	2018	4	4	0
SOIB Programes mixtos per a majors de 30 Es Romani. Certificat professional en activitats auxiliars a viviers, jardins i centres de jardineria	2108	9	5	4
	2017	11	6	5
	2016	20	10	10
SOIB Joves qualificats. Programa per a la contractació en pràctiques de persones amb titulacions universitàries de grau	2017	4	4	0
Totals		152	57%	43%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'AODL de Sant Josep.

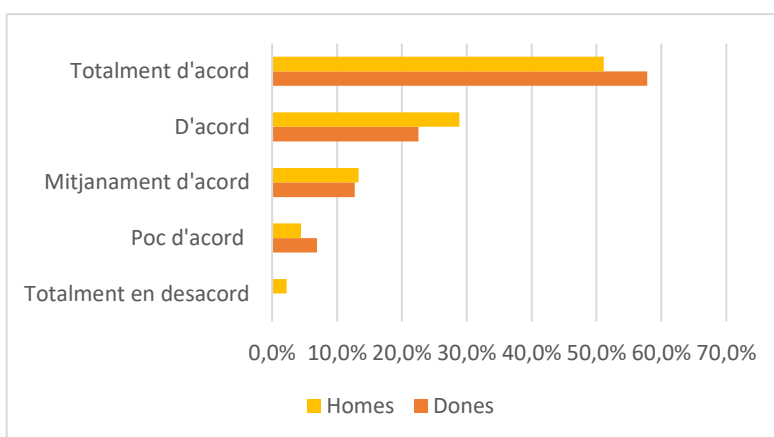
El personal de l'AODL fa referència a la dificultat d'incorporar les dones a formacions relacionades amb sectors tradicionalment masculinitzats, com és el sector nàutic. És en el programa iniciat el 2019 que s'aconsegueix per primera vegada la participació d'una dona. Situació contrària a la que es genera en el programa de certificació professional d'operacions auxiliars, en què la demanda de participació és majoritàriament femenina.

L'Agència d'Ocupació i Desenvolupament Local es converteix en una fortalesa per al desenvolupament d'estratègies de formació al municipi, així com per a la millora de l'ocupabilitat de les persones més vulnerables, i desenvolupa la feina des d'un enfocament de gènere. La definició del Pla estratègic d'ocupació del municipi que desenvoluparà aquesta entitat en el transcurs de l'any 2021 s'entén com un element estratègic i una oportunitat per a la transversalització de la perspectiva de gènere en les polítiques actives d'ocupació de l'Ajuntament.

L'enquesta adreçada a la ciutadania recull certes preguntes relacionades amb l'ocupabilitat de les dones. Concretament, es demana informar sobre el grau d'acord o desacord davant l'enunciat "és necessari implementar a Sant Josep programes d'ocupació específicament adreçats a les dones". Hi ha un percentatge important de persones que estan d'acord o totalment d'acord amb aquesta necessitat, concretament un 53,8 de les dones i un 55,6% dels homes. Les persones que hi estan totalment en desacord són un 3,5% de les dones i el 8,9% dels homes, i s'hi mostren poc d'acord un 11,6% de les dones i el 8,9% dels homes. La posició intermèdia està conformada per un 31,2% de les dones i un 26,7% dels homes, per la qual cosa es pot concloure que aquest tipus d'iniciatives es consideren necessàries per a millorar l'ocupabilitat de les dones.

El percentatge de les persones que hi estan d'acord o totalment d'acord és major per al següent enunciat: "s'ha d'afavorir l'autonomia i l'ocupabilitat de les dones en situació de dificultat", cosa que genera una posició de consens major respecte a les estratègies que l'AODL pogués desenvolupar per afavorir l'autonomia i l'ocupabilitat de dones en situació de vulnerabilitat o pobresa. El 80,3% de les dones i el 80% dels homes responen estar d'acord o totalment d'acord amb aquest objectiu. Només trobam la posició totalment contrària d'un 2,2% dels homes. Un 12,7% de les dones i un 13,3% dels homes mostren estar-hi mitjanament d'acord, i la posició de poc grau d'acord la prenen un 6,9% de les dones i un 4,4% dels homes. Es pot concloure que la majoria de les persones que responen el qüestionari consideren que aquest tipus d'iniciatives són necessàries per a millorar l'ocupabilitat de les dones en situació de vulnerabilitat.

El grup de discussió sobre el mercat laboral aporta l'element de reflexió sobre la contractació pública i el seu gran potencial per a la millora de l'ocupació local i per a la inserció sociolaboral d'homes i dones en situació de vulnerabilitat o pobresa. Segons un informe de la Diputació de Còrdova, la contractació pública suposa un 16% del PIB de la Unió Europea, i es concentra principalment a institucions regionals i locals. En conseqüència, les administracions públiques tenen una enorme capacitat d'influència sobre el mercat i les empreses, però els agents socials del grup sobre el mercat laboral consideren que aquest potencial està actualment desaprofitat pel que fa a la incorporació transversal de la perspectiva de gènere en específic i a la definició de clàusules socials que millorin les oportunitats d'ocupació local per a les persones en situació de pobresa i vulnerabilitat en general. En el cas de l'Ajuntament de Sant Josep, les clàusules de contractació en les licitacions públiques en matèria de gènere són les mínimes que estableix la llei, i es té un important marge de millora per a innovar en aquest àmbit.

4.6. Corresponsabilitat i conciliació

La *corresponsabilitat* i la *conciliació* són termes que moltes vegades s'utilitzen de manera indistinta, però la definició, l'aparició i la integració en el marc de les polítiques públiques no neixen de manera conjunta. La *conciliació* és el terme que feim servir per a parlar de l'organització dels temps de feina en relació amb els temps per a la vida familiar o domèstica i personal, i neix de la contradicció existent entre la feina productiva i la feina domèstica, així com de la relació i interacció entre els homes i les dones a l'esfera pública i a la privada.

La doble presència de les dones a l'espai domèstic (privat) i en el mercat de treball (públic) va ser la que portà la necessitat d'adoptar polítiques de conciliació. La incorporació de les dones a l'àmbit públic va fer necessari pensar en l'articulació de mesures per a compatibilitzar la feina en tots dos espais. Les polítiques de conciliació apareixen per a compatibilitzar la vida familiar amb la participació en el mercat de treball, però les dones són les principals destinatàries de les mesures proposades. Aquest enfocament s'ha anat modificant i avançant, tant a l'àmbit pràctic com sobretot teòric, i parlem avui en dia de la conciliació corresponsable.

La corresponsabilitat s'entén com el repartiment equilibrat de les feines domèstiques i de les responsabilitats familiars, com ara l'organització, la cura, l'educació i l'afecte de persones dependents dins la llar, per tal de distribuir de manera justa els temps de vida de dones i homes i dels que integrin la diversitat de models familiars, per la qual cosa la conciliació corresponsable es defineix com la participació equilibrada entre dones i homes i altres identitats de gènere en la vida familiar i en el mercat de treball, aconseguida a través de la reestructuració i reorganització dels sistemes laboral, educatiu i de recursos socials, per tal d'introduir equitat i igualtat a les oportunitats d'ocupació, la transformació dels rols i estereotips tradicionals de gènere, així com cobrir les necessitats d'atenció i cura a persones dependents.

Les dades estadístiques que es presenten a continuació són d'àmbit estatal, però es consideren necessàries per a reflectir la problemàtica de la conciliació corresponsable i la realitat social actual. La bretxa de gènere existent entre dones i homes en el percentatge d'excedències per cura de fills i filles arriba a 75,46 punts percentuals, una bretxa molt elevada, la qual cosa reflecteix que, a dia d'avui, són les dones les que majoritàriament opten per certs recursos de conciliació per a la cura de fills i filles. S'ha de destacar que des de l'any 2015 la bretxa de gènere ha anat descendant any darrere any, ja que el 2015 aquest indicador de desigualtat ascendia a 83,24 punts percentuals. Aquesta tendència pot ser una mostra de certs canvis en la presa de decisions sobre l'ús dels recursos de conciliació i sobre avenços en la corresponsabilitat dins les unitats familiars.

Taula 29. Excedències per cura de fills i filles a l'àmbit estatal.

	Total	Dones	%	Homes	%
2015	931	853	91,62%	78	8,38%
2016	1.054	951	90,23%	103	9,77%
2017	1.153	1.032	89,51%	121	10,49%
2018	1.245	1.102	88,51%	143	11,49%
2019	1.239	1.087	87,73%	152	12,27%

Dades en milers de persones.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

En relació amb les excedències per cura de familiars, aquest és un recurs molt menys utilitzat que l'excedència per cura de filles i fills, però el nombre va en ascens cada any, possiblement motivat per l'envelliment de la població i les necessitats de cura que es generen. Els índexs de distribució són diferents dels que es reflecteixen a la taula de

29 d'excedències per cura de fills i filles, però segueixen mostrant una alta prevalença de dones en situació d'excedència. Concretament, la bretxa de gènere el 2019 és de 41,08 punts percentuals, però s'ha de destacar que s'ha reduït en 10 punts des de les dades de l'any 2015.

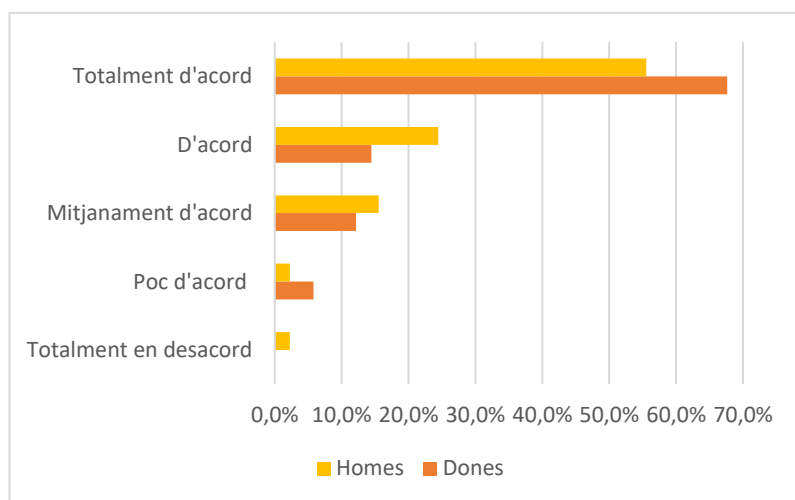
Taula 30. Excedències per cura de familiars a l'àmbit estatal.

	Total	Dones	%	Homes	%
2015	178	135	75,84%	43	24,16%
2016	182	141	77,47%	41	22,53%
2017	206	163	79,13%	43	20,87%
2018	228	164	71,93%	64	28,07%
2019	241	170	70,54%	71	29,46%

Dades en milers de persones.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

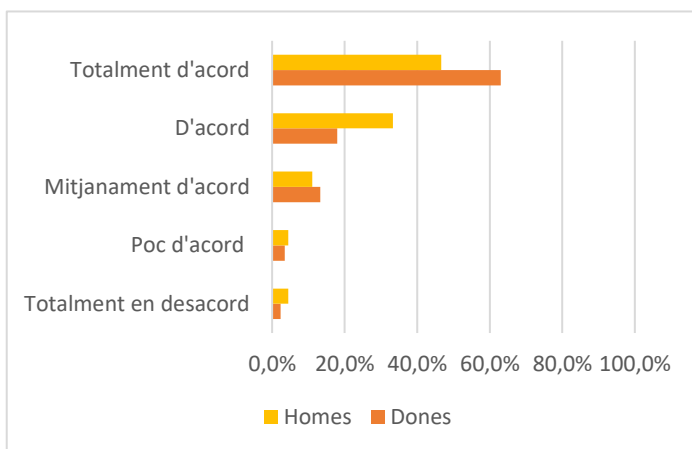
L'**enquesta** publicada per a recollir l'opinió, la percepció i les experiències de la ciutadania sobre diferents àmbits que puguin generar desigualtat o discriminació de gènere en el municipi, recull preguntes sobre la conciliació i la corresponsabilitat. Davant la pregunta sobre el grau d'acord amb l'afirmació "el repartiment equilibrat de responsabilitats domèstiques i de cures és essencial per a aconseguir la igualtat entre dones i homes", un 65,30% de les

persones respon estar totalment d'acord amb aquesta afirmació, amb un índex de distribució intragènere d'un 67,63% en el cas de les dones i d'un 55,56% per als homes. El total de persones que expressa estar d'acord amb l'afirmació és d'un 16,44%, d'índexs de distribució d'un 14,45% en el grup de les dones i d'un 24,44% en el grup dels homes. Pel que fa a les posicions contràries a l'afirmació, un 5,48% de les persones que responen al

qüestionari afirmen estar totalment en desacord o poc d'acord amb l'enunciat. L'índex de distribució intragènere és d'un 5,78% en el cas de les dones i d'un 4,44% en el cas dels homes. Un 12,79% es posiciona en una resposta intermèdia, amb uns índexs de distribució similars en tots dos casos, d'un 12,14% en les dones i un 15,56% en els homes.

Sobre el grau d'acord que es té sobre l'afirmació "les dones dediquen molt més temps que els homes a les responsabilitats domèstiques i de cura", no s'observen diferències de posicionament, ja que el 80,92% de les dones respon estar-hi d'acord o totalment d'acord, juntament amb un 80% dels homes que responen de la mateixa manera. En els valors d'oposició a l'enunciat, un 5,78% de les dones respon estar-hi totalment en desacord o poc d'acord, davant un 8,88% dels homes en la mateixa posició.

El qüestionari incorpora una pregunta sobre els *usos del temps* de la ciutadania del municipi. Aquesta eina s'utilitza per a analitzar possibles diferències de gènere en la distribució del temps que realitzen dones i homes en el seu dia a dia, de manera que, encara que no s'obtingui la informació més subjectiva i detallada, es compti amb una visió més completa de l'organització social del temps. S'ha d'aclarir que les dades bolcades en el quadre no tenen en compte si les persones tenen o no persones a càrrec o si tenen o no un contracte remunerat i les seues característiques. S'ha d'entendre com una informació orientativa, encara que és interessant observar com els resultats mostren diferents tipus d'ús del temps segons els rols de gènere atribuïts a dones i homes i la divisió sexual de la feina.

En els resultats del qüestionari en què es pregunta sobre l'ús del temps en un dia entre setmana, es pot apreciar que hi ha una diferència substancial a l'àmbit de la feina remunerada. Un 40% dels homes que responen a l'enquesta reflecteix treballar de manera remunerada més de vuit hores diàries, davant el 20,23% de les dones que també ho fa. Aquesta càrrega horària difícilment pot permetre la conciliació de la vida laboral amb la familiar i personal, tensió que genera el model econòmic i laboral actual.

Un altre dels aspectes d'interès que mostren les respostes és que les dones diuen assumir una major càrrega horària de cura de persones a càrrec en comparació amb els homes. Concretament, el percentatge de dones que respon assumir de 0 a 3 hores és un 51,45%, davant un 75,56% dels homes en aquesta mateixa franja. Per tant, el percentatge de dones que assumeix més de 3 hores de cura de persones a càrrec és d'un 41,75% per un 22,24% dels homes que responen. La bretxa de gènere és positiva (més dones en aquesta variable) una vegada s'assignen més de tres hores al dia, i el valor màxim es troba a la franja de més de vuit hores, amb una bretxa de gènere de 10,01 punts percentuals. Els valors negatius (major presència d'homes en aquesta variable) es troben a la franja de menys de tres hores, amb una major distància a la franja d'1 a 3 hores (-16,17 punts percentuals).

Si observem els percentatges de dedicació a la cura de la casa, les dades reflecteixen més dedicació horària de les dones a aquesta feina. Un 27,74% de dones dedica més de tres hores al dia a aquesta feina, davant un 11,11% dels homes. Pel que fa a l'oci passiu, les posicions són molt paritàries, amb un 85,55% de dones que hi dediquen menys de tres hores al dia, davant un 84,44% d'homes amb el mateix ús temporal. En l'oci actiu els percentatges també són molt similars, amb un 91,91% de dones que li dedica menys de tres hores al dia i un 84,45% d'homes amb aquesta mateixa dedicació.

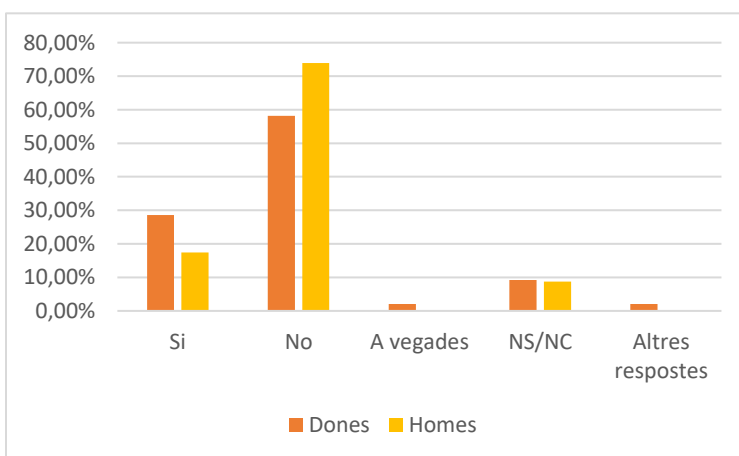
Com a apreciació final, es considera necessari comentar que hi ha una major proporció de dones que no ocupen temps ni amb l'oci actiu ni amb l'oci passiu, amb una bretxa de 5,56 punts en el cas de l'oci actiu i de 8,76 punts percentuals en el cas de l'oci passiu.

Taula 31. Resultats de la pregunta sobre usos del temps en l'enquesta a la ciutadania.

	Feina remunerada		Cura de la casa propia		Cura de persones a càrrec		Oci actiu		Oci passiu		Trajectes	
	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H
Mica	18,50	13,33	0,00	0,00	27,17	31,11	14,45	8,89	10,98	2,22	5,20	2,22
Menys d'1 hora	2,31	0,00	12,14	24,44	11,56	15,56	44,51	46,67	35,26	24,44	45,09	51,11
Entre 1 i 3 hores	6,36	4,44	60,12	64,44	12,72	28,89	32,95	28,89	39,31	57,78	38,15	37,78
Entre 3 i 5 hores	9,25	0,00	16,76	6,67	18,05	13,33	5,20	11,11	8,09	11,11	6,94	4,44
Entre 5 i 8 hores	42,20	40,00	6,36	4,44	9,25	4,47	2,89	0,00	4,05	2,22	2,89	0,00
Més de 8 hores	20,23	40,00	4,62	0,00	14,45	4,44	0,00	4,44	1,73	2,22	1,73	4,44
NS/NC	1,16	2,22	0,00	0,00	6,36	0,00	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,00

Les dades que es reflecteixen són percentatges.

Davant la pregunta del qüestionari “tens dificultats per a conciliar la vida laboral, familiar i personal?”, es recullen les dades d'aquelles persones que informen tenir fills, filles o persones dependents a càrrec. El percentatge de dones que respon tenir dificultats de conciliació és un 28,57%, davant un 17,39% dels homes que afirmen estar en aquesta mateixa situació. La diferència entre la posició de les dones respecte a la dels homes és d'11,18 punts. El percentatge d'homes que responen no tenir problemes és d'un 73,91% i el de dones d'un 58,16%; en aquest cas, la bretxa és de -15,75 punts. Les altres respostes que s'han recollit fan esment al fet que no tenen problemes de conciliació perquè tenen jornades laborals reduïdes i perquè els menors a càrrec ja són adolescents.

Pel que fa a aquestes respostes, s'ha d'aportar la informació estadística sobre les persones a temps parcial per una situació de cures. Segons les dades de l'EPA, l'any 2019 el total de persones ocupades a temps parcial varen ser 2.944.800 milions, de les quals un 10,42% és en aquesta situació de parcialitat per raons de cura de menors o persones adultes malaltes, incapacitades o majors. D'aquest grup de persones, i tal com es pot apreciar en la següent taula, el 94% són dones, davant un 6% d'homes que assumeixen aquest tipus de contractes. És la bretxa de gènere més elevada de totes les variables que s'han estudiat en aquest diagnòstic, de 88 punts percentuals. Aquesta dada ens indica que són elles les que utilitzen estratègies per a conciliar la vida familiar i laboral (no

ofereixen informació sobre la vida personal), i la feina a temps parcial és una de les més importants, amb la consegüent pèrdua de drets econòmics i laborals. S'ha de recalcar que la bretxa de gènere va descendant anualment, 2,6 punts des de l'any 2015, cosa que pot ser una mostra de certs canvis socials relacionats amb la corresponsabilitat i la conciliació, encara que la bretxa continua mantenint uns valors molt alts.

Taula 32. Persones ocupades a temps parcial per cura de menors o adults malalts, incapacitats o majors a l'àmbit estatal.

	Total	Dones	%	Homes	%
2015	262,2	250,0	95,3%	12,2	4,7%
2016	259,4	249,2	96,1%	10,2	3,9%
2017	281,8	268,2	95,2%	13,6	4,8%
2018	343,2	326,8	95,2%	16,4	4,8%
2019	306,8	288,3	94,0%	18,5	6,0%

Dades en milers de persones.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta de població activa (EPA), INE.

En preguntar a l'enquesta sobre *quines serien les dificultats a què han de fer front per a conciliar la vida laboral, familiar i personal*, les 41 respostes que es reben es sintetitzen de la següent manera:

- ☞ Els horaris de la jornada laboral no són compatibles amb la cura de menors i persones dependents.
- ☞ Les feines vinculades a la temporada turística requereixen un alt nombre d'hores de feina.
- ☞ Els recursos per a poder conciliar, com l'escoleta, el servei d'escola matineria, el menjador i activitats extraescolars, fa que el cost mensual per a les famílies sigui molt elevat.
- ☞ Els horaris de les escoletes no són adequats per a la diversitat d'horaris de feina existents.
- ☞ La manca de corresponsabilitat en la realització i gestió de les feines de cura, el pes de les quals recau en les dones.
- ☞ L'escassa xarxa social que poden tenir les persones que no tenen familiars a l'illa per a la gestió de les cures.
- ☞ Les poques possibilitats d'una cura compartida i social.
- ☞ Haver de renunciar a la conciliació amb la vida personal per la cura d'altres persones.

Les respostes fan referència a barreres de caràcter estructural relacionades amb la divisió sexual de la feina (espai públic, amb valor social i econòmic, com allò corresponent al masculí i en contraposició l'espai privat, sense valor social ni econòmic, com aquells corresponents al femení), amb l'estructura econòmica i amb el dèficit d'infraestructures de suport i drets de conciliació.

En els diferents grups de discussió realitzats, la conciliació apareix com una problemàtica que afecta més les dones per la condició de gènere com a cuidadores. Es considera que s'han fet grans passos en la gestió corresponsable de les cures dins les unitats familiars però que encara el pes recau majoritàriament en elles, cosa que genera una sensació de no poder complir amb el que se n'espera, tant a l'àmbit laboral com en el seu rol de mare o cuidadora. S'entén que la manca de corresponsabilitat en els afers familiars i laborals condueix a una absència d'integració cultural, política i social de les dones. Així, conseqüència del desequilibri en l'assumpció de responsabilitats familiars, les dones participen en menor mesura de la vida cultural, social i política.

Es considera que, en les empreses, les càrregues familiars es perceben amb freqüència com una amenaça potencial per al rendiment laboral —cosa que es posa clarament de manifest en els processos de selecció de personal. I facilitar la conciliació és considerat com un cost que la classe empresarial es resisteix a assumir, de manera que aquest sector planteja la necessitat de generar un sistema de bonificacions que faciliti la conciliació.

Els grups recalquen la necessitat d'invertir en serveis públics per a donar accés a recursos que facilitin les cures i col·loquin la vida al centre, donant un gir cap a un model d'organització social basada en les cures com a alternativa a la problemàtica de les necessitats, corresponsabilitzant poders públics, mercat, societat civil i família en el sosteniment de les necessitats de cura d'infants, grans i persones dependents. Es tracta de fer emergir la feina de cures com una activitat econòmica, tant a nivell macroeconòmic com microeconòmic.

El qüestionari recull una pregunta específica sobre si *es considera que els recursos d'atenció i cura de menors i persones dependents són suficients en quantitat i horaris en el municipi de Sant Josep*. Un 45% de les persones que participen a l'enquesta responen que no són suficients, davant un 14,61% que considera que sí que ho són; hi ha un 39,73% de respostes de NS/NC. Es pregunta a continuació quins recursos són els que es consideren insuficients, i s'obtenen 89 respostes sobre recursos deficitaris i propostes de millora dels existents. Concretament, les respostes de les persones participants es sintetitzen en els següents resultats:

- ☞ De manera general, es valora que l'oferta pública per a l'atenció de menors i persones dependents al municipi, com a estratègia de facilitar la conciliació, és escassa. Es visibilitza l'absència de recursos en zones poblacionals, com es Cubells, i l'escàs abast a què s'arriba en zones urbanes més poblades com Cala de Bou o Sant Jordi.
- ☞ Un 21% de les respostes reflecteixen un sistema de escoles municipals insuficient per a donar resposta a la demanda existent al municipi. Les guarderies i escoles privades tampoc no arriben a donar cobertura a la demanda i, a més, són serveis cars per al nivell adquisitiu de les famílies.
- ☞ Un 20% de les respostes fan èmfasi en la manca de centres de dia per a persones de la tercera edat en el municipi.
- ☞ Un 19% de les respostes recalca l'escassa oferta d'espais físics (com ludoteques), recursos d'animació sociocultural i lleure per a adolescents i preadolescents. L'oferta a la qual poden accedir es centra de manera majoritària a l'àmbit esportiu, no és fàcil trobar altres qüestions més artístiques o culturals.
- ☞ Un 18% de les respostes coincideixen en la necessitat de flexibilitzar i ampliar els horaris dels serveis ja existents, com les escoles i els centres de dia, adequant-se a la realitat laboral.
- ☞ La resta de respostes es centren en la demanda de serveis específics per a l'envelliment saludable, l'ampliació i millora dels recursos d'atenció primària i atenció domiciliària, ajudes directes a les famílies, així com l'adequació d'espais públics d'oci a l'aire lliure, sobretot en el nucli urbà de Sant Josep.

La demanda de serveis d'atenció primerenca de 0 a 3 anys és recurrent tant en els resultats de l'enquesta com a les entrevistes i grups de discussió realitzats. En aquest sentit, es recull la informació de l'*Anuari d'Educació de les Illes Balears 2019*, de la Fundació Guillem Cifre (Caixa Colònia), que fa referència a aquest tipus de recursos en el municipi. Segons la informació descrita, la comissió tècnica constituïda per representants del Govern balear, els quatre consells insulars, la Confederació d'Associacions de Pares d'Alumnes de les Balears (COAPA), el Col·lectiu 0-3 de les Illes Balears, la Universitat de les Illes Balears i la Unicef per a l'elaboració del document marc *L'educació dels infants de 0 a 3 anys i la necessària equitat* (aprovat pel Parlament balear a l'inici de 2019) planteja la necessitat urgent que tots els grans municipis arribin a una oferta mínima d'un 37,5% de places per a la franja de

0-3 anys, cosa que suposa que a l'illa d'Eivissa es necessitarien 637 places per a garantir una oferta mínima de places segons aquest percentatge. Però en el cas concret del municipi de Sant Josep, la situació és molt més positiva, es necessiten únicament 30 places per a assolir el percentatge establert, el menor nombre de places per municipi de tota l'illa.

Taula 33. Nombre de places requerides per a l'atenció de l'etapa 0-3 en educació.

	Total infants residents	Total places actuals	Total % places actuals	Places que hi hauria d'haver per a un 37,5%	Places que falten per a un mínim de 37,5%
Eivissa Vila	1.525	311	20,4	571,9	261
Santa Eulària des Riu	936	152	16,2	351,0	199
Sant Antoni de Portmany	746	171	22,9	279,8	109
Sant Joan de Labritja	202	37	18,3	75,8	39
Sant Josep de sa Talala	732	245	33,5	274,5	30

Font: *Anuari d'educació de les Illes Balears 2019*. Fundació Guillem Cifre, Caixa Colònia.

Les escoles d'estiu són un recurs molt necessari per a la conciliació de la vida familiar i laboral, per la gran estacionalitat dels llocs de feina a l'illa i per la problemàtica específica que sorgeix a les famílies a l'inici de la temporada i en el seu desenvolupament. L'Ajuntament de Sant Josep ofereix tres escoles d'estiu, una a Sant Josep, una altra a Cala de Bou i una tercera a Sant Jordi, amb un total de 250 places. Es planteja com un recurs de conciliació familiar que s'inicia a final de juny i finalitza a l'inici de setembre, i cobreix el període de vacances escolar. Aquest any 2020, els requisits per a l'accés a aquest recurs han pretès afavorir encara més la conciliació i aquelles unitats familiars amb més dificultats, com és el cas de famílies monomarentals i monoparentals i aquelles en què tots dos progenitors treballen. El servei ha estat totalment gratuït i cobreix una franja d'edat dels 3 als 12 anys, que es pot ampliar fins als 14.

Però aquest recurs, tan necessari i ben valorat per la ciutadania, no cobreix les necessitats específiques que poden sorgir en la cura de la franja de 0-3 anys en el moment de la incorporació de les famílies a la temporada de treball estacional.

4.7. Síntesis del apartado

- ✚ L'impacte de la pandèmia de la COVID-19 ha generat una dràstica reducció de contractacions en el municipi, juntament amb una major desigualtat de gènere en l'accés a l'ocupació i la contractació, ja que la bretxa de gènere o diferència entre l'abaixada del percentatge de dones contractades respecte a la dels homes és de 13,33 punts. La bretxa de gènere en el nombre total de contractacions de l'any 2020 és de -34,81 punts percentuals.
- ✚ El mercat laboral del municipi té com a característica la temporalitat i la parcialitat de les contractacions, amb majors taxes de temporalitat i parcialitat i una menor taxa d'activitat en el cas de les dones.

-
- ✚ Hi ha una major desigualtat de gènere en l'accés a l'ocupació a la franja d'edat d'entre els 30 i els 44 anys, franja d'activitat laboral molt rellevant però també de criança i de cures.
 - ✚ Diferents dades reflecteixen que són les dones les que assumeixen una major responsabilitat i dedicació a les tasques de cura de persones dependents. A l'àmbit estatal (no hi ha dades de l'àmbit local ni comunitari) la bretxa de gènere existent entre dones i homes en el percentatge d'excedències per cura de filles i fills arriba a 75,56 punts percentuals.
 - ✚ El percentatge de dones inscrites en el règim especial d'autònoms arriba a ser la meitat del percentatge dels homes. Aquesta diferència és entesa pels agents participants en el procés com la conseqüència d'una cultura emprenedora masculinitzada.
 - ✚ S'observa una forta segregació ocupacional horitzontal, amb un marcat accés a llocs de feina segons els sectors suposadament masculins i femenins, definits d'acord amb els rols i estereotips de gènere imperants.
 - ✚ Les denominades com *feines de la llar* són la primera causa d'inactivitat en el cas de les dones, amb una bretxa de gènere de 16,08 punts. En el cas dels homes, la primera causa d'inactivitat és la jubilació.
 - ✚ Encara que és la més baixa de l'àmbit estatal, a les Balears la bretxa salarial arriba a -7,36 punts.
 - ✚ Les dones amb estudis postsecundaris tenen més dificultats d'accés a l'ocupació que els homes amb aquest mateix nivell d'estudis, i que la mitjana de dones de la Comunitat balear. S'ha de destacar que, en tots dos casos, la demanda de recursos humans amb aquest nivell de formació en el municipi és substancialment inferior a la demanda de personal amb menors nivells formatius.
 - ✚ La majoria de les persones que responen a l'enquesta ciutadana consideren que les dones dediquen molt més temps que els homes a les responsabilitats domèstiques i de cura. Es valora que l'oferta pública per a l'atenció de menors i persones dependents en el municipi és escassa.
 - ✚ L'Agència d'Ocupació i Desenvolupament Local del municipi es presenta com una oportunitat per a transversalitzar la perspectiva de gènere en les polítiques actives de l'Ajuntament i fer front a la problemàtica laboral existent.

5. EDUCACIÓ I COEDUCACIÓ

Diversos instruments de drets humans, com les recomanacions generals de la CEDAW (Comitè per a l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona de l'ONU), reconeixen que l'educació té un paper decisiu per a l'assoliment de la igualtat de gènere i l'eliminació de múltiples formes de discriminació i violència masclista. De la mateixa manera, el I Pla de coeducació de les Illes Balears 2019-2022 planteja que el sistema educatiu ha de ser el motor que faci possible un canvi de paradigma que superi les discriminacions de gènere estructuralment establides i normalitzades. Es considera l'escola com un agent socialitzador clau i imprescindible per a contribuir a la transformació de relacions de poder entre l'alumnat i realitzar els canvis necessaris per a assegurar una educació igualitària i lliure de violència.

L'educació es planteja com a estratègia d'actuació clau cap a un model de societat igualitària en tots i cada un dels grups de discussió i les entrevistes realitzades, però és en el grup de discussió específic sobre educació formal i no formal on s'aprofundeix més en aquesta qüestió. Per a les persones participants en aquest grup, el sistema educatiu té un paper fonamental a l'hora de generar noves relacions de gènere i erradicar els estereotips que generen desigualtat i inequitat. Però plantegen de manera consensuada i enèrgica que l'escola és un agent de socialització que poc pot fer si la resta d'agents com la família, els mitjans de comunicació/xarxes i l'entorn comunitari no avancen en el mateix sentit. Reconeixen que en el marc del context sociopolític actual és molt difícil treballar per aquests objectius i que, a més, el pes que la societat trasllada al sistema educatiu de treballar tot un seguit de temes (mediambientals, socials, etc.) supera moltes vegades la capacitat de les persones i dels centres educatius, per la qual cosa considera que les polítiques públiques d'igualtat haurien d'adreçar-se a donar suport als centres en el procés de canvi cap a la coeducació, així com treballar en la sensibilització i conscienciació del context comunitari juntament amb la seua articulació, buscant una corresponsabilitat social en la lluita contra la desigualtat de gènere i la justícia social.

El I Pla de coeducació de les Illes Balears 2019-2022 defineix *coeducació* com "l'acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de tot l'alumnat, independentment del sexe, identitat i expressió de gènere i orientació sexual, encaminada a erradicar els estereotips i biaixos sexistes i fomentar així la igualtat real d'oportunitats". Aquest pla pretén donar estructura i recursos a un procés de treball incipient en els centres educatius de les illes. *Però de moment, i segons el que es conclou del grup de discussió, la feina amb l'alumnat sol fer-se de manera puntual i amb intervencions lligades a les efemèrides més importants, sense que la perspectiva coeducativa sigui transversal al projecte educatiu i a la seua pràctica. S'observa que els centres estan en una incipient transició a la planificació i a l'estructuració, però que encara depèn molt de la voluntat de les persones del mateix centre i del nivell formatiu que puguin tenir. En aquest sentit, un dels consensos generats en aquest espai és la necessitat de comptar amb recursos humans formats i qualificats en els centres educatius per a poder desenvolupar aquests processos de canvi organitzatiu (amb tot el que comporta de revisió de pràctiques personals i col·lectives, revisió i creació de materials, revisió i disseny d'espais, anàlisi del currículum ocult a la vida educativa, etc.).*

L'Ajuntament de Sant Josep, des de la Regidoria d'Igualtat, ve oferint als centres educatius del municipi un seguit d'accions formatives i d'intervenció en aula que pretenen donar suport als objectius coeducatius dels centres. *Aquesta oferta és percebuda pels centres de gran suport i vàlidesa, i recalquen la necessitat d'iniciar el treball coeducatiu des de primària. A hores d'ara, i com a conseqüència de la crisi sanitària provocada per la COVID-19, no es desenvolupen accions en aula externes als centres educatius, aspecte que consideren que pot causar una fractura en el procés de treball iniciat. La revisió innovadora de les metodologies i estratègies educatives posades*

en marxa fins ara pot ser una via per a assolir els objectius de presentació i definició de nous models de masculinitat i feminitat de referència, la ruptura dels estereotips dicotòmics de gènere, la construcció de relacions de gènere lliures de violència i igualitàries i fer front a les noves representacions i discursos del neomasclisme.

Taula 34. Oferta educativa de l'Ajuntament de Sant Josep als centres educatius del municipi.

ACCIÓ	GRUPS DESTINATARIS	DESCRIPCIÓ
Taller "Crida ben fort, Estela"	Quart de primària	Els infants adquireixen eines necessàries per a actuar davant qualsevol tipus d'assetjament i abús sexual. L'objectiu de l'activitat és aprendre a discriminar les situacions de risc, fer-se respectar i demanar ajuda.
Taller "Controla't"	Famílies	En el taller es donen eines per a prevenir situacions de maltractament infantil en general i d'abús sexual, així com fer un bon ús de les noves tecnologies.
Taller "Ulisses"	Cinquè de primària	Desenvolupar l'autocontrol emocional en alumnes de 10-12 anys com a factor de protecció davant conductes de risc.
Taller "Hèrcules"	Sisè de primària	Entrenar i potenciar les habilitats per a prendre decisions i resoldre problemes com a factor de protecció.
Taller "Competències parentals"	Famílies	Treballar la parentalitat positiva i promoure que les famílies puguin prevenir i fer front de forma constructiva als problemes i conflictes quotidians.
Exposició fotogràfica "La dona"	Segon cicle d'infantil i els dos cicles de primària	Afavorir la sensibilització en igualtat de gènere de l'alumnat i reflexionar i prendre consciència de la problemàtica de la violència masclista.
Taller "Dia de la dona rural"	Sisè de primària	Conscienciar l'alumnat sobre la importància de la dona pagesa a Eivissa.
Taller d'identitat de gènere i sexualitat	Tercer i quart d'ESO	Al llarg de diferents sessions es treballen la construcció de les identitats de gènere i la implicació en les relacions sexoafectives i en les conductes i violències masclistes, així com en la presa de decisions i la llibertat de les pròpies eleccions.

Font: adequació pròpia del *Diagnòstic sobre la situació de la infància i l'adolescència a Sant Josep 2020*.

Quant als protocols d'actuació que hi ha avui dia a l'àmbit educatiu per a actuar en situacions de violència masclista, les persones participants en el grup comparteixen que existeixen el protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar, i el protocol de detecció, comunicació i actuacions per a alumnat transsexual i transgènere en els centres educatius de les Illes Balears. Consideren que la inexistència d'un protocol específic per a situacions de violència masclista, tant entre alumnat com professorat-alumnat, invisibilitza certes realitats de violència i dificulta la identificació de casos i l'actuació corresponent.

A més, s'ha de tenir en compte que l'àmbit educatiu és un dels espais on més freqüentment es troben situacions de discriminació i violència cap a les persones LGTBI per l'orientació sexual o identitat de gènere.

5.1. Elecció d'estudis

A continuació, es presenten les dades facilitades per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera sobre les matriculacions a l'oferta educativa del municipi per al curs 2020-2021. Tal com es pot apreciar a la taula 35, el municipi compta amb una nodrida xarxa de centres educatius públics i privats per al nivell educatiu obligatori; en el cas dels nivells educatius superiors, les opcions es van reduint, sobretot pel que fa a la quantitat de graus mitjans i superiors, però la mobilitat entre municipis per a la realització d'estudis d'aquest nivell és un recurs que utilitzen les persones joves a tota l'illa per a accedir a una major diversitat d'opcions.

Taula 35. Centres educatius en el municipi de Sant Josep de sa Talaia.

TIPUS DE CENTRE SEGONS ETAPA	CENTRE	TITULARITAT	NUCLI DE POBLACIÓ	
Escoletas infantils (EI)	El Es Vedranell	Pública	Sant Agustí	
	El Cala de Bou	Pública	Sant Agustí	
	El Can Nebot	Pública	Sant Jordi	
Centres d'educació infantil (CEI)	CEI Mafalda	Privat concertat	Sant Jordi	
	CEI Trenet Blau	Privat concertat	Sant Jordi	
Centres d'educació infantil i primària (CEIP)	CEIP Can Guerxo	Públic	Sant Jordi	
	CEIP Can Raspalls	Públic	Sant Jordi	
	CEIP Es Vedrà	Públic	Sant Agustí	
	CEIP L'Urgell	Públic	Sant Josep	
	CEIP Sant Jordi	Públic	Sant Jordi	
	CEIP Ses Planes	Públic	Sant Agustí	
	CC Mare de Déu de les Neus	Privat concertat	Sant Jordi	
	Colegio Francés	Privat estranger	Sant Jordi	
	Instituts d'educació secundària	IES Sant Agustí	Públic	Sant Agustí
		IES Algarb	Públic	Sant Jordi
CC Mare de Déu de les Neus		Privat concertat	Sant Jordi	
Escola batxiller	Escola d'Art d'Eivissa	Públic	Sant Jordi	
Formació de règim especial	Escola de Música Can Blau	Públic	Sant Agustí	
Formació de persones adultes	Escola d'Adults de Eivissa	Públic	Sant Josep	

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Escolarització, Títols i Legalitzacions de la Conselleria d'Educació, Universitat i Investigació del Govern balear.

La Universitat de les Illes Balears té una de les seus a Eivissa i ofereix els següents estudis de grau: Administració d'Empreses, Dret, Educació Primària, Infermeria i Turisme. En línia, es pot accedir al grau en Educació Social. *Les persones que han participat en els grups de discussió de joves i d'espais feministes recalquen que l'illa no ofereix prou oportunitats de formació reglada de continuïtat dels estudis obligatoris, de manera que molta gent jove opta per sortir, sobretot a la península, a estudiar els graus que els interessin. Consideren que aquesta opció pot ser un factor de desigualtat, ja que assumir els estudis universitaris fora de l'illa suposa un cost elevat que moltes famílies no poden sufragar.*

La sortida de joves de l'illa amb fins d'estudi és vista com una oportunitat a nivell individual, ja que es crea la possibilitat de conèixer noves realitats i tenir noves experiències de vida. Però al mateix temps és percebuda com

una pèrdua de capital humà a l'àmbit local, cosa que suposa la ruptura de processos organitzatius i/o associatius i la disminució de la participació pública de joves.

La Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Sant Josep publica cada any una convocatòria de concessió d'ajudes per a estudiants del municipi de Sant Josep de sa Talaia que cursen estudis universitaris i cicles formatius de grau mitjà i superior a centres de fora de l'illa. Tal com es pot apreciar a la següent taula, el nombre de sol·licituds que es reben, així com el de concessions, és considerablement alt. El període analitzat no és suficient per a analitzar les dades, però es podria apreciar una tendència a un major nombre de sol·licituds de dones que surten del municipi a cursar els estudis.

Taula 36. Resum de sol·licituds rebudes i aprovades de la convocatòria d'ajudes de l'Ajuntament de Sant Josep a estudis fora de l'illa.

CURS ACADÈMIC	TOTAL SOL·LICITUDS	TOTAL CONCEDIDES	% DONES	% HOMES
2017-2018	200	178	65%	35%
2018-2019	194	169	56%	44%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Sant Josep.

Reprenent la informació sobre les dades de matriculació en els centres educatius del municipi de Sant Josep, s'observa que encara que en les etapes d'educació obligatòria —educació infantil, primària i secundària—, la presència de nens és més gran que la de nenes (en correlació amb els percentatges de natalitat), a les següents etapes no obligatòries la distribució canvia: en el nivell de batxiller el nombre d'al·lots matriculades és 25 punts percentuals superior al dels al·lots matriculats, i en el de batxiller artístic, de 34 punts. Les dades difereixen en la Formació professional bàsica⁵, en què el nombre d'al·lots matriculats és 70 punts percentuals més alt que el de les al·lotes.

Taula 37. Dades de matriculació del curs 2020-2021 segons tipus d'etapa. Sant Josep.

ETAPA	TOTAL	AL·LOTS	AL·LOTES
Educació infantil	760	376	384
Educació primària	1.446	633	813
Educació secundària obligatòria	953	445	508
Educació especial bàsica	19	9	10
Educació especial TAVA (transició a la vida adulta)	7	4	3
Batxiller (IES)	193	121	72
Batxiller artístic (Escola d'Art)	100	67	33
Formació professional bàsica (no obligatòria)	46	7	39

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera.

⁵ Estudis voluntaris que tenen una durada de dos anys acadèmics i es dirigeixen a persones que no han finalitzat l'ESO i volen prosseguir la formació reglada.

Pel que fa a les dades de matriculació de l'oferta formativa del municipi en els nivells de cicles formatius i ensenyaments artístics, s'observa una clara segregació horitzontal molt definida en la selecció dels estudis. Aquelles disciplines tradicionalment lligades a les cures i l'atenció comunitària i ocupades per les dones tenen una prevalença femenina. És el cas, per exemple, del grau mitjà d'auxiliar d'infermeria, que està compost per un 95% de dones, o de l'ensenyament artístic de modelisme i indumentària, amb un 96% de matrícules de dones. Els estudis relacionats amb els oficis realitzats tradicionalment per homes, que tenen a veure amb la destresa, així com l'àmbit de l'esport (més relacionat amb la suposada superioritat física) estan ocupats majoritàriament per homes. És el cas de l'ebenisteria artística, amb un 69% d'al·lots matriculats, i del grau superior d'animació d'activitats físiques i esportives, amb un 77% d'al·lots matriculats. En aquells tipus d'estudis més recents i en els quals l'assignació de gènere no està tan marcada, trobam una distribució paritària, com és el cas de l'ensenyament artístic de producte gràfic, amb un 52% d'al·lotes i un 48% d'al·lots matriculats.

Taula 38. Dades de matriculació de cicles formatius del municipi de Sant Josep.

NIVELL I ESTUDI	TOTAL	AL·LOTES	AL·LOTES
GRAU MITJÀ			
Atenció a persones en situació de dependència	30	25	5
Activitats físicoesportives en el medi natural	45	8	37
Auxiliar d'infermeria	110	105	5
Perruqueria	37	29	8
Farmàcia i parafarmàcia	45	37	8
GRAU SUPERIOR			
Animació d'activitats físiques i esportives	44	10	34
Dietètica	36	25	11
Integració social	44	37	7
ENSENYAMENTS ARTÍSTICS			
Ebenisteria artística	16	5	11
Modelisme d'indumentària	24	23	1
Forja artística	11	2	9
Producte gràfic imprès	31	16	15

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera.

5.2. Síntesis del apartado

- ✚ La intervenció a l'àmbit educatiu es planteja com una estratègia necessària per a enfortir les capacitats dels centres en el procés de convertir-se en espais coeducatius.
- ✚ Es considera que és un procés incipient i que els agents educatius no compten amb els recursos humans i tècnics necessaris per a tenir un impacte sostengut en el procés de socialització de gènere de l'alumnat.
- ✚ Es valora positivament la feina realitzada en el sector des de l'àrea d'igualtat de l'Ajuntament, en la mesura que han estat intervencions amb un enfocament de procés.
- ✚ Els agents participants entenen que l'articulació entre els mateixos centres i amb altres agents socials, econòmics, etc., del municipi és clau perquè el pes de l'educació igualitària de la infància i la joventut no recaigui únicament en els centres educatius.
- ✚ Els àmbits educatius formal i no formal són espais on l'alumnat pot enfrontar-se de manera més freqüent i intensa a situacions de discriminació i violència per la identitat de gènere o orientació sexual.
- ✚ L'escassa oferta formativa que ofereixen tant el municipi com la mateixa illa es considera una pèrdua en el capital humà, ja que són moltes les persones joves que surten a continuar amb els estudis i deixen de participar i interaccionar amb els afers locals.
- ✚ El percentatge d'al·lots que continuen els estudis de batxillerat després de la finalització de l'etapa d'educació obligatòria és considerablement més gran que el dels al·lots.
- ✚ S'observa una alta segregació de gènere horitzontal a l'hora de seleccionar els estudis de cicles formatius i ensenyaments artístics del municipi.

6. ATENCIÓ SOCIAL

Segons l'informe de l'Observatori Social de les Illes Balears sobre els primers impactes de la COVID-19 a la societat de les Illes Balears, publicat l'octubre de 2020, la COVID-19 ha provocat, ja en els primers mesos de la seua incidència, un sobtat augment de la pobresa i de l'exclusió social, i ha accentuat les situacions de vulnerabilitat que ja existien a la societat balear. A més, les mesures de confinament per a respondre a la situació d'emergència sanitària s'han aplicat de manera uniforme al conjunt de la població, cosa que ha agreujat les formes de desigualtat ja existents. Segons l'informe, aquestes desigualtats tenen una incidència multidimensional i són visibles en termes d'allotjament, escolaritat, desigualtat de gènere a l'àmbit laboral i de cures, però sobretot ha generat dificultats extremes per a fer front a la cobertura de les necessitats bàsiques, i ha generat situacions de pobresa material greu. Aquesta situació ha impactat de manera directa sobre el Sistema Públic de Serveis Socials (SPSS), encarregat de donar resposta i cobertura a les necessitats de les persones i col·lectius més vulnerables.

6.1. Atenció primària

Els serveis socials comunitaris bàsics són el primer nivell d'atenció per a donar cobertura a les necessitats socials bàsiques de la població. La finalitat és obtenir el nivell més alt possible de benestar social, així com afavorir el ple desenvolupament de les persones. Per al desenvolupament d'aquests serveis, l'Ajuntament de Sant Josep compta amb tres unitats d'intervenció social, una en el nucli urbà de Sant Josep, la segona en el nucli urbà de Sant Jordi i la tercera en el nucli urbà de Cala de Bou. Els programes i serveis que s'ofereixen són els següents:

- Tramitació d'ajuts per a la cobertura de necessitats bàsiques.
- Programa d'intervenció socioeducativa amb persones immigrants.
- Programa d'intervenció socioeducativa amb famílies desfavorides.
- Programa d'intervenció socioeducativa per a joves en risc d'exclusió social ALTER.
- Programa d'intervenció socioeducativa amb menors i família.
- Servei d'ajuda a domicili (SAD), adreçat a famílies que tenen a càrrec seua persones que es troben en una situació d'especial necessitat per manca d'autonomia personal.
- Servei i ajuda a domicili (RESPIR)
- Servei de teleassistència domiciliària, adreçat principalment a persones grans que viuen o passen gran part del dia soles en els domicilis, a persones amb discapacitat física, a persones amb problemes de mobilitat i a malalts crònics.

A continuació, es presenten les dades del Pla de prestacions socials bàsiques per a 2020, en què conflueixen la majoria dels serveis que es presten des d'atenció primària. Tal com es pot observar, el total de persones usuàries diferents ateses en el transcurs de l'any 2020 ha augmentat un 90,80% a causa de la crisi generada per la COVID-19. Concretament, s'ha passat d'atendre 1.145 persones a donar servei a 2.185. Els percentatges d'atenció han augmentat en tots els tipus de prestacions i programes en què es treballa, i el major augment s'ha donat en l'atenció a persones amb necessitats d'allotjament alternatiu: encara que la dada bruta no supera 41 persones el 2020, l'any anterior varen ser 8 les persones ateses amb aquesta necessitat, cosa que reflecteix l'impacte que ha

tengut la crisi en el dret a l'habitatge dins el municipi, dret ja de per si de difícil compliment pel preu desorbitat dels lloguers a l'illa.

Taula 39. Nombre de serveis i atencions dins el Pla de prestacions bàsiques de l'Ajuntament de Sant Josep. 2020.

	Dones	Variació 2019*	Homes	Variació 2019*	Total	Variació 2019*
1. Prestacions i actuacions d'informació, orientació, valoració i mobilització de recursos						
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1	725	104,8%	595	163,3%	1.320	127,6%
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1 + nivell 2	814	106,6%	658	142,8%	1.472	121,4%
2. Prestacions i actuacions de suport a la unitat convivencial i d'ajuda a domicili						
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1	181	35,1%	104	42,5%	285	37,7%
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1 + nivell 2	193	31,3%	111	38,8%	304	33,9%
3. Prestacions, actuacions i mesures d'allotjament alternatiu						
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1	21	320,0%	20	566,7%	41	412,5%
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1 + nivell 2	21	320,0%	20	566,7%	41	412,5%
4. Prestacions i actuacions de prevenció i inserció						
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1	101	23,2%	78	27,9%	179	25,2%
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1 + nivell 2	106	24,7%	79	25,4%	185	25,0%
5. Prestacions complementàries per a cobrir les necessitats de subsistència						
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1	90	80,0%	83	102,4%	173	90,1%
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1 + nivell 2	96	77,8%	87	102,3%	183	88,7%
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 1	1.118	78,9%	880	117,8%	1.998	94,2%
Total de persones usuàries diferents ateses de nivell 2	112	86,7%	75	33,9%	187	61,2%
Total de persones usuàries diferents ateses 2020	1.230	79,6%	955	107,6%	2.185	90,8%

*La variació és positiva en tots els casos.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades aportades per la Regidoria de Serveis Socials de l'Ajuntament de Sant Josep.

Nivell 1: constituït pels serveis socials comunitaris, que presten atenció social primària a tota la població.

Nivell 2: constituït pels serveis socials especialitzats, que presten atenció social a grups de persones la situació social de les quals, una vegada valorada pels serveis socials comunitaris, requereix una intervenció més específica.

Les dones són les que solen assumir de manera més freqüent la relació amb serveis socials davant les necessitats que pugui tenir la família, en coherència amb el paper de cuidadora que se li assigna com a constructe social. El 2019, del total de persones ateses de primer nivell, elles varen ser el 61% usuàries dels serveis, davant un 39% d'homes. No obstant això, una de les qüestions que mostren les dades de 2020 és que el nombre d'homes que s'han atès des de serveis socials ha augmentat 5 punts percentuals, amb un 44% d'homes atesos davant un 56% de dones. L'impacte de la crisi en les taxes d'atur ha estat alt en el municipi, tal com s'ha pogut observar a l'apartat

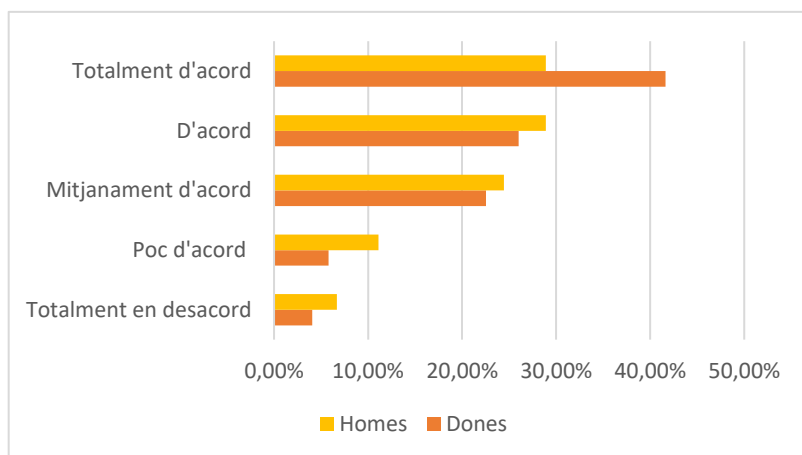
referit al mercat laboral, cosa que ha comportat que ells s'adrecin en major proporció a aquests recursos per solucionar necessitats individuals o familiars.

El percentatge de dones que han necessitat una intervenció de segon nivell, és a dir, de serveis especialitzats, ha augmentat un 86,7% respecte a les dades de l'any 2019; en el cas dels homes, l'augment s'ha donat en un 33,9%. Els serveis socials del municipi de Sant Josep s'han enfrontat i s'enfrontaran durant l'any 2021 a una cada vegada major demanda de serveis i ajudes, *per la qual cosa, segons les conclusions que es destaquen de les entrevistes i grups de discussió realitzats, incloure la perspectiva de gènere en el disseny dels programes i serveis d'aquesta àrea, així com en altres àrees de l'Ajuntament, serà imprescindible per a afrontar la crisi sense que generi més bretxes de desigualtat i un impacte de gènere negatiu.*

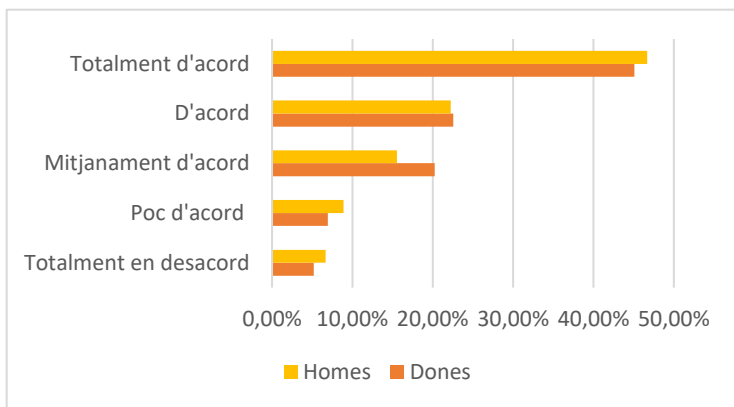
6.2. Diversitats i exclusió social

En aquest apartat es recullen les respostes de diverses preguntes de l'enquesta adreçada a la ciutadania que fan referència a la diversitat d'identitats i d'opressions que poden confluïr en una persona. Aquest intent d'obtenir informació des d'una perspectiva interseccional parteix de la premissa que la gent viu identitats múltiples, formades per diverses capes, que es deriven de les relacions socials, la història i l'operació de les estructures de poder. Les persones poden pertànyer a més d'una comunitat al mateix temps i poden experimentar opressions i privilegis de manera simultània (per exemple, una dona pot ser una metgessa respectada, però patir violència de gènere a casa), i viure experiències individuals úniques que resulten de la conjunció de diferents tipus d'identitat. Per exemple, l'experiència d'una dona que va migrar fa 20 anys de la península a Cala de Bou és qualitativament diferent de la dona racialitzada que ha migrat fa 3 anys a aquesta mateixa zona.

Davant la pregunta de si *“les dones amb diversitat funcional pateixen major discriminació i dificultat d'accés als mateixos drets”*, un 67,63% de les dones i un 57,78% d'homes responen a la franja d'acord/totalment d'acord, mentre que en el costat oposat hi trobam un 4,05% de dones i un 6,67% d'homes que opinen estar totalment en desacord.

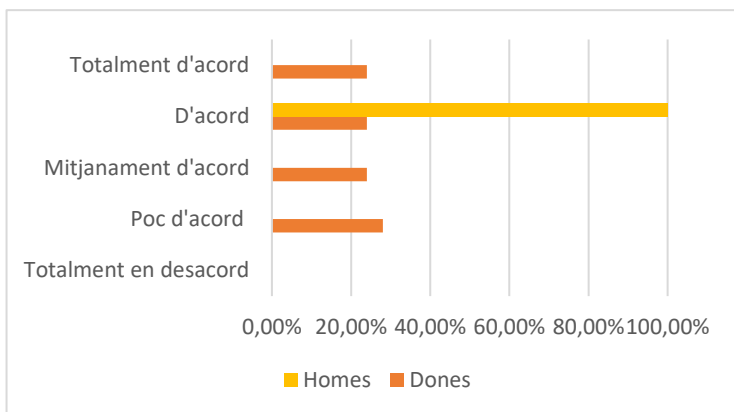

La franja intermèdia està composta per un 20,23% de les dones i un 15,56% dels homes, per la qual cosa es pot dir que la majoria de les persones que responen a l'enquesta consideren que les dones amb diversitat funcional sí que pateixen una major discriminació i dificultat d'accés als mateixos drets que dones sense diversitat funcional, fet que converteix aquest factor en un element de doble discriminació.

L'enquesta pregunta el grau d'acord sobre l'enunciat "les dones immigrants pateixen un major grau de discriminació per la condició de migrant i de dona". Les posicions d'acord i d'acord total són similars a l'enunciat anterior, amb un 67,63% de les dones, i un 68,89% dels homes. Un 5,2% de les dones i un 6,67% dels homes es mostra en total desacord a l'afirmació, juntament amb un 6,94% de dones i un 8,89% d'homes que responen estar-hi poc d'acord. La posició intermèdia és d'un 20,23%

en el cas de les dones i d'un 15,56% en el dels homes. S'aprecia que hi ha un marc de consens sobre el fet que ser una dona migrant és un factor que augmenta el grau de discriminació que pot patir en diferents àmbits de la vida.

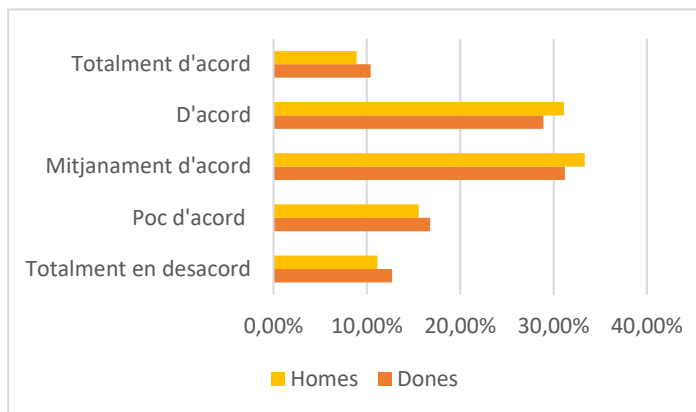
Les dades de la resposta davant l'afirmació "em sent lliure de compartir i mostrar la meua orientació sexual en el municipi" s'analitzen tenint en compte les respostes de les persones que han triat opcions no heterosexuales en el bloc de definició de perfil de l'enquesta. Del total de les 28 persones que responen estar fora de l'heteronormativitat, només la persona que es mostra com no binària ha respost estar totalment en desacord, cosa que n'exposa la dificultat de mostrar-se com és en

el nostre entorn local. El 100% dels homes responen estar d'acord amb l'afirmació, però en el cas de les dones les experiències viscudes són més diverses: cap d'elles està totalment en desacord amb l'afirmació, però un 24% respon estar-hi mitjanament d'acord i un 28% hi està poc d'acord, cosa que pot reflectir el fet que elles sí que poden viure una possible discriminació pel fet de no ser heterosexuales.

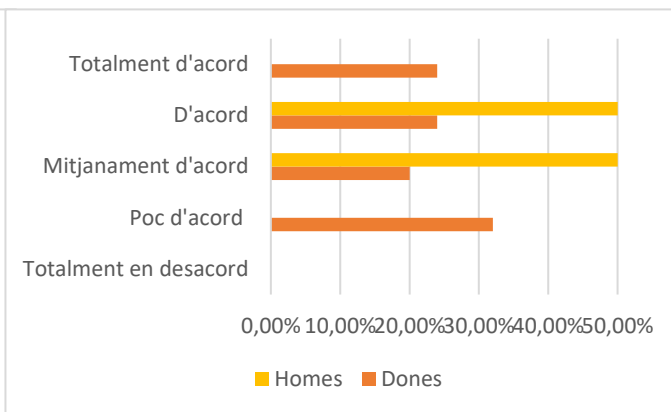
Una altra de les afirmacions que recull l'enquesta per a preguntar sobre el grau d'acord és si "les persones LGTBI són discriminades a l'àmbit laboral i social per l'orientació sexual i identitat de gènere". En aquest cas, es mostren dos gràfics: la primera recull el 100% de les respostes (a) i la segona les respostes de les persones mostrades com no heteronormatives (b). S'observa que a la gràfica a hi ha un 12,7% de dones i un 11,1% de persones que pensen que les persones LGTBI no pateixen discriminació a l'àmbit laboral, mentre que a la taula b no hi ha cap persona que s'expressi en aquests termes. Les respostes globals reflecteixen que a la gràfica a un 39,7% de les persones responen estar d'acord o totalment d'acord amb l'enunciat, mentre que a la gràfica b, el percentatge augmenta fins a un 50%.

La persona no binària que respon al qüestionari indica estar totalment d'acord amb el fet que les persones LGTBI són discriminades en l'àmbit laboral i social per la seva orientació sexual i identitat de gènere. Així, podem observar que les persones dins el col·lectiu LGTBI que han respost l'enquesta plantegen respostes més properes a l'existència de sistemes de discriminació tant a l'àmbit laboral com en el social.

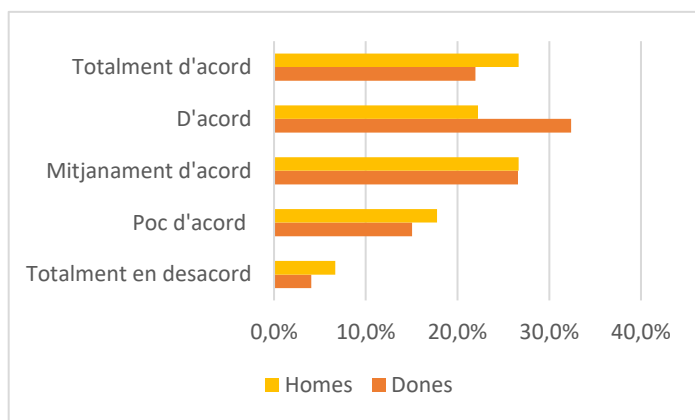
Gràfica a

Gràfica b

En els grups de discussió realitzats, sobretot en el grup de joves i d'espais feministes, les persones participants afirmen que l'expressió de gènere (forma en què manifestam el nostre gènere mitjançant el comportament o aparença) és cada vegada més lliure en les persones joves, independentment de la identitat de gènere o l'orientació sexual. Però aquelles persones no heteronormatives ni binàries expressen que perceben control social al municipi per la seua forma de ser en el món i que de vegades els costa sentir-se lliures per a mostrar-se com es senten. S'observa que la sortida de l'illa cap a la península o a l'estranger sol ser una estratègia utilitzada per bastants persones per a poder viure lliurement en coherència amb la seua identitat de gènere o orientació sexual.

Finalment, es planteja una qüestió etària a la pregunta sobre si "les necessitats de les dones grans estan invisibilitzades i no es tenen en compte a l'hora de planificar polítiques ni activitats". Un 54,3% de les dones i un 48,9% dels homes es col·loquen en posicions d'estar d'acord o totalment d'acord amb l'afirmació, mentre que un 4% de dones i un 6,7% d'homes tenen una opinió totalment contrària. La posició intermèdia d'estar mitjanament d'acord compta amb un 26,5% del total de respostes obtingudes, i hi ha un

15,5% de persones que estan poc d'acord amb la problemàtica plantejada. No s'ha realitzat l'anàlisi amb respostes de persones majors de 65 anys, ja que la mostra no és representativa (només responen una dona i dos homes més grans de 65 anys). Com a element simplement informatiu, la dona més gran de 65 anys respon estar d'acord amb l'afirmació que les necessitats de les dones grans no es tenen en compte a l'hora de planificar polítiques ni activitats; en canvi, els dos homes responen estar poc d'acord amb la problemàtica plantejada.

6.3. Síntesis del apartado

- ✚ La COVID-19 ha provocat un augment de la pobresa i l'exclusió social i ha accentuat les situacions de vulnerabilitat prèviament existents.
- ✚ Els serveis socials del municipi han vist incrementada la demanda d'atenció de persones en tots els tipus de prestacions i programes en què treballen en un 90,80%.
- ✚ La inclusió de la perspectiva de gènere en els programes i serveis d'aquesta i altres àrees de l'Ajuntament per a fer front a la crisi social es considera estratègica i imprescindible.
- ✚ Són les dones les qui assumeixen la relació amb els serveis socials en coherència amb el paper de cures que els és assignat per la seua condició de gènere. L'impacte de la pandèmia ha fet que el percentatge d'homes que acudeixen a serveis socials augmenti.
- ✚ Els resultats de l'enquesta mostren que la majoria de persones consideren que la racialització i la diversitat funcional són elements identitaris que generen exclusió social i una major dificultat d'accedir als mateixos drets.
- ✚ Les persones no heteronormatives i les no binàries estan exposades a un major control i judici social.

7. VIOLÈNCIA MASCLISTA

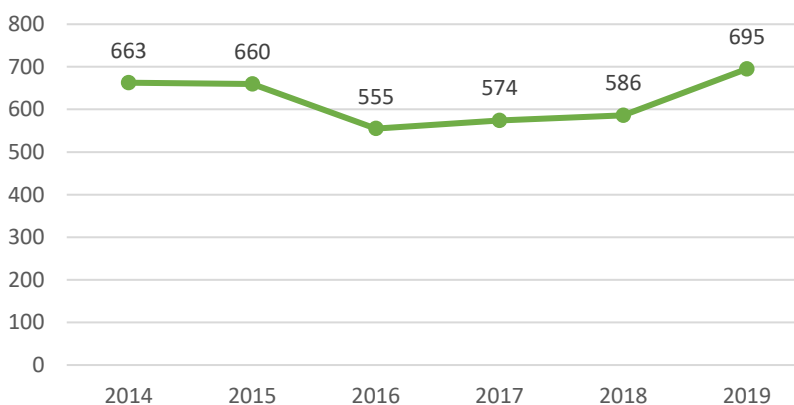
La Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, a l'article 1.1 defineix la violència de gènere com: «La violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, exerceixen sobre aquestes els qui siguin o hagin estat els seus cònjuges o els qui hi estiguin o hi hagin estat lligats per relacions similars d'afectivitat, fins i tot sense convivència». Així mateix, indica que «comprèn tot acte de violència física i psicològica, incloses les agressions a la llibertat sexual, les amenaces, les coaccions o la privació arbitrària de llibertat». Aquesta llei suposà un gran avanç en el reconeixement de violència de gènere com a estructural i sistèmica, però delimità l'expressió de la violència de gènere a l'àmbit de les relacions afectives, qüestió que no es reflecteix de la mateixa manera a l'àmbit acadèmic i social.

En el marc balear, la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes de les Illes Balears, planteja una visió més integradora i recull a l'article 65 el concepte de violència masclista de la següent manera: “[la violència que] com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes pel fet de ser dones.” Reforça la dimensió pública d'aquesta violència, més enllà de l'àmbit de la parella: “[...] qualsevol acte de violència per raó de sexe que tengui com a conseqüència, o que pugui tenir com a conseqüència, un perjudici o patiment en la salut física, sexual o psicològica, i inclou les amenaces d'aquests actes, la coerció i les privacions arbitràries de la seua llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com a la privada”. Aquesta llei suposa un enorme avenç respecte de l'anterior, atès que reconeix com a víctimes de violència masclista les filles i fills de la mare víctima de violència. A efectes d'aquesta llei es considera violència masclista la violència física, la violència psicològica, la violència econòmica, la violència sexual, la violència simbòlica, el feminicidi i la mutilació genital femenina.

A l'illa d'Eivissa, és l'Oficina de la Dona del Consell Insular el servei que centralitza l'atenció integral per a dones víctimes de violència de gènere i presta un servei específic d'informació i assessorament a dones. Rep derivacions del jutjat de violència sobre la dona, de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, de l'IBSALUT, dels serveis socials de primària, dels instituts d'ensenyament públics, del SOIB i dels telèfons d'urgències (24 h, 016, 112).

La següent gràfica mostra l'evolució del total de casos atesos per aquest servei des de l'any 2014 fins al 2019 en els diferents programes que implementa (no es compta amb dades globals de l'any 2020, per la qual cosa no es poden utilitzar per a aquesta comparativa). Tot i que l'any 2016 es dona un descens considerable de casos atesos, concretament un 16,3% respecte a l'any 2014, el nombre inicia un ascens gradual fins a arribar al 2019 amb un augment de casos atesos d'un 25,23% respecte a l'any 2016 i d'un 4,83% respecte al

Gràfica 30. Dades de l'evolució del total de casos atesos a l'Oficina de la Dona.

Font: elaboració pròpia a partir de les *Memòries anuals de l'Oficina de la Dona*, Consell Insular d'Eivissa.

màxim valor del 2014. Pel que fa al nombre de casos atesos segons el programa desenvolupat, la següent taula recull el llistat de programes que es desenvolupen juntament amb les dades de dones ateses dels últims cinc anys.

Taula 40. Evolució dels casos atesos per l'Oficina de la Dona segons programes implementats.

PROGRAMES	2015	2016	2017	2018	2019
Programa d'atenció i tractament a víctimes de violència de gènere	505	409	432	446	502
Programa d'allotjament a les llars d'acollida*	26	38	40	49	77
Programa d'atenció psicològica per a filles i fills de víctimes de violència de gènere	60	36	36	22	21
Programa d'assessorament i atenció a la dona	81	95	89	85	62
Programa d'orientació sociolaboral per a dones	14	15	17	33	26

*Els nombres d'aquest programa s'insereixen al seu torn en el programa d'atenció i tractament a víctimes.

Font: elaboració pròpia a partir de les *Memòries anuals de l'Oficina de la Dona*, Consell Insular d'Eivissa.

Segons l'informe elaborat per l'Oficina de la Dona *Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones* de l'any 2020, el nombre de casos atesos a 15 de novembre dins el programa d'atenció i tractament a víctimes de violència de gènere és de 474, 16 casos menys en comparació amb el mateix període de l'any 2019. Fent referència a la informació recollida sobre la matèria en les entrevistes realitzades, es considera que l'any 2020 pot portar una reducció dels casos atesos a causa de la situació de confinament viscut i per les següents mesures restrictives de mobilitat, encara que això no signifiqui de cap manera la reducció del nombre de dones en situació de violència. Les dones poden haver tingut més dificultats per a accedir als diferents serveis d'atenció i derivació, com els centres de salut, els serveis socials... per la qual cosa n'és més difícil la detecció. Juntament amb aquesta situació, les que s'han pogut detectar arriben a l'Oficina en situacions de violència més greu i extrema. Des de l'àmbit de salut també comparteixen les dificultats de detecció que han viscut aquest any i les possibles conseqüències a nivell del grau de violència rebut mentre durava el confinament. La incertesa sobre l'aspecte laboral i l'impacte econòmic de la crisi generada al territori també constitueix un factor detonant de situacions de violència de gènere.

Seguint amb les dades obtingudes de l'Oficina de la Dona, la classificació de la tipologia de violència que pateixen les dones ateses dins el programa d'atenció i tractament a víctimes de violència de gènere, la majoria de les dones ateses ho fan per violència física i psicològica, concretament un 52% l'any 2019, amb un augment d'un 20% respecte a les dades de 2018.

Taula 41. Evolució de casos segons el tipus de violència sofrida.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Maltractament físic i psíquic	333	302	241	236	219	263
Maltractament psíquic	103	136	132	138	145	125
Maltractament físic, psíquic i sexual	-	-	-	-	27	31
Agressions sexuals	21	18	7	13	6	20
Tràfic de dones	-	-	-	-	0	4
Sense dades	32	49	29	45	49	59

Font: elaboració pròpia a partir de les *Memòries anuals de l'Oficina de la Dona*, Consell Insular d'Eivissa.

L'anàlisi realitzada en els grups de discussió i a les entrevistes en profunditat reflecteix que s'han fet grans passos en la sensibilització de la ciutadania respecte a la violència física, de manera que s'ha convertit en una expressió de la violència reconeixible i no acceptada socialment. En canvi, altres violències, com la psicològica, la sexual o l'econòmica, queden en un segon pla i són més difícils tant de reconèixer com d'acceptar-les com a violència masclista. En aquest sentit, es considera necessari reforçar la sensibilització i conscienciació ciutadana cap a altres eixos de discriminació i desigualtat.

Un altre dels aspectes que s'han tractat en els espais d'anàlisi desenvolupats ha versat sobre l'existència d'un imaginari social que identifica la dona víctima de violència de gènere com a dona migrant i/o racialitzada, aspecte que pot impedir la pròpia identificació de les situacions de violència per a dones locals i no racialitzades. Les dades de l'Oficina de la Dona mostren que, excepte l'any 2014, el nombre de dones ateses de les Balears o de la península és major que el nombre de dones d'altres orígens.

Taula 42. Evolució de casos de violència de gènere atesos segons lloc de naixement.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Península	162	141	132	131	146	123
Illes Balears	102	120	86	106	114	96
Estranger	197	205	158	158	161	225
Sense dades	28	39	33	37	25	58

Font: elaboració pròpia a partir de les *Memòries anuals de l'Oficina de la Dona*, Consell Insular d'Eivissa.

Tot i tenir aquest imaginari en compte, es considera que sí que hi ha dones d'altres nacionalitats i/o racialitzades que pateixen violència de gènere i que tenen dificultats específiques per a poder fer els passos per a la denúncia: ja sigui per falta de confiança en els serveis públics, per absència de xarxa local de suport, per qüestions culturals... s'identifica el nucli urbà de Cala de Bou com una zona on és necessària una feina específica amb dones per la diversitat d'orígens que es concentren en aquest nucli i per la dificultat d'arribar a detectar els casos de violència que poden succeir.

S'identifica que les dones amb diversitat cognitiva o patologies de salut mental travessen dificultats específiques per a la detecció de la violència masclista i per a la seua credibilitat. I un altre dels grups de dones amb dificultats específiques per a prendre la decisió de denunciar i de trencar amb la situació de violència són les dones d'edat més avançada, sobretot aquelles majors de 70 anys, col·lectiu que segons els agents socials participants és més gran del que es podria pensar. La interiorització de la violència com una cosa natural a la seua condició de gènere, la dependència econòmica, el control social de l'àmbit rural... són factors que dificulten aquesta presa de decisions. Però per la informació recollida de l'Oficina de la Dona, en els últims anys hi ha hagut un augment del nombre de dones majors de 70 anys que decideixen trencar amb aquesta situació i iniciar una nova vida.

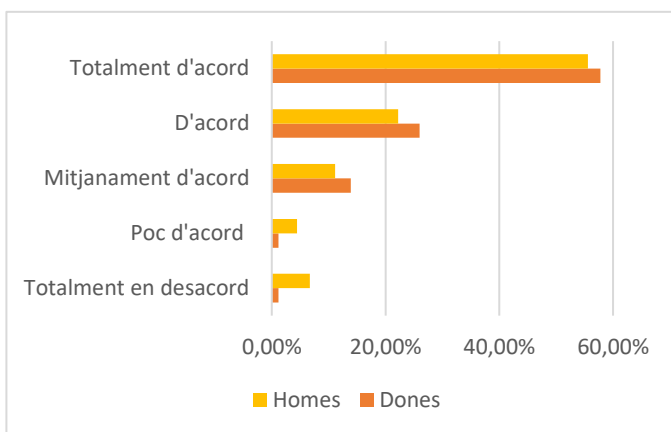
Els agents socials participants corroboren la dificultat de sortir de l'espiral de la violència i arribar a fer el pas a la denúncia o acudir als serveis especialitzats. El procés d'atenció a les víctimes pot arribar a ser victimitzant i angoixant, i es poden arribar a viure situacions de violència institucional que obstaculitzen el procés. Es considera que, tot i que s'hi han invertit recursos i s'ha fet un gran esforç en la formació de personal d'atenció a dones víctimes de violència en diferents instàncies (policia, jutjats, serveis socials, salut...), els casos són complexos i el personal

va canviant i renovant-se, de manera que l'estratègia de formació i reciclatge s'hauria de seguir implementant dins cada una de les instàncies que poden ser part de la detecció, atenció i acompanyament, com és el cas dels ajuntaments. El procés no pot victimitzar les dones i això dependrà també de l'atenció que rebí de totes les instàncies implicades.

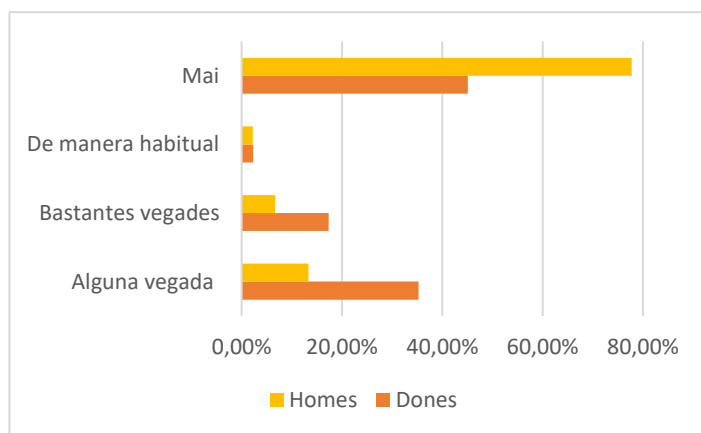
No volem tancar aquest apartat sense fer esment del **Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere**. Aquesta norma, entre altres qüestions, **planteja la necessitat que l'administració local pugui dur a terme actuacions en la promoció de la igualtat entre homes i dones, així com contra la violència de gènere**, ja que es tracta de l'administració més propera a la ciutadania. A aquests efectes, incorpora aquestes qüestions al catàleg de matèries recollit com de competència pròpia dels municipis en l'article 25.2 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local. Per tant, les entitats locals tenen la competència de desenvolupar actuacions en la promoció i la igualtat entre homes i dones, així com contra la violència de gènere, cosa que obri un escenari de possibilitats d'actuació en la matèria.

Finalment, es recull la informació extreta de l'**enquesta** aplicada a la ciutadania de Sant Josep, que fa referència a la posició respecte a la següent afirmació: **"la violència de gènere és la manifestació més greu de les desigualtats entre dones i homes"**.

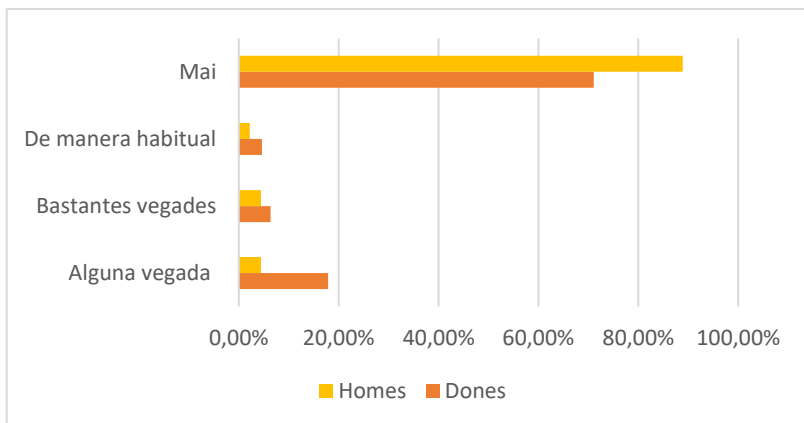
Un 57,80% de les dones i un 55,56% dels homes responen estar totalment d'acord amb l'afirmació, davant un 1,16% de dones i un 6,67% d'homes que responen estar-hi totalment en desacord. Un 26,01% de les dones i un 22,22% dels homes mostren estar-hi d'acord, davant un 1,16% de dones i un 4,44% d'homes que diuen estar poc d'acord amb l'afirmació. Un 13,87% de dones i un 11,11% dels homes que responen a l'enquesta trien l'opció de mitjanament d'acord. La persona no binària respon estar totalment d'acord amb l'enunciat.

Davant l'afirmació **"he patit assetjament al carrer (comentaris verbals o gestos ofensius) en el municipi"**, s'aprecien diferències de gènere considerables. Un 77,78% dels homes respon no haver patit mai assetjament al carrer, davant un 45,09% de les dones que diuen no haver-ne patit. Un 17,34% de les dones afirma que n'ha patit bastants vegades, davant un 6,67% dels homes. L'experiència l'han viscut alguna vegada un 35,26% de les dones i un 13,33% dels homes. Els percentatges són similars en aquelles

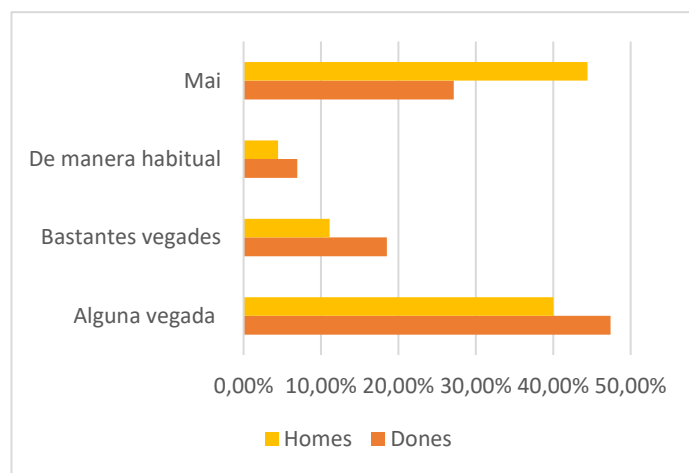

persones que en pateixen de manera habitual, un 2,31% de les dones juntament amb un 2,22% dels homes. Per tant, les experiències d'assetjament al carrer arriben a ser més habituals en les dones. La persona no binària que respon al qüestionari indica que ha sofert assetjament al carrer bastants vegades, experiència que pugui estar relacionada amb el seu no binarisme i la seva expressió de gènere.

El següent enunciat pregunta a la ciutadania si ha estat objecte d'alguna situació de violència per part de la parella o exparella. Pot ser que l'anonimat de l'enquesta hagi facilitat la resposta a aquesta pregunta, però s'agraeix a totes les persones que ho han fet. El 71,10% de les dones i el 88,89% dels homes diuen no haver patit mai violència de les parelles o exparelles. En canvi, un 4,62% de les dones diu patir-ne

de manera habitual, juntament amb un 2,22% dels homes. El 6,36% de les dones pateix aquestes situacions de violència bastants vegades i un 17,92% les ha viscut alguna vegada. Un 4,44% dels homes afirma haver estat objecte d'alguna situació de violència de la parella bastants vegades, juntament amb un 4,44% que l'ha patit alguna vegada. La persona no binària respon no haver patit mai violència per part de la seva parella o exparella.

Com a última pregunta en aquest apartat, davant l'afirmació "he presenciat o he tingut coneixement d'alguna situació de violència que ha exercit una altra persona contra la parella o exparella", un 46,12% de les persones que responen al qüestionari contesten que alguna vegada, un 16,89% bastants vegades, un 6,39% ha presenciat o té coneixement d'aquesta problemàtica de manera habitual, i un 30,59% mai no ha tingut aquest tipus de coneixement. En aquesta última resposta, és interessant observar que un 44,44% dels homes responen que mai no han tingut coneixement sobre aquesta situació,

davant el 27,17% de les dones que responen de la mateixa manera. La persona no binària respon haver presenciat o tingut coneixement sobre aquestes situacions alguna vegada.

Finalment, no es vol tancar aquest punt sense fer referència a una de les demandes amb més presència dins els grups de discussió realitzats: la necessitat que el treball per a l'erradicació de la violència masclista i la transformació de les relacions de gènere posi també el focus en els homes. Els diferents grups conflueixen en la necessitat de generar espais propis d'homes per a la revisió dels models de masculinitat, facilitar el diàleg feminista entre dones i homes i crear nous models i referents de ser homes i dones en aquest context determinat.

7.1. La prostitució en el municipi de Sant Josep

Les Balears compten amb un primer Pla autonòmic de lluita contra el tràfic de dones i nenes amb fins d'exploració sexual i l'abordatge de la prostitució a les Illes Balears (2019-2022). En aquest document es fa referència al fet que Espanya és el primer país consumidor de prostitució de la Unió Europea. Segons un informe de les Nacions Unides publicat el 2010, un 39% dels homes espanyols són consumidors de prostitució. Aquest percentatge no varià en els sis anys posteriors, segons una guia sobre el tràfic de persones amb fins d'exploració sexual elaborada per l'Associació de Prevenció, Reinserció i Atenció de la Dona Prostituída (APRAMP) i editada pel Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat el 2016.

A més, Espanya és entre els deu primers països on hi ha més oferta de turisme sexual —es calcula que representa un 10% del turisme global—. Una de les principals destinacions d'oferta de prostitució d'Espanya són les Illes Balears, on es calcula que aquesta activitat mou més de 50 milions d'euros anuals. A les Balears més de 100.000 homes paguen cada any per consumir sexe, segons dades del Grup d'Estudi de la Prostitució a les Illes Balears (GEPiB).

El 2017, el GEPiB publicà un treball, que va coordinar l'Institut Balear de la Dona i la Universitat de les Illes Balears, en què participaren totes les entitats públiques i les organitzacions socials que atenen les dones en situació de prostitució, en el qual s'assegura que a les Illes Balears hi ha aproximadament 600 dones que són en situació de prostitució de forma habitual i regular. Aquest nombre arriba a 2.350 dones si hi afegim les que són en aquesta situació de forma puntual o esporàdica i augmenta considerablement durant la temporada turística. Segons les dades de les entitats implicades, un 90% de les dones en situació de prostitució són en situació administrativa irregular i provenen de països estrangers, principalment Nigèria, països sud-americans i la Xina. Aquest fet genera una doble discriminació, racista i xenòfoba, sobretot si es tracta de dones negres o llatinoamericanes, que pateixen una precarietat encara més greu perquè no poden accedir a determinats canals d'ajuda per la seua situació administrativa.

Segons el pla autonòmic a què s'ha fet referència, la situació de desprotecció, discriminació social i vulnerabilitat de les dones en situació de prostitució s'agreuja més en el cas de les víctimes de tracta amb fins d'exploració sexual. La situació d'esclavitud que viuen els vulnera els drets més fonamentals i les col·loca en una posició de submissió total en un ambient de violència, intimidació, por, falta de llibertat i explotació.

La informació qualitativa i quantitativa sobre dones en situació de prostitució al municipi de Sant Josep s'ha obtingut mitjançant el grup de discussió sobre violències i mitjançant la informació obtinguda de Metges del Món (MdM), entitat que desenvolupa projectes d'atenció psicosocial per a persones en situació d'exploració sexual.

Es considera que la prostitució és en si una expressió de la violència contra les dones i que en el nostre context és una situació lligada al model turístic de la zona i al model d'oci nocturn que s'ofereix. Però, tot i que el nombre de dones en situació de prostitució augmenta exponencialment durant la temporada d'estiu (tal com s'ha pogut observar a les dades exposades anteriorment), l'ús de la prostitució està totalment arrelat i normalitzat en el nostre context local, fins i tot es poden identificar ritus de pas a l'etapa adulta que es realitzen a prostíbuls.

MdM fa la feina mitjançant sortides d'acostament a zones de prostitució, tant al carrer com a pisos, així com mitjançant l'atenció directa a les seues oficines. L'any 2019 atengueren 49 dones en situació de prostitució, originàries sobretot de Nigèria, Romania i el Brasil. El 2020, les dones acompanyades han estat 19, 4 al carrer i 15 a xalets. Aquesta entitat arriba en el municipi només a un 20% o 30% de les dones, però consideren que no es

compta amb prou dades per a quantificar el nombre de dones en situació de prostitució. A Sant Josep, la prostitució al carrer únicament es veu els mesos d'estiu, la resta de l'any s'exerceix a pisos, per l'existència d'un consum arrelat i estable. Els agents participants en aquest grup de discussió consideren que és una realitat totalment invisibilitzada, però que hi ha tota una cadena d'activitats empresarials que es lucren de l'explotació del cos de les dones, com certs hotels o espais d'oci nocturn.

S'ha arribat a identificar dones en situació de tràfic, però és molt difícil que denunciïn per la por a les forces de seguretat. Moltes vegades arriben adoctrinades sobre les conseqüències de deportació que podria comportar denunciar-ho a la policia.

7.2. Expressions de la violència masclista a l'adolescència

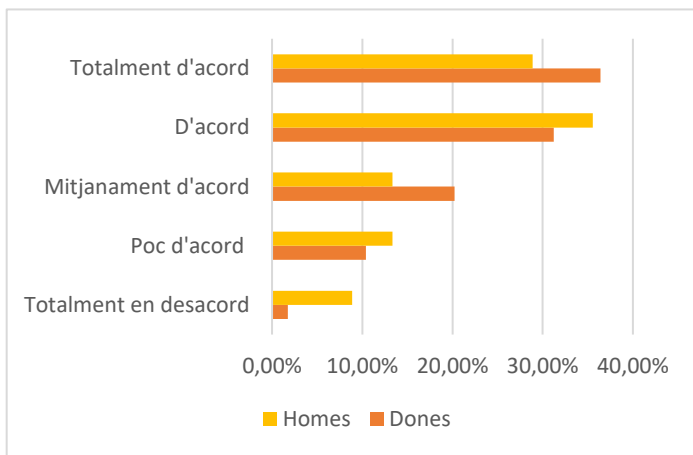
L'Institut Balear de la Dona publicà el 2019 un estudi pilot sobre la *Percepció de la igualtat i les violències masclistes entre alumnat de 14 a 18 anys a les Illes Balears*. Aquest primer acostament qualitatiu, en què participà l'IES Sant Agustí del municipi de Sant Josep, buscava comprendre com entén la joventut de les Illes Balears conceptes com l'amor romàntic, la sexualitat, la igualtat, les violències o els rols hegemònics dels gèneres. Segons aquest estudi, en l'adolescència, les persones comencen a socialitzar-se sentimentalment i a mantenir relacions sexoafectives. Aquesta és també l'època en què es reforcen els estereotips de gènere, que s'amplifiquen per l'exigència social de pertinença a un context grupal patriarcal, i en què les joves i els joves es converteixen en productes i consumidores/rs d'unes narratives mediàtiques masclistes, amplificades per les xarxes socials. Els resultats d'aquest estudi, entre altres qüestions, reflecteixen les següents:

- Les xarxes socials són l'espai principal i de consens en el qual es relacionen sexoafectivament les joves i els joves; en la majoria dels casos apareixen com a reproductors i potenciadors de les violències masclistes.
- La popularitat és el concepte amb què dialoguen les joves i els joves i el que justifica part de les violències que s'exerceixen com a grup associades a rols hegemònics, xarxes socials i en control grupal.
- L'amor romàntic segueix sent el model que ha pres la joventut per a tenir i desenvolupar relacions sexoafectives: reproduïxen els mites i els estereotips de l'amor romàntic i ni els al·lots ni les al·lotes els qüestionen.
- La narrativa del model de l'amor romàntic es basa en la confiança i la desconfiança i és d'aquesta narrativa que es deriven les violències masclistes com el control, el xantatge o la manipulació.
- La sexualitat, tant en al·lots com en al·lotes, segueix sent un tema tabú: la majoria no en parla amb els pares i mares, i tampoc entre ells i elles.
- La pornografia és l'únic model de sexualitat que el món adult ofereix al jove.

Els grups de discussió sobre educació i de joves concorden amb els resultats de l'estudi, i afirmen que és gairebé impossible que les joves i els joves tinguin altres models de relacions sexoafectives fora del model de l'amor romàntic quan és l'imperant avui en dia i quan les persones adultes i el context social i mediàtic difícilment n'ofereixen altres models.

Les TIC i les xarxes socials es converteixen en una nova eina per a exercir violència de gènere, les i els adolescents que han nascut en una era tecnològica són nadius digitals i és aquí on més s'exerceix violència de gènere digital, emprant aquests mitjans per a exercir control i xantatge. Recalquen al seu torn que s'hauria d'insistir a educar des d'un ús no sexista i igualitari de les xarxes, i no tant a abordar les xarxes socials com un espai perillós, especialment

per a les al·lotes, ja que es podria fomentar la cultura de la por adreçada a elles. Els agents participants afirmen que, tot i que hi ha més consciència feminista a les noves generacions, la realitat és molt complexa i el context de l'aparició d'un neomasclisme no facilita els processos de canvi ni intervenció amb joves.

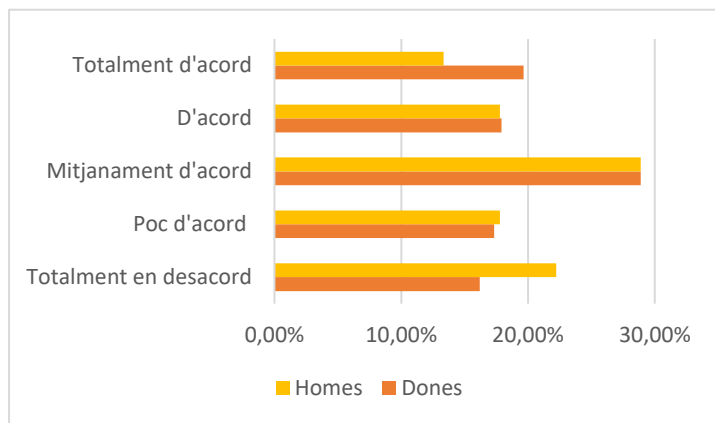

Finalment, concloem aquest punt amb una de les afirmacions incloses a l'enquesta cap a la ciutadania per a valorar el grau d'acord: "les desigualtats de gènere i la violència masclista no estan desapareixent en les generacions més joves". Un 36,42% de les dones i un 28,89% dels homes que han respost a l'enquesta mostren estar totalment d'acord amb l'afirmació. Únicament un 1,73% de les dones i un 8,89% dels homes expressen estar totalment en desacord amb l'enunciat. Podríem dir que la majoria comparteix l'afirmació, ja que un 31,21% de les dones i un

35,56% dels homes mostren estar d'acord amb la no-desaparició de les desigualtats de gènere i la violència masclista en les generacions més joves. La persona no binària respon estar totalment d'acord amb l'esmentada afirmació.

7.3. L'espai urbà

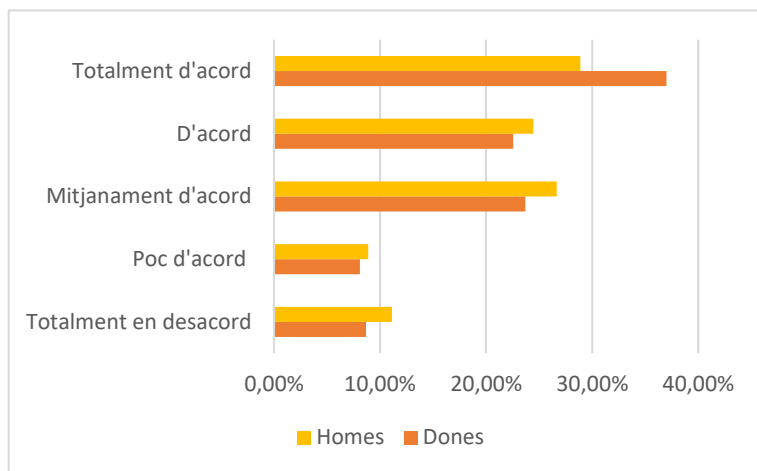
El procés participatiu ha volgut indagar en la percepció de les persones i grups socials del municipi sobre l'espai urbà i la relació amb les necessitats pràctiques de gènere i l'atenció amb la diversitat i inclusivitat de les persones. L'urbanisme ha estat tradicionalment considerat com una disciplina neutra, però en la pràctica, influeix directament en l'accés que les persones i els grups socials tenen a llocs d'ocupació, equipaments i serveis, en la comoditat del seu ús, en la necessitat de transport per a accedir-hi, i en una mobilitat segura per a la diversitat de cossos que habiten les ciutats i els pobles. Les decisions urbanes afecten la vida quotidiana de les persones, tant en l'esfera pública com en la privada, a l'àmbit productiu i reproductiu.

Una de les preguntes de l'enquesta fa referència al grau d'acord o desacord sobre el següent enunciat: "l'espai urbà afecta de manera diferenciada dones i homes". No hi ha una posició majoritària en les respostes. Els majors percentatges es centren en la posició mitjanament d'acord, amb un 28,90% de les dones i un 28,89% dels homes que opten per aquesta resposta. Si observem els dos pols, tot i que la diferència pugui ser subtil, hi ha un major percentatge de dones que estan totalment d'acord amb l'afirmació, un

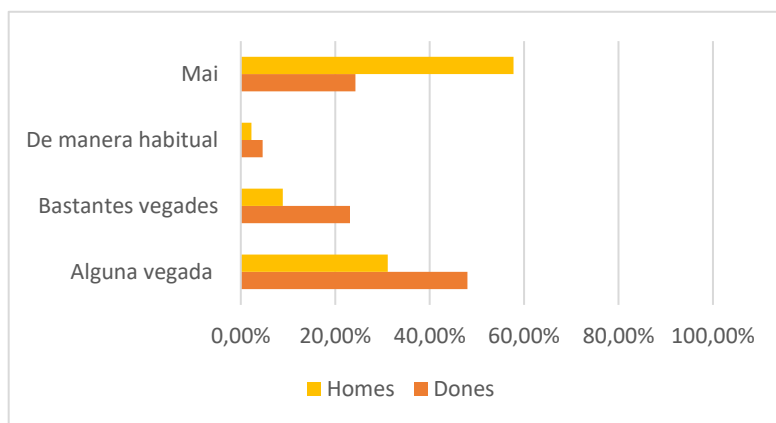
19,65%, en concret, davant un 13,33% d'homes; en canvi, el percentatge d'homes que estan totalment en

desacord amb l’afirmació és d’un 22,22%, superior al de les dones en aquesta mateixa posició, un 16,18%. Els percentatges de les persones que responen estar-hi poc d’acord i estar-hi d’acord són gairebé els mateixos, tant en la distribució intrasexa com intersexu dels percentatges: un 17,34% de dones i un 17,78% d’homes responen estar poc de acord amb l’afirmació, i un 17,92% i un 17,78% responen estar-hi d’acord. Per tant, trobam una diversitat d’opinions respecte a l’impacte diferenciat que pot causar l’urbanisme depenent del gènere a què pertany cada persona. La persona no binària expressa estar totalment d’acord amb l’afirmació.

Davant l’afirmació “crec que a l’espai públic del municipi hi ha punts negres per a les dones i les nenes (carrers solitaris i mal il·luminats, amb voreres estretes...)”, les posicions són més clares, amb un grau major d’acord entre les persones que responen al qüestionari. Un 59,54% de les dones i un 53,33% dels homes responen estar d’acord o totalment d’acord amb aquesta realitat. En contraposició, un 8,76% de les dones i un 11,11% dels homes expressen estar totalment en desacord amb l’afirmació. El

valor intermedi de mitjanament d’acord suma un percentatge considerable, amb un 23,70% en el cas de les dones i un 26,67% en el dels homes. La persona no binària respon estar totalment d’acord amb l’existència de punts negres.

El qüestionari realitza certes preguntes perquè les persones responguin no segons les seues creences, sinó des de la seua pròpia experiència vital. En aquest cas, es pregunta si *s’ha sentit inseguretat o por en algun dels espais públics del municipi (places, parcs, carrers...)*. Les respostes sí que reflecteixen una experiència vital de gènere diferent: un 57,78% dels homes respon no haver sentit mai por o inseguretat, davant el 24,28% de les dones,

que han respost de la mateixa manera. En canvi, un 23,12% de les dones afirma haver sentit por o inseguretat bastants vegades, davant un 8,89% dels homes que escullen la mateixa resposta. Al seu torn, un 47,98% de les dones responen haver sentit por o inseguretat alguna vegada, davant un 31,11% dels homes. La persona no binària respon haver sentit por o inseguretat bastant vegades.

La qüestió de l’impacte diferenciat del model urbanístic del nostre municipi en la vida de les persones que l’habiten s’ha tractat específicament en dos dels grups de discussió realitzats i en diverses entrevistes en profunditat. Segons les aportacions de les persones participants, les característiques del model urbanístic del municipi de Sant Josep no fomenten espais per a les cures, per a la trobada i la vida comunitària. S’analitza com les feines reproductives i de cura no només tenen lloc a l’interior dels habitatges, sinó que s’estenen fora de l’àmbit privat: acompanyar infants

a escola, anar a comprar, etc. L'espai que habitam reflecteix dinàmiques de poder i dona prioritats i visibilitat a uns elements sobre altres. Es recalca la necessitat de realitzar estudis sobre els efectes que té qualsevol acció urbanística des d'una perspectiva de gènere interseccional, per a tenir en compte la diversitat de persones que habiten el municipi i com experimenten de manera diferent els espais, ja que les necessitats d'una dona de 70 anys amb problemes de mobilitat que viu a Sant Agustí no són les mateixes que les d'una jove de 15 anys resident al nucli de Sant Jordi.

Un altre dels aspectes que es rescata dels grups de discussió i de les entrevistes és l'existència de punts negres en diferents punts del municipi, són aquells espais públics on hi ha una major prevalença de situacions de violència masclista o assetjament sexual, o on existeix la percepció de por o inseguretat per a les dones que puguin viure situacions de violència. La dispersió dels habitatges en diferents zones allunyades entre si, amb poques voreres per a caminar i deficientment il·luminades, són una de les característiques que se n'extreuen. Es considera que la zona de Cala de Bou és una de les zones amb un major nombre de punts negres, per l'escassa il·luminació en moltes zones i per un dèficit d'espais comunitaris i de trobada. Les al·lotes joves participants en els grups de discussió han compartit situacions d'agressions verbals i sexuals viscudes a diferents punts del municipi i consideren que s'ha de treballar des de diferents estratègies per erradicar aquesta situació, entre elles l'abordatge des de l'àmbit urbanístic.

7.4. Síntesis del apartado

- ✚ Les dades de l'Oficina de la Dona del Consell Insular d'Eivissa mostren que el nombre de dones en situació de violència augmenta anualment.
- ✚ La pandèmia de la COVID-19 ha tingut un impacte directe en les situacions de violència de gènere. Les dones poden haver tingut més dificultats per a accedir als diferents serveis d'atenció i derivació, de manera que la detecció de casos de dones en situació de violència ha estat més difícil i ha augmentat la gravetat dels casos atesos.
- ✚ S'han donat grans avenços en l'àmbit social per a visibilitzar i reconèixer la violència física, però s'ha d'avançar en l'acceptació i el reconeixement d'altres formes de violència masclista.
- ✚ S'identifica el nucli urbà de Cala de Bou com una zona on és necessària una feina específica amb dones per la diversitat d'orígens que es concentren en aquest nucli i per la dificultat d'arribar a detectar els casos de violència que poden estar vivint.
- ✚ Les dones racialitzades, amb diversitat cognitiva o patologies de salut mental, i dones majors de 70 anys, tenen dificultats específiques per a la detecció de la violència masclista i la seua atenció.
- ✚ El Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere obri noves possibilitats d'actuació a l'àmbit municipal en concedir a les entitats locals la competència de dur a terme actuacions contra la violència de gènere.
- ✚ El qüestionari reflecteix que hi ha un percentatge de dones que afirmen haver patit assetjament al carrer en el municipi i que han viscut situacions de violència de gènere dins l'àmbit de la parella.

-
- ✚ Els agents participants consideren que la prostitució és en si una expressió de la violència contra les dones, arrelada i normalitzada en el nostre context local, i que augmenta de manera exponencial pel model turístic de la zona i el model d'oci nocturn que s'ofereix.
 - ✚ Les persones joves del municipi compten amb escassos models socials per a trencar les dinàmiques de l'amor romàntic com a base de les relacions sexoafectives.

8. TEIXIT ASSOCIATIU I ESPORTIU

El teixit associatiu és el reflex de la capacitat d'organització social i mobilització de la ciutadania en relació amb interessos o necessitats comuns, tant individuals com col·lectius i comunitaris. Segons la informació compartida per la Regidoria de Participació de l'Ajuntament de Sant Josep, el registre d'associacions de la municipalitat compta amb un registre de 94 entitats. Segons el seu àmbit d'intervenció, els percentatges de distribució són els següents: un 18% de les associacions són de l'àmbit cultural, un 32% de l'àmbit esportiu, un 24% són organitzacions veïnals, un 4% són AMPAS o AMIPAS, un 5% són associacions de persones de la tercera edat i un 15% d'entitats registrades pertanyen a sectors dispars (música, àmbit empresarial...).

La percepció de les persones que participen en el grup de discussió sobre el teixit associatiu al municipi està d'acord amb els números, ja que consideren que la majoria de les entitats persegueixen objectius culturals i de preservació i revitalització de la cultura i les tradicions locals, com és el cas de les associacions veïnals i els grups folklòrics o colles de ball pagès. S'observa que a l'àmbit local no hi ha entitats amb objectius més reivindicatius vinculats al canvi social, a la denúncia, a necessitats de defensa dels seus drets, etc.

L'escassa organització de joves en espais propis i diferenciats és una cosa que preocupa aquest grup. Tal com s'ha recollit a l'apartat d'educació, moltes de les persones joves del municipi continuen amb els estudis universitaris i de cicles superiors fora de l'illa, cosa que interromp qualsevol iniciativa de procés organitzatiu, però quan tornen ho fan amb energia per a fer coses en i per al municipi, aspecte que es podria aprofitar per a l'impuls de l'associacionisme jove amb pràctiques igualitàries. Es considera també que en no haver-hi gaire cultura organitzativa més enllà de l'àmbit cultural i esportiu, les persones joves no tenen gaires referents per a la generació d'un altre tipus d'espais.

Davant la pregunta de si les juntes directives de les associacions són paritàries, les respostes han estat múltiples: hi ha associacions amb òrgans de decisió mixtos, altres on la figura de presidència la desenvolupa sempre un home o una dona... La realitat que comparteixen és diversa i no es compta amb dades de registre per a contrastar com estan conformades les juntes directives pel que fa a la paritat de gènere.

A Sant Josep trobam una de les poques associacions de dones organitzades a l'àmbit de l'illa, i l'única d'àmbit municipal, l'Associació de Dones de Cala de Bou. Aquesta entitat fou creada el 2004 per dones provinents de la península, sobretot d'Andalusia, com a espai de trobada i de generació d'activitats per a elles i per a la comunitat. Varen ser set dones les que iniciaren el camí i, avui dia, integra més de 77 sòcies de diferents procedències, sobretot andaluses, valencianes, catalanes i també eivissenques. En el transcurs de l'any organitzen una sèrie de tallers i activitats per a fomentar l'oci i la salut física i emocional de les dones i, sobretot, realitzen tot un seguit d'accions solidàries per a donar suport a altres associacions de l'illa que tengui objectius socio-sanitaris. Aquest espai constitueix un lloc per a cuidar-se, per a afrontar la solitud, per a generar llaços de solidaritat i per a poder comptar amb un espai propi on puguin atendre les seues pròpies necessitats, després de tota una vida dedicades als altres: "Hem treballat per als nostres pares, per als nostres fills, i ara per als nostres néts" (sòcia de l'Associació de Dones de Cala de Bou).

8.1. L'àmbit esportiu

L'esport al municipi de Sant Josep compta amb molt bona salut, amb una àmplia gamma d'activitats esportives i clubs amb un gran nivell d'esport base i amb capacitat de competir a l'àmbit nacional. Això és el que consideren els agents que han participat en el grup de discussió sobre l'àmbit esportiu i les persones que s'han entrevistat d'aquest àmbit.

Taula 43. Llistat d'entitats esportives del municipi de Sant Josep.

CLUB/ENTITAT	ESPORT	CLUB/ENTITAT	ESPORT
ADDIF (Associació esportiva de discapacitats d'Eivissa i Formentera)	Esport adaptat	Club Tennis Taula Sant Jordi	Ping-pong
Automòbil Club d'Eivissa i Formentera	Automobilisme	Cric ses Salines	Bàsquet
CD Bahía San Agustín	Futbol	Grup Esportiu es Vedrà	Atletisme, ciclisme, triatló
CD Bahía San Agustín	Taekwondo	Handbol Sant Josep	Bàsquet
CD Hema	Gimnàstica rítmica	Ibiza Club de Campo	Tenis, pàdel
CD Illes Pitiüses	Gimnàstica	Ibiza Pádel Indoor	Pàdel
Club Bàdminton es Vedrà	Bàdminton	Ibiza Vertical - Escalada	Escalada
Club de Petanca Cala de Bou	Petanca	Judo Sant Jordi	Judo
Club de Tir amb Arc es Cubells	Tir amb arc	Judo Sant Josep	Judo
Club Natació Sant Josep	Natació	Penya Esportiva Sant Jordi	Futbol
	Waterpolo	Presuntos Triatletas	Triatló
	Natació sincronitzada	UE Sant Josep	Futbol
Club Petanca Sant Jordi	Petanca	UE Sant Josep	Gimnàstica rítmica

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Regidoria d'Esports de l'Ajuntament de Sant Josep.

El municipi compta amb l'únic equip femení de futbol 11 (Penya Esportiva Sant Jordi), amb un equip de bàsquet femení sènior que competeix a l'àmbit nacional (Cric ses Salines), un equip femení de futbol sala de l'UE Sant Josep, així com altres equips mixtos i no mixtos en diferents categories que promouen l'esport femení. *Els agents reunits en el grup de discussió entenen que l'esport és part del procés de socialització de gènere d'infants i que, com a tal, s'ha d'impulsar l'equitat i la paritat a la diversitat d'esports que es poden practicar, i trencar els estereotips de gènere a la pràctica diària de l'esport. S'hi han donat avenços importants, però encara tant les mateixes famílies a l'hora de guiar fills i filles en la selecció d'un esport, com els infants a l'hora de triar-los, segueixen responant a rols i estereotips de gènere sobre quin esport és el més adequat per a les suposades capacitats innates d'al·lots i al·lotes i tenint en compte com es valorarà socialment l'elecció.*

La següent taula recull les inscripcions dels últims cinc anys de les activitats extraescolars esportives que es desenvolupen en el municipi dins el programa Escoles municipals esportives, impulsat per l'Ajuntament de Sant Josep, activitat molt ben valorada en el municipi i que ofereix cada any més de 30 activitats adreçades tant a menors d'edat com a persones adultes. De l'any 2015 a l'any 2020 s'han inscrit en aquestes activitats un total de 3.311 al·lots i al·lotes d'entre 3 i 18 anys, amb un índex de distribució d'un 65,8% per al cas dels al·lots i un 34,2% per al cas de les al·lotes. Aquests nombres reflecteixen que la participació a l'àmbit esportiu dins el marc de les activitats extraescolars municipals no és paritària, ja que els percentatges superen el 60-40 considerat formalment com a marge de participació paritària. Darrere aquestes dades pot imperar encara la construcció social de l'esport com un espai masculí, on preval la imatge estereotipada de la força com a component primordial de l'activitat

esportiva; històricament les dones han estat excloses de l'esport per ser considerat un espai de realització masculina i de construcció d'un model de masculinitat forta, agressiu, amb poder i lideratge.

Taula 44. Evolució d'inscripcions a l'oferta d'activitats de les escoles municipal esportives de l'Ajuntament de Sant Josep.

	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019		2019-2020	
	Al·lotes	Al·lots	Al·lotes	Al·lots	Al·lotes	Al·lots	Al·lotes	Al·lots	Al·lotes	Al·lots
Bàsquet	51	73	55	79	41	80	49	79	44	87
Futbol	0	47	1	55	3	56	0	38	2	49
Judo	38	117	45	117	34	97	22	80	11	63
Lluita olímpica	2	7	2	9	6	28	3	18	4	14
Iniciació a l'atletisme	4	8	3	6	4	7	1	13	3	9
Atletisme	24	27	26	20	20	18	20	22	17	16
Handbol	12	8	11	19	19	23	16	31	11	26
Tir amb arc	8	7	8	12	4	13	5	6	5	13
Psicomotricitat	23	26	21	25	18	30	22	29	19	26
Bàdminton	9	6	9	3	8	8	8	11	7	23
Tenis	15	43	18	42	10	25	7	31	10	28
Ping-pong	2	10	2	6	3	5	1	7	2	12
Gimnàstica rítmica	39	1	37	0	29	0	31	0	34	2
Escalada	10	16	12	13	10	18	9	16	13	17
Waterpolo	0	10	0	17	1	23	2	11	4	14
Taekwondo	1	6	1	3	6	6	4	12	3	9
Karate	0	0	8	13	0	0	0	0	0	0
Pàdel	0	0	3	9	8	27	12	27	6	17
Totals	238	412	262	448	224	464	212	431	195	425

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Regidoria d'Esports de l'Ajuntament de Sant Josep.

El grup de discussió recalca la necessitat que l'esport femení pugui tenir referents a l'àmbit local que trenquin amb els estereotips de gènere. Al costat d'això, es considera necessari que els clubs puguin anar construint equips tècnics paritaris a tots els nivells perquè la diversitat de persones entrenadores pugui ser també un referent per a al·lots i al·lotes. Es comenta que, en el cas del futbol, no hi ha cap entrenadora. Pel que fa a la composició de les juntes directives i òrgans de govern de les entitats esportives, no es compta amb dades específiques, però la informació oferida pels agents participants reflecteix que la realitat és força diversa, depenent del grau de posicionament institucional en relació amb la igualtat de gènere.

Reconeixen que, encara que s'han donat avenços considerables en la participació de les dones en el món de l'esport, els problemes de desigualtat i discriminació arriben als nivells professionals, on els drets laborals i la invisibilització de l'esport femení és una cosa que afecta les possibilitats de mantenir-se en aquest nivell i viure'n professionalment. Les diferències salarials i de tipus de contractació fa que les dones tinguin més dificultats per a dedicar-se a l'esport com a activitat professional: "Per a nosaltres, sempre pareix que és la nostra afició, no el nostre treball" (participant dona ex-esportista professional). La maternitat també és un element que consideren que afecta directament les esportistes professionals, ja que és molt difícil compaginar la competició professional i d'elit (que requereix molta dedicació i exclusivitat) amb el procés de criança, de manera que moltes dones senten que han d'optar per un camí o un altre. Els homes esportistes professionals no solen enfrontar-se a aquesta disjuntiva.

L'esport com a eina estratègica de socialització de gènere equitativa també s'analitza en altres grups de discussió, i es valora aquest espai com "agressiu" per a aquells al·lots i al·lotes que no compleixen amb els mandats de gènere pel que fa a la seua identitat o expressió de gènere i orientació sexual. L'assetjament a l'àmbit esportiu és una pràctica real però bastant invisibilitzada i es considera imprescindible que les persones entrenadores estiguin sensibilitzades i tinguin capacitats per a identificar i detectar aquest tipus de situacions i actuar en conseqüència. L'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe i els abusos sexuals també poden ser situacions que poden originar-se en aquests espais i els agents socials participants no es troben preparats per a la seua gestió.

En etapes adultes, s'observa que les activitats esportives individuals que no requereixen un compromís grupal (com el ciclisme, la natació, o el running) són més fàcils d'escollir per les dones perquè tenen més flexibilitat d'ajustar horaris per a la pràctica. Totes les persones participants concorden que cada vegada són més les dones adultes que fan esport tant en espais tancats com a l'aire lliure, aspecte que fa alguns anys difícilment es podia observar.

Les Escoles municipals esportives ofereixen activitats també per a la població adulta del municipi, en què el percentatge de dones que s'inscriuen en aquestes activitats és molt més gran que el dels homes: segons les dades oferides per la Regidoria d'Esports, a les inscripcions de 2019 el nombre de dones inscrites fou d'un 85,5%, davant un 14,5% d'homes. De les cinc activitats esportives oferides, el ioga, la natació i el pilates són les activitats que més realitzen les dones adultes del municipi (les altres dos serien el pàdel i el tenis). En canvi, de la llista de persones que han utilitzat el gimnàs del poliesportiu municipal de Can Guerxo entre els anys 2016 i 2020 amb carnet de soci/sòcia, s'extreu que un 68,7% són homes i un 31,3% dones. L'elecció del tipus d'activitat esportiva, segons aquestes dades, sí que pareix estar influenciada per estereotips de gènere.

8.2. Síntesis del apartado

- ✚ Sant Josep compta amb un registre de 94 associacions locals, gairebé la meitat de les quals tenen objectius culturals i de preservació i recuperació de la cultura i tradicions locals. No s'ha pogut verificar la composició paritària dels òrgans de decisió de les entitats registrades.
- ✚ S'aprecia una escassa articulació de joves en espais organitzatius, així com l'absència d'entitats que treballin en el marc de la defensa de drets, de denúncia o de transformació social.
- ✚ A Sant Josep hi trobam una de les poques associacions de dones organitzades a l'àmbit de la illa, i l'única d'àmbit municipal, l'Associació de Dones de Cala de Bou, entitat que rep el suport directe de l'Ajuntament.
- ✚ Hi ha un nombre considerable d'entitats esportives en el municipi, algunes d'elles amb iniciatives específiques i rellevants per a fomentar l'esport femení.
- ✚ La participació d'al·lotes i al·lots a les activitats de les escoles esportives municipals no és paritària: el nombre d'al·lots inscrits arriba gairebé a duplicar el nombre d'al·lotes que s'inscriuen en aquestes activitats.
- ✚ En molts casos, la selecció de l'esport infantil es realitza seguint els estereotips de gènere.
- ✚ Les persones que no compleixen amb els mandats de gènere pel que fa a identitat o expressió de gènere i orientació sexual poden patir assetjament dins els espais esportius.

9. LA IGUALTAT DE GÈNERE A LAS POLÍTQUES DE L'AJUNTAMENT DE SANT JOSEP

Aquest últim apartat de la diagnosi de gènere del municipi de Sant Josep no pretén avaluar l'acció de l'Ajuntament en matèria d'igualtat, ni l'execució del I Pla d'igualtat de dones i homes 2016-2020, i molt menys la política d'igualtat interna com a entitat local. El que s'aporta és una visió general de l'àrea d'igualtat i les accions realitzades, així com un acostament a la percepció que tenen les persones participants en el procés participatiu (persones entrevistades, que han participat en els grups de discussió, o que s'han pres el temps de respondre a l'enquesta adreçada a la ciutadania i l'enquesta adreçada al personal de la institució). Pretén ser una anàlisi que permeti diagnosticar aspectes necessaris per a la millora de la transversalització de l'enfocament de gènere en les polítiques públiques municipals i l'enfortiment de la tasca de l'àrea d'igualtat.

L'any 2016, l'Ajuntament de Sant Josep va aprovar el seu I Pla municipal d'igualtat d'oportunitats 2016-2020, pas important per a la definició i implementació de polítiques d'igualtat municipals. Els objectius generals que ha perseguit el Pla són:

- Objectiu 1. Impulsar polítiques i actuacions d'igualtat en el municipi de Sant Josep.
- Objectiu 2. Incloure la perspectiva de gènere a totes les àrees municipals.
- Objectiu 3. Sensibilitzar la població de Sant Josep en matèria d'igualtat i promoure canvis estructurals en la ciutadania des de la perspectiva de gènere.
- Objectiu 4. Promoure la participació de les dones i afavorir que siguin més visibles.
- Objectiu 5. Potenciar la formació del personal de l'Ajuntament de Sant Josep en matèria d'igualtat i incorporar la perspectiva de gènere en els continguts.

L'assoliment d'aquests objectius s'articula mitjançant objectius específics i accions dins les següents àrees d'intervenció: administració local, educació i cultura, esports i salut, formació i treball, conciliació de la vida laboral, famílies i personal, violència contra les dones, cooperació i participació social, i urbanisme i transport. Concretament, i segons la informació aportada per l'àrea d'igualtat, les iniciatives dutes a terme durant el període d'execució del I Pla es recullen en la següent taula.

Tabla 45. Acciones realizadas en el marco de la ejecución de I Plan de igualdad de oportunidades 2016-2020.

Àmbit de l'educació	<ul style="list-style-type: none">• Tallers sobre identitat de gènere i sexualitat a l'adolescència, dirigits a alumnat de 3r i 4t d'ESO• Taller de prevenció d'abusos <i>Crida ben fort, Estela</i>• Quatre edicions de presentació i publicació de microrelats <i>La dona i la igualtat de gènere</i>, presentats per alumnat de 3r d'ESO• Activitats de sensibilització sobre el mite de l'amor romàntic a secundària• Publicació del <i>Decàleg per a educar en igualtat</i>, amb motiu del Dia Internacional de l'Educació no Sexista• Formació del personal de les escoles d'estiu i elaboració de la guia de coeducació en l'oci i temps lliure• Facilitació del grup d'alfabetització i apoderament de dones immigrants
Àmbit de la joventut	<ul style="list-style-type: none">• Taller <i>Curt i canvi de rol</i>, com a eina de conscienciació sobre rols i estereotips de gènere• Taller de <i>hip-hop</i> i rap inclusiu

Àmbit esportiu	<ul style="list-style-type: none"> • Promoció i suport a l'esport femení (compra d'equipaments i roba) • Diverses campanyes de sensibilització • Participació anual a la <i>Cursa per la Dona</i> del 8 de març • Fem Sport • Elaboració i difusió del documental <i>Dona i esport: sense límits</i>
Àmbit de l'administració local	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboració de la guia sobre llenguatge inclusiu a l'administració • Realització d'una acció formativa per al personal de l'Ajuntament • Revisió d'imatges i contingut quan es demana
Àmbit de la cultura	<ul style="list-style-type: none"> • Cicles de cinema <i>Dona</i> • Quatre edicions del concurs de fotografia Dones • Organització de diferents activitats culturals com teatre, dansa i contacontes • Conferències i accions de sensibilització • Tallers creatius: escriptura, teatre, fotografia, i taller <i>Dones unides</i> • Exposició fotogràfica <i>La dona</i> • Adquisició anual de llibres feministes i coeducatius per a les biblioteques municipals • Edició de calendaris anuals sobre igualtat • Elaboració i difusió d'audiovisuals pel Dia de la Dona Rural, amb dones pageses locals com a protagonistes • Elaboració i difusió del documental <i>Dona d'avui i de sempre</i>, amb motiu del Dia de la Dona Rural • Elaboració del documental <i>Dones del canvi</i>, que recull testimonis de dones que varen migrar a Sant Josep en els anys 70 • Taller de Teatre de les Oprimides amb l'Associació de Dones de Cala de Bou
Àmbit de la participació	<ul style="list-style-type: none"> • Suport a les activitats que realitza l'Associació de Dones de Cala de Bou
Àmbit de la prevenció de violències	<ul style="list-style-type: none"> • Campanya de sensibilització i prevenció de la violència masclista en festes • Campanya de prevenció i sensibilització durant el confinament generat per la pandèmia de la COVID-19 <i>Punt lila a casa</i> • Vídeo de sensibilització sobre micromasclismes en el Dia Internacional contra la Violència de Gènere
Àmbit de l'urbanisme	<ul style="list-style-type: none"> • Canvi de nom d'un carrer com carrer de la Sindicalista Margalida Roig "Llogat"

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Regidoria d'Igualtat

Pel que es pot apreciar, la majoria de les actuacions realitzades des de l'àrea d'igualtat de l'Ajuntament estan lligades a l'objectiu 1 d'impuls d'actuacions d'igualtat en el municipi i a l'objectiu 3 de sensibilització a la població. La formació i conscienciació de la població jove del municipi i la realització d'accions de sensibilització adreçades a la ciutadania, mitjançant eines i canals d'acció cultural, han estat les iniciatives clau d'aquest període d'actuació.

Una de les fites aconseguides i no recollides a la taula anterior, i vinculada a l'objectiu 4 de promoció de la participació de les dones, és la constitució del Consell de les Dones i la Igualtat de Sant Josep de sa Talaia. Amb data 20 d'agost de 2020, es publica el reglament constitutiu i de funcionament d'aquest òrgan de caràcter consultiu, d'assessorament i de participació sectorial, que té com a objectiu desenvolupar i donar impuls a les actuacions referents al principi d'igualtat d'oportunitats en els diferents àmbits municipals. Encara que aquest òrgan no ha iniciat l'activitat, suposa un impuls estratègic a la implementació de polítiques d'igualtat en el municipi i el foment de la participació de les dones en la presa de decisions.

Des de la seua posada en marxa el 2016, l'àrea d'igualtat ha estat inserida a la Regidoria de Benestar Social, amb l'assignació parcial d'una tècnica responsable de l'execució del pla. Després de les eleccions municipals de 2019, l'Ajuntament realitza una reorganització de les regidories i es crea per primera vegada la Regidoria d'Igualtat, Sanitat Local, Protecció Animal i Habitatge, però sense cap recurs humà adscrit específicament, i mantenint la parcialitat de la persona tècnica dins el Departament de Benestar Social. L'abril de 2020 s'hi incorpora una treballadora social per a exercir les funcions de tècnica d'igualtat en coordinació amb la tècnica responsable de l'execució del primer pla, persona que ingressa adscrita al Departament de Benestar Social, que finalment no desenvolupa les funcions adscrites en matèria d'igualtat per l'impacte en la càrrega de treball generat per la COVID-19 a l'àrea i per la necessitat de destinar el recurs humà a respondre a aquesta situació. El Departament es reestructura i s'assignen les funcions d'aquesta persona a una altra treballadora social, que s'encarrega en aquests moments de desenvolupar aquesta tasca de manera parcial juntament amb la responsable del pla.

L'anàlisi de la informació recollida de les entrevistes realitzades conclou que una de les debilitats de l'àrea ha estat no comptar amb un recurs humà adscrit íntegrament. Es reconeix la tasca realitzada per la tècnica referent, que ha possibilitat tant la mateixa existència del pla com l'execució, però es considera que certs aspectes, com la transversalització de l'enfocament de gènere a la mateixa administració, requereixen un treball continu i persistent que no es pot dur a terme de manera parcial. El fet que la Regidoria d'Igualtat no compti amb personal específic adscrit al departament també s'ha considerat una debilitat.

9.1. Transversalització de l'enfocament de gènere a les polítiques públiques

L'Institut de les Dones del Govern d'Espanya indica que la transversalitat de l'enfocament de gènere és una estratègia necessària i eficaç per a l'avanç en la consecució de la igualtat entre dones i homes a les polítiques públiques i suposa contribuir a eliminar desigualtats de gènere, corregir procediments i mètodes de treball i impulsar tendències de canvi social. No es tracta d'una aplicació esporàdica de mesures puntuals sinó de l'aplicació de polítiques transversals de gènere que suposin un canvi estructural i social. És una estratègia per a aconseguir que les preocupacions i experiències de les dones, igual que les dels homes, siguin part integrant en l'elaboració, posada en marxa, control i avaluació de les polítiques i dels programes a totes les esferes polítiques, econòmiques i socials, de manera que les dones i els homes puguin beneficiar-se'n igualment i no es perpetui la desigualtat.

Encara que l'estratègia de la transversalitat es recull a diferents normes nacionals i internacionals, la referència fonamental a l'àmbit nacional és, sens dubte, la LO 3/2007 per a la igualtat efectiva entre dones i homes, que en el seu article 15 estableix: "el principi d'igualtat de tracte i oportunitats entre dones i homes informará, amb caràcter transversal, l'actuació de tots els poders públics. Les administracions públiques la integraran, de forma activa, en l'adopció i execució de les seues disposicions normatives, en la definició i pressupostació de polítiques públiques en tots els àmbits i en el desenvolupament del conjunt de totes les seues activitats."

L'anàlisi de la informació obtinguda mitjançant les entrevistes realitzades a persones que pertanyen a l'Ajuntament de Sant Josep, així com l'obtinguda d'alguns dels grups de discussió realitzats, conclou que el procés de transversalització de l'enfocament de gènere a les actuacions, programes i polítiques de l'Ajuntament en les seues diferents competències i àrees de treball és encara una realitat gairebé inexistent, o un procés molt incipient. Des del punt de vista de la ciutadania, no s'observen elements indicatius que aquesta transversalització es dugui a terme. Més aviat es considera que la feina que es realitza en matèria d'igualtat està vinculada a dies i efemèrides

concrets, o a la realització d'accions puntuals, però no a una intervenció amb programes estables i processos de treball a mitjà i llarg termini. Es coneixen les activitats de sensibilització que es realitzen cap a la ciutadania, però no s'observen polítiques específiques que treballin per la igualtat de gènere i la diversitat. Com a excepció, sí que es reconeix la feina de l'àrea d'esports pel foment de l'esport igualitari i de l'esport femení, així com les intervencions que es desenvolupen en els centres educatius per a la prevenció de la violència i la igualtat de gènere que realitza l'àrea d'igualtat.

Es constata que no es realitza una anàlisi de gènere abans de la presa de decisions sobre la implementació de nous programes i serveis, ni a l'hora de realitzar el seguiment o l'avaluació dels ja existents per a la seua millora. Hi ha dificultats per a comprendre la transversalització no com una acció adreçada exclusivament a les dones, sinó com una eina que ha de ser utilitzada per a valorar les implicacions que té per a dones i homes qualsevol acció que es planifiqui, ja siguin normatives, polítiques o programes, a totes les àrees i a tots els àmbits. Com a exemple recent, el diagnòstic sobre la situació de la infància i l'adolescència a Sant Josep de sa Talaia de 2020 no ha realitzat una anàlisi de la informació des d'un enfocament de gènere, cosa que podria invisibilitzar necessitats i realitats diferenciades i influir de manera negativa en el disseny de les intervencions i les accions a desenvolupar-se dins el I Pla local de la infància i l'adolescència acabat d'aprovar.

En els últims anys, l'àrea d'igualtat ha donat pocs passos per a la formació d'altres àrees de l'entitat i per a donar el suport tècnic necessari per a la transversalització de l'enfocament de gènere. Diferents persones entrevistades consideren que l'àrea no ha comptat amb els recursos necessaris ni amb l'estratègia de treball clara cap als objectius interns en matèria d'igualtat, sinó que la feina s'ha centrat a donar forma, continuïtat i dotar de recursos les actuacions de sensibilització adreçades a la ciutadania.

L'enquesta adreçada al personal de la institució conté preguntes relacionades amb el *mainstreaming* o transversalització de gènere. Tal com s'ha recollit a l'apartat de metodologia d'aquest document, el nombre d'enquestes recollides no és representatiu de tot el personal, però es considera que hi ha certa informació que pot nodrir la triangulació de la informació. En aquest sentit, es rescaten aquelles preguntes que poden aportar elements per a la presa de decisions sobre les accions relacionades amb la transversalitat de gènere en el II Pla, encara que es presentin de manera global i sense una diferenciació de gènere a les respostes.

- ☞ Un 53% de les persones que responen a l'enquesta afirmen saber el que és incorporar la perspectiva o enfocament de gènere a les polítiques i programes públics. Un 13,3% respon no saber del que es parla, i un 33,3% respon haver-ne llegit alguna cosa, però no entendre molt bé el que significa. En la mesura que la institució faci passos per a la transversalització de gènere, podria haver-hi un percentatge considerable de persones treballadores que no sabessin en què consistiria aquest objectiu.
- ☞ Davant la pregunta de si compten amb el coneixement i les competències necessàries per a incorporar la perspectiva de gènere a les àrees on desenvolupen la feina, les persones que contesten tenir les competències i les eines necessàries per a fer-ho arriben a un 40%. En canvi, un 13,3% no sap ni tan sols el que significa i un 16,7% no es sent amb prou capacitats ni coneixement per a fer-ho. Un 30% considera que necessitaria suport i assessorament tècnic continu. En un escenari de representativitat de les respostes, es visibilitzaria la necessitat de fer èmfasi en la formació i en l'acompanyament tècnic de la meitat, almenys, del personal de la institució.
- ☞ L'enquesta pregunta si hi ha una assignació de responsabilitats concretes en matèria d'igualtat a cada àrea de competència municipal, el 60% respon que no ho sap/no contesta, un 26,7% respon que no existeix i un 13,3% respon que sí. Relacionada amb aquesta pregunta, un 10% de les persones que responen a l'enquesta afirmen que les funcions i feines del personal relacionades amb les responsabilitats

corresponents en matèria d'igualtat estan fixades en els plans de cada àrea. Un 55,6% d'aquest grup de persones respon que no hi estan fixades, i un 33,3% restant no ho sap o no contesta. *Totes dos preguntes has estat tractades a les entrevistes en profunditat realitzades, en què es conclou que no hi ha una assignació concreta en matèria d'igualtat per a cada àrea, alhora que no hi ha una definició de funcions i feines del personal per departaments.*

- ☞ Davant la pregunta de si les decisions sobre les prioritats i els programes d'actuació de l'Ajuntament es prenen analitzant de manera diferenciada les necessitats i els interessos específics de dones i homes del municipi, un 46,7% respon "no ho sap/no contesta", cosa que reflecteix un percentatge alt de desconeixement sobre la qüestió. Un 33,3% indica que les decisions es prenen d'aquesta manera la majoria de les vegades, davant un 10% que respon que molt poques vegades. Un 3,3% (és a dir, 1 persona de les 30 que responen a l'enquesta) diu que es tenen en compte sempre, un altre 3,3% respon que únicament en aspectes relacionats amb els serveis o qüestions suposadament "femenines", i l'últim 3,3% respon que no es tenen en compte. *Igual que en els ítems anteriors, aquesta pregunta es treballa a les entrevistes en profunditat, amb el resultat de considerar que no es tenen en compte les necessitats i interessos de manera diferenciada, llevat que la persona que prengui les decisions tenguí una sensibilitat especial per la qüestió de la igualtat, com sol passar a vegades a les regidories més "suau" (benestar social, joventut...).*
- ☞ L'enquesta pregunta sobre l'assessorament o les indicacions donades per la Regidoria d'Igualtat (abans Benestar Social) per a la incorporació de la perspectiva de gènere en el marc de les funcions del personal. Un 60% indica que no ha rebut mai indicacions o assessorament específic, un 30% respon que sí i un 10% restant creu que sí, però no ho recorda concretament. *Les entrevistes realitzades constaten el fet que no s'han duit accions específiques d'assessorament des de l'àrea d'igualtat. L'acció concreta realitzada és la distribució d'un manual de llenguatge no sexista entre el personal.*
- ☞ Lligat amb el llenguatge no sexista, un 50% de les 30 persones respon que utilitza el llenguatge inclusiu a la documentació que redacta i a la comunicació oral. Un 36,7% ho fa, però ho deixa de banda quan s'enfronta a qüestions urgents, un 10,0% no l'utilitza i no sap com fer-ho i un 3,3% no contesta. *A les entrevistes realitzades es pregunta sobre el grau d'incorporació del llenguatge inclusiu a la documentació interna i externa de la institució. Les respostes són uniformes en aquest sentit, depèn del tipus de document i de qui l'escriu. Els documents oficials que seran publicats en el Butlletí Oficial solen ser revisats per l'IBDona, cosa que assegura la correcció del llenguatge utilitzat, però en els documents interns no s'assegura que la redacció sigui inclusiva, ni tan sols de vegades en aquells que es remeten a premsa i apareixen en el mateix web de la institució. De les entrevistes s'extreu també la debilitat en el llenguatge oral i la necessitat de millorar aquest aspecte en aquelles persones que en diferents moments representen la institució davant diferents fòrums.*
- ☞ Es pregunta al personal en quina mesura la informació que es genera a la seua àrea està desagregada per sexe. Un 10% de les persones que responen asseguren que tota la informació i els registres que es realitzen estan desagregades per sexe. Un altre 11,1% diu que hi ha certa informació desagregada, però no tota. Un 22,2% no ho sap o no contesta, i el gruix de les respostes, un 55,6%, respon que en el seu departament no hi ha informació desagregada per sexe. Dins aquest últim percentatge, trobam persones de l'àrea d'urbanisme i activitats, obres públiques, policia local, personal i contractació, sancions, joventut i educació, platges i transports. *Les persones entrevistades afirmen que són poques les àrees que realitzen un registre desagregat de les dades i que, encara que ho facin, no s'utilitzen per a realitzar una anàlisi de gènere amb aquesta informació. El procés d'administració electrònica i la incorporació de nous programes de registres de dades permeten comptar amb cada vegada més*

informació desagregada per sexe, cosa que pot aportar possibilitats que cada àrea pugui realitzar les seues respectives anàlisis.

- Finalment, es pregunta al personal si ha realitzat cap formació sobre igualtat en els últims cinc anys. El 70% de les persones que responen al qüestionari afirmen que no han rebut cap formació, un 26,7% respon que ha realitzat formacions al marge de la feina i un 3,3% respon que ha assistit a una formació organitzada per l'àrea de igualtat. Que el personal tenguí poca formació a l'àmbit de la igualtat, en el cas que aquesta dada fos vàlida, es podria entendre com una dificultat interna per a dissenyar i aplicar estratègies de treball en matèria d'igualtat.

9.2. Comunicació i imatge

Un dels aspectes que més consens ha generat en els diferents grups de discussió i en les entrevistes és la dificultat d'accedir a la informació actualitzada sobre l'àrea d'igualtat i les accions que desenvolupa. Consideren que no compten amb canals de comunicació eficaços per a fer arribar la informació a la ciutadania en general i als col·lectius o grups destinataris de l'activitat en particular, i que és molt difícil ser a la diana de possibles iniciatives en les quals poder participar.

Figura 3. Captura del lloc web de l'Ajuntament.

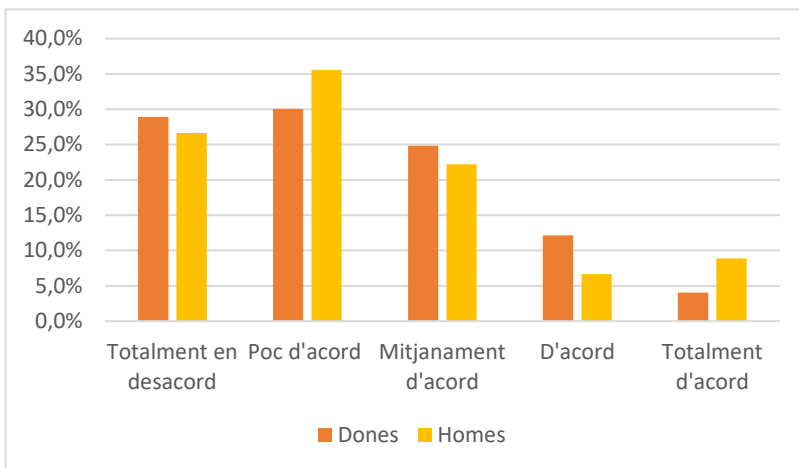

Font: pàgina web de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia

Una versió del lloc web de l'Ajuntament mostra la invisibilitat de l'àrea d'igualtat i de la feina que s'ha fet i es realitza durant tots aquests anys. El desplegable inicial, on apareixen les diferents regidories i àrees de treball, no reflecteix l'àrea d'igualtat. En entrar a l'enllaç de Serveis Socials, regidoria a la qual pertanyia l'igualtat fins aquesta legislatura, no es troba cap informació corresponent a aquesta àrea. De fet, no s'ha pogut trobar dins el lloc web de l'Ajuntament cap àrea específica (ni compartida) per a l'àrea d'igualtat ni per a les accions i iniciatives que es realitzen.

En el canal de YouTube de l'Ajuntament es poden trobar diferents vídeos produïts per l'àrea, tot i que no és fàcil de distingir que corresponen a l'àrea d'igualtat ni trobar-los. Per tant, el treball que es realitza, els

productes que es generen, les activitats que s'ofereixen, queden invisibilitzades en el principal canal de difusió de l'Ajuntament, el seu web. L'àrea, per tant, no compta amb cap canal *on-line* de difusió, sensibilització i transparència cap a la ciutadania.

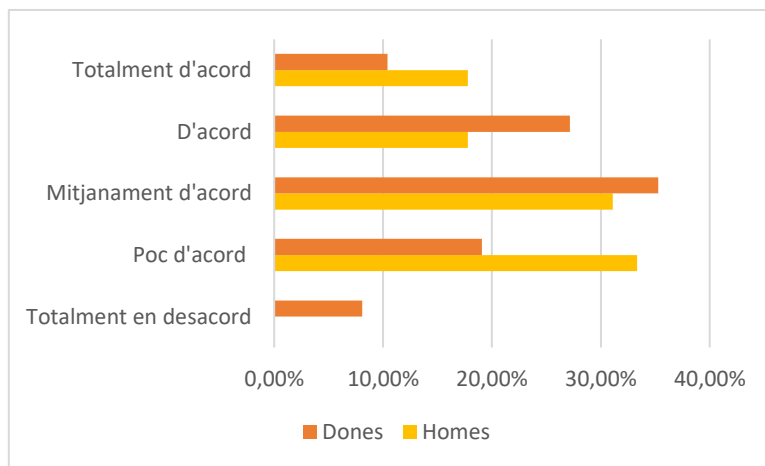
L'enquesta a la ciutadania va fer una pregunta respecte al grau de *coneixement de les polítiques i actuacions municipals de l'Ajuntament en matèria d'igualtat*, i obtengué una valoració bastant negativa. Del total de respostes rebudes, un 28,3% respon estar en total desacord amb l'afirmació, és a dir, que no coneixen en absolut la feina de l'Ajuntament en la matèria. Un 31% respon conèixer-lo poc i un 24,2% afirma conèixer-lo mitjanament. Un 11% respon conèixer-lo i un 5% respon tenir

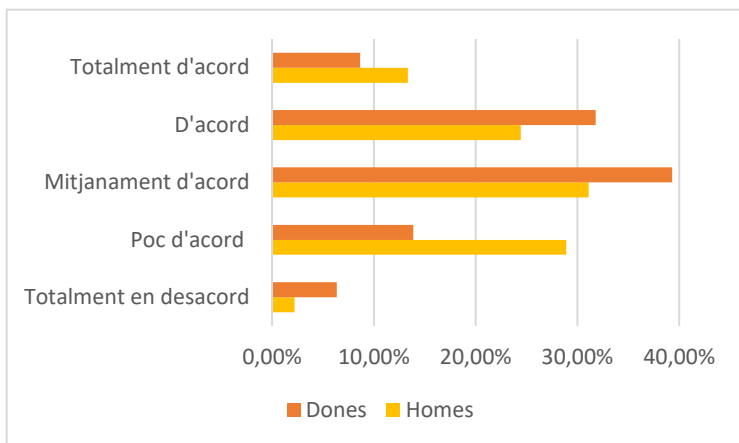
un ampli coneixement de les polítiques i actuacions de l'Ajuntament en matèria d'igualtat. Per tant, la valoració que fa la ciutadania mitjançant el qüestionari és bastant deficient, de manera que podria pensar-se que les estratègies de comunicació poden ser deficitàries.

9.3. Percepció de la ciutadania sobre grau d'igualtat (enquesta)

En aquest punt final de la diagnosi de gènere del municipi de Sant Josep, es recullen preguntes de l'enquesta dirigida a la ciutadania que fan referència a qüestions generals de percepció i la vivència sobre el grau d'igualtat de gènere al municipi.

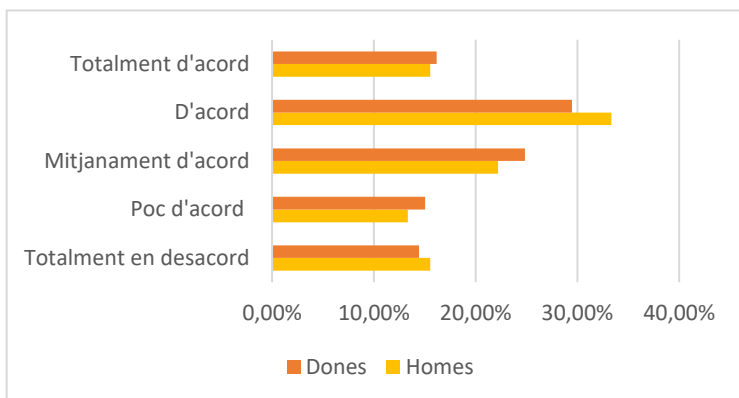
El grau d'acord més consensuat davant la pregunta "*en el municipi hi ha igualtat entre dones i homes*" es la posició intermèdia, amb un 35,3% de les dones i un 31,1% dels homes. El percentatge de dones i d'homes que han respost estar-hi d'acord i totalment d'acord són molt similars, amb un 37,6% en el cas de les dones i un 65,6% en el cas dels homes. El 8,09% de les dones consideren que en el municipi no hi ha igualtat, juntament a la persona no binària.

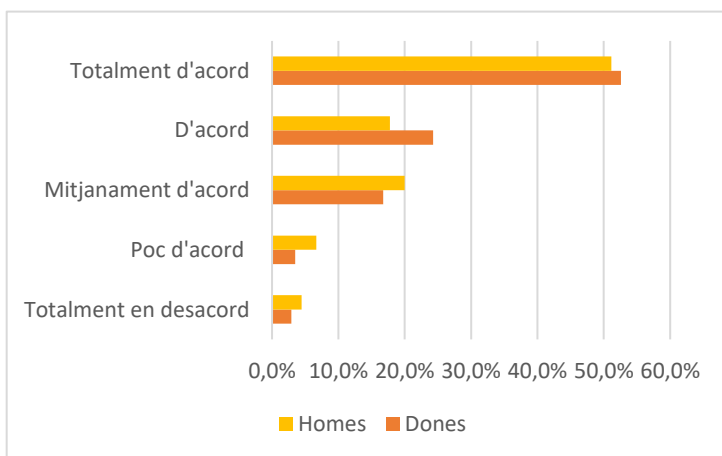
Una altra de les preguntes de tipus general que realitza l'enquesta fa referència al grau d'acord o desacord sobre l'enunciat "en el municipi la situació de les dones pel que fa a drets i oportunitats és bona". També davant aquesta pregunta, les persones que hi estan en total desacord es redueixen a un 2,22% dels homes i a un 6,36% de les dones. La persona no binària també opina d'aquesta forma. En el cas dels homes, el percentatge d'aquells que estan d'acord o totalment d'acord amb l'afirmació arriba a un 55,56%,

mentre que el de les dones és menor, un 40,46%. La posició intermèdia és la que més respostes rep de les dones, un 39,31% davant un 31,11% en el cas dels homes. I finalment un 13,86% de dones i un 28,89% dels homes respon estar poc d'acord amb l'existència d'un bon escenari de drets i oportunitats per a les dones al municipi.

Es pregunta si "en el municipi la situació dels homes pel que fa als drets i oportunitats és millor que la de les dones". Les posicions de totalment en desacord són més grans que en les preguntes anteriors, amb un 14,45% de dones i un 15,56% d'homes, percentatges molt similars, que es col·loquen en aquesta posició. Just a la posició contrària, els percentatges són bastant similars, amb un 16,18% de dones i un 15,56% d'homes que estan totalment d'acord amb la problemàtica plantejada. Els percentatges més alts es col·loquen en la posició d'acord amb l'enunciat, amb un 29,48% de les dones i un 33,33% dels homes. La persona no binària respon estar totalment d'acord amb l'enunciat.

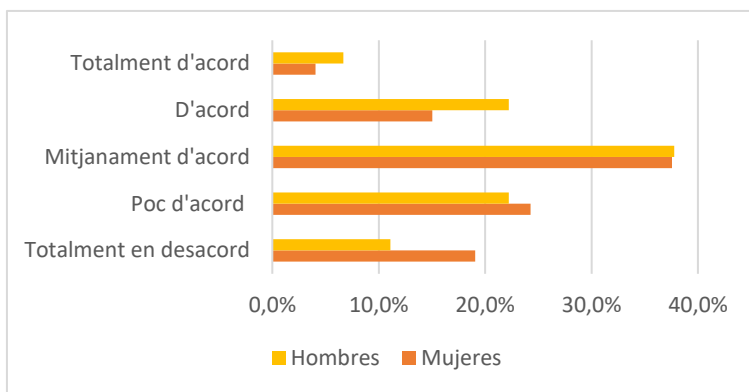
plantejada. Els percentatges més alts es col·loquen en la posició d'acord amb l'enunciat, amb un 29,48% de les dones i un 33,33% dels homes. La persona no binària respon estar totalment d'acord amb l'enunciat.

El grau d'acord amb l'afirmació "malgrat que hi hagi igualtat formal, encara queda molt per fer per a aconseguir la igualtat real entre dones i homes", és el més alt de tota la sèrie d'aquestes preguntes més generals. El 76,8% de les dones i el 68,9% dels homes estan d'acord i totalment d'acord amb aquesta afirmació. Hi ha un percentatge reduït de persones que estan totalment en desacord amb l'afirmació, un 2,9% de les dones i un 4,4% dels homes. Podríem concloure que, de manera general, la ciutadania advoca per seguir treballant per a

reduir la bretxa de gènere en diferents àmbits. La persona no binària respon estar totalment d'acord amb l'afirmació. Podríem concloure que les persones que responen el qüestionari advoquen per seguir treballant per reduir la bretxa de gènere en diferents àmbits.

Una altra de les preguntes que llança l'enquesta és si es considera que *“a Sant Josep hi ha un reconeixement públic a les dones en els carrers, monuments...”* Les posicions més contràries a l’afirmació són majors en percentatge que les posicions que mostren acord amb l’existència d’aquest reconeixement públic. Un 41,6% de les persones que responen al qüestionari estan totalment en desacord o en un grau de poc acord amb el fet que hi hagi reconeixement en els espais públics, davant un 21% de persones que consideren que aquest reconeixement és en els espais públics. La posició intermèdia conté un 37,4% de les respostes, un percentatge considerable.

Finalment, es pregunta a la ciutadania el *grau de satisfacció (del 0 al 10) respecte a la feina de l'Ajuntament de Sant Josep en matèria d'igualtat*, i s'obté com a mitjana de totes les respostes 6,34 punts (la mitjana obtinguda en el cas de les dones és de 6,38 punts i la dels homes el 6,16, de manera que el grau de satisfacció que presenten respecte a les polítiques d'igualtat és el mateix).

9.4. Síntesis del apartado

- ✚ Des de l'any 2019, l'Ajuntament compta amb una àrea específica d'igualtat, encara que el personal que desenvolupa les competències d'aquesta àrea està adscrit al Departament de Benestar Social.
- ✚ El I Pla d'igualtat d'oportunitats 2016-2020 ha desenvolupat tota una àmplia sèrie d'activitats de sensibilització i conscienciació ciutadana, amb especial guarèmfasi a la intervenció socioeducativa a l'aula. L'objectiu de la transversalització de l'enfocament de gènere i la formació de personal de l'Ajuntament han comptat amb un menor desenvolupament.
- ✚ El procés de transversalització de l'enfocament de gènere a les actuacions, programes i polítiques de l'Ajuntament en les seues diferents competències i àrees de treball és encara molt incipient. S'observen dificultats per a la comprensió i aplicació.
- ✚ Alguns departaments no compten amb dades desagregades per sexe i, si en tenen, no utilitzen aquesta informació per a fer una anàlisi de gènere per a la presa de decisions i la millora de programes i projectes.
- ✚ S'han donat avenços en la utilització del llenguatge inclusiu dins l'Administració, però encara hi ha resistències i dificultats. L'ús oral del llenguatge inclusiu és específicament feble.
- ✚ L'àrea d'igualtat no compta amb canals de comunicació efectius per a donar a conèixer la seua feina, difondre les activitats i retre comptes sobre el grau d'execució dels objectius.
- ✚ Les persones que responen al qüestionari convenen que encara que existeix una igualtat formal en el municipi, encara queda molt per fer per a aconseguir la igualtat real entre dones i homes.

10. REFERÈNCIES

- Ajuntament de Sant Josep de Sa Talaia (2020). *Diagnóstico situación de la infancia y la adolescencia en Sant Jose de sa Talaia*. <https://www.santjosep.org/wp-content/uploads/2021/01/DIAGN%C3%93STICO-SANT-JOSEP-CASTELLANO.pdf>
- Asociación para la Prevención, Reinserción y Atención a la Mujer Prostituida (2016). *A pie de calle. Actuaciones con menores víctimas de trata*. <https://apramp.org/download/a-pie-de-calle-actuaciones-con-menores-victimas-de-trata/>
- Ballester, L. i Ortega, S. (2020). *Estudi sobre la prostitució, la tracta i l'explotació sexual a les Illes Balears 2020*. Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat i l'Institut Balear de la Dona. <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4422088&coduo=232&lang=ca>
- Conselleria de Presidència i l'Institut Balear de la Dona (2019). *Pla autonòmic de lluita contra el tràfic de dones i nenes amb fins d'explotació sexual i l'abordatge de la prostitució a les Illes Balears (2019-2022)*. <http://www.caib.es/pidip2front/jsp/adjunto?codi=2277160&idioma=es>
- Fernandez de Castro, P. i Díaz O. (2016). *La corresponsabilidad de género en las políticas de conciliación: espacio del trabajo social*. https://publicaciones.unirioja.es/catalogo/online/CIFETS_2016/Monografia/pdf/TC017.pdf
- Fundació Guillen Cifre, Caixa Colònia. *Anuari d'Educació de les Illes Balears (2019)*. https://dpde.uib.cat/digitalAssets/583/583039_Anuari-Educacio_2019.pdf
- Fundació Guillen Cifre, Caixa Colònia. *Anuari d'Educació de les Illes Balears (2020)*. https://dpde.uib.cat/digitalAssets/618/618150_anuari-educacio_2020.pdf
- Institut Balear de la Dona (2019). *La percepció de la Igualtat i les Violències masclistes entre l'alumnat de 14 a 18 anys de les Illes Balears*. <https://www.caib.es/govern/rest/arxiu/3665684>
- Manera, C. i Roselló V. (2019). *Ibiza como marca mundial: el liderazgo en la economía del ocio*. Asociación Ocio de Ibiza. http://ociodeibiza.com/blog/?page_id=702
- Observatori Social de les Illes Balears (2020). *Primers impactes de la COVID-19 a la societat de les Illes Balears*. https://osib.uib.cat/digitalAssets/619/619413_d-99576-uib---llibre-impactes-covid-int-digital.pdf
- Parlament de les Illes Balears. Conferència de Presidents, Comissió Tècnica 0-3. (2019). *L'educació dels infants 0-3 i la necessària equitat Anàlisi de la realitat a les Illes Balears. Consideracions i recomanacions*. http://www.conselldeivissa.es/porta/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_14429_1.pdf

